

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

Anexa nr. 1

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR
DE LIMBA ROMÂNĂ**

**SPECIALIZAREA
EDUCATORI/ INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR
ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

În contextul contemporan unui cadru didactic i se propune, permanent, redimensionarea relației dintre achizițiile dobândite pe parcursul formării inițiale și competențele generale și specifice solicitate de pragmatica procesului de învățământ, în condițiile valorizării, autoformării și autoperfecționării.

Pentru profesia de educatoare, printre altele, **standardul ocupațional** (COR) face următoarea descriere: *“Educatoarea instruește și educă prin joc, sprijină și promovează dezvoltarea copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate. Menirea educatoarei este de a facilita fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară.”*.

Posturile și catedrele didactice vacante se ocupă prin concurs. Anual, Ministerul Educației și Cercetării Științifice organizează concursul național pentru ocuparea posturilor și catedrelor didactice vacante, pe baza unei metodologii specifice.

Programa pentru concursul de ocupare a posturilor didactice vacante de educatoare/institutori/profesor pentru învățământul preșcolar este concepută și elaborată în acord cu prevederile *Curriculumului pentru educația timpurie* și, totodată, se raportează la programele disciplinelor specifice care stau la baza formării inițiale a educatoarei. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate într-o viziune curriculară dinamică, sistemică, integratoare.

De asemenea, cele două componente ale programei – *Limba și literatura română și universală pentru copii și metodică predării activităților de limba română* - vizează conținuturile științifice fundamentale în domeniul educației timpurii, tendințele în evoluția disciplinelor specifice și modurile de aplicare a noilor paradigme ale studierii acestora.

În acest context, programa urmărește verificarea competențelor necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice, în concordanță cu obiectivele prevăzute de *Curriculumul pentru educația timpurie*, evidențierea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare ale candidaților, în complexul proces educațional pe care aceștia urmează să îl deruleze zi de zi la grupă.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU EDUCATOARE/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- identificarea și analiza principalelor elemente de structură, de compoziție și de limbaj specifice texturilor epice, lirice și dramatice;
- evidențierea caracterului formativ al textelor studiate;
- respectarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice, compatibile cu situația de comunicare;
- valorificarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare.

C. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. LIMBĂ ȘI STIL

- a) Limbă și limbaj
- b) Limbă literară, limbă populară, limbă standard
- c) Stilul individual și stilurile funcționale

2. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

- a) Sunetele limbii române
- b) Clasificarea vocalelor și consoanelor limbii române. Semivocale
- c) Corespondența dintre litere și sunete
- d) Segmentul vocalic: diftongul, triftongul, hiatul
- e) Silaba. Ortografia și despărțirea cuvintelor în silabe
- f) Accentul și intonația. Reguli de folosire corectă a accentului în limba română

3. PUNCTUAȚIE ȘI ORTOGRAFIE

- a) Norme ortografice și norme ortoepice
- b) Semnele de punctuație și de ortografie
- c) Scrierea cu majusculă. Abrevierile

4. LEXICOLOGIE

- a) Vocabularul – totalitate a cuvintelor limbii române
- b) Organizarea vocabularului: vocabular activ – vocabular pasiv. Vocabular literar – vocabular neliterar.
- c) Cuvântul – unitate de bază a vocabularului
- d) Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat
- e) Relații semantice între cuvinte: sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie
- f) Structura morfologică a cuvântului
- g) Îmbogățirea vocabularului: mijloace interne, mijloace externe
- h) Expresii și locuțiuni

5. MORFOLOGIE

- a) Părțile de vorbire flexibile (Clasificare. Funcții sintactice): substantivul, articolul, pronumele, adjectivul, numeralul, verbul
- b) Părțile de vorbire neflexibile (Clasificare. Funcții sintactice): adverbul, conjuncția, prepoziția, interjecția

6. SINTAXA

- Enunțul (tipuri de propoziții)

A. Sintaxa propoziției:

- a) Părți principale de propoziție: subiectul, predicatul
Probleme de acord
- b) Părți secundare de propoziție: atributul, complementul

B. Sintaxa frazei:

- a) Propoziția și felul propozițiilor
- b) Fraza
- c) Raporturile sintactice în frază: de interdependență, de coordonare și de subordonare.

Tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanțială.

II. Literatura română și universală pentru copii

1. CONCEPTUL DE LITERATURĂ PENTRU COPII

Definiții. Caracteristici. Opere fundamentale ale literaturii pentru copii

2. SPECII LITERARE ACCESIBILE PREȘCOLARILOR ȘI VALORILE FORMATIVE ALE ACESTORA

Principalele genuri și specii literare, accesibile școlarilor mici

1. Creația populară

- Colinde
- Proverbe, zicători, ghicitori
- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)
- Basme populare, prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, *Prâslea cel voinic și merele de aur*

2. Creația cultă

a. Genul liric:

- **Poezia despre copilărie:** George Coșbuc – *Iarna pe uliță*
- **Poezia despre natură și viețuitoare:** Mihai Eminescu – *Revedere*, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago – *Cățelușul schiop*, *Gândăcelul*; *Gospodina*

b. Genul epic:

- **Fabula:** Tudor Arghezi – *Zdreanță*, *Tâlharul pedepsit*; Jean de La Fontaine – *Greierele și furnica*;
- **Schița și povestirea:** Emil Gârleanu – *Fricosul*, *Căprioara*; Ioan Alexandru Brătescu-Voinești – *Puiul*; Ion Creangă – *Ursul păcălit de vulpe*; Octav Pancu Iași – *Iedul cu trei capre*; I.L.Caragiale – *D-l. Goe...*, *Vizită*; Barbu Ștefănescu-Delavrancea – *Bunicul*, *Bunica*; Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată*;
- **Legenda:** Călin Gruia – *Povestea florii-soarelui*;
- **Balada:** George Topârceanu – *Balada unui greier mic*;
- **Basmul:** Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*;
- **Povești:** Ion Creangă – *Fata babei și fata moșneagului*, *Punguța cu doi bani*, *Capra cu trei iezi*; Hans Christian Andersen – *Rățușca cea urâtă*; Frații Grimm – *Albă-ca-Zăpada*; Charles Perault – *Scufița Roșie*.
- **Romanul pentru copii și despre copii:** Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. Academia Română – *Gramatica de bază a limbii române* - Editura: Univers Enciclopedic Gold, București, 2010
2. Academia Română – *Gramatica limbii române*, vol. I – *Cuvântul*, vol.II – *Enunțul*, București, Ed. Academia Română, 2005

3. Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu – *Limba română contemporană. Lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005
4. Forăscu, Narcisa (coord.), Popescu, Mihaela, *Dificultăți gramaticale ale limbii române*, Editura Universității din București, 2001
5. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005
6. Gabriela Pană-Dindelegan (coord.), *Dinamica limbii române actuale. Aspecte gramaticale și discursive*, Editura Academiei Române, 2009
7. Gheorghe, Mihaela – *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009
8. Guțu Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșeală. Limba română de azi*, Editura Humanitas Educațional, București, 2000
9. Manualele de *Limba română*, cl.a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a pentru Școlile Normale (ultima ediție).

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Căndroveanu, Hristu (1988) *Literatura română pentru copii*, Editura Albatros, București
2. Goia, Vistian (2003) *Literatura pentru copii și tineret, pentru institutori, învățători și educatoare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
3. Gurtavenco, M.; Ioani, L.; Norel, M.; Sasu A.E.; Șindrilariu, Fl.; Vițalariu, D. M. (2008) *77 de lecturi ale copilăriei. Lecturi particulare pentru clasele V-VI*, Ediția a III-a, Editura Paralela 45, Pitești
4. Negrilă, Iulian (1996). *Literatura pentru copii*. Arad, Editura Multimedia
5. Norel, M., (2014), *Literatură română și literatură pentru copii*, (note de curs), Universitatea „Transilvania”, Brașov
6. Stoica, C., Vasilescu, E. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Școlile Normale - cls. a XII-a), București: E.D.P.
7. Costea, O., Mitu, F., Stoica, C., Toma-Damșa, M., Vasilescu, E., Vlăduț, A. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Școlile Normale – cls. a XIII-a), București: E.D.P.
8. Operele menționate în capitolul *Tematică*

D. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBĂ ROMÂNĂ ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Clasificarea și structura activităților de joc didactic
2. Povestirile copiilor (reinvestirile și povestirile create de copii). Metodica desfășurării lor
3. Memorizările. Clasificare. Structură
4. Structura activității de lectură după imagini. Valori formative
5. Convorbirea. Tematică. Structură
6. Jocuri de creație, cu subiecte din povești și basme

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBĂ ROMÂNĂ ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Magdalena Dumitrana, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, vol. I și II, Editura Compania, București, 1999, 2001.
2. Florica Mitu, *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.

NOTĂ: Bibliografia include și **Curriculumul pentru învățământul preșcolar** valabil în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU:**Coordonator:**

Mátyás Emőke-Éva – inspector de specialitate limba maghiară învățământ primar și învățământ preșcolar, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Direcția pentru Învățământ în Limbile Minorităților, București

Membri:

1. dr. Norel Mariana – Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Transilvania” Brașov
2. Márton Adél – I.S.J. Harghita, Miercurea Ciuc
3. Szócs Imola – I.S.J. Covasna, Sfântu Gheorghe
4. Borcsa Mária– Grădinița cu Program Prelungit „Manócska”, Tg. Secuiesc

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI
LITERATURII ROMÂNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/ INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR**

**- București -
2015**

NOTĂ DE PREZENTARE

În contextul contemporan, unui cadru didactic i se propune, permanent, redimensionarea relației dintre achizițiile dobândite prin parcurgerea traseului formării inițiale și competențele generale și specifice solicitate de pragmatica procesului de învățământ, în condițiile valorizării autoformării și autoperfecționării.

Pentru profesia de învățător **standardul ocupațional** este sintetizat astfel: „*Învățătorii din învățământul primar predau diferite discipline, pregătesc programe de instruire, organizează activități educative pentru elevii din primul grad școlar.*”

Posturile și catedrele didactice vacante se ocupă prin concurs. Anual, Ministerul Educației și Cercetării Științifice organizează concursul național pentru ocuparea posturilor și catedrelor didactice vacante, pe baza unei metodologii specifice.

Programele de concurs pentru ocuparea posturilor de învățător/ institutor/ profesor pentru învățământul primar sunt concepute și elaborate în acord cu prevederile curriculumului programelor de formare inițială oferite de instituțiile de învățământ specializate, precum și cu cel pentru învățământul primar.

Proba de concurs vizează valorificarea și corelarea achizițiilor din domeniul limbii și literaturii române, al pedagogiei cu cele din didactica specialităților, competențele și conținuturile din programă fiind proiectate într-o viziune curriculară dinamică, sistemică, integratoare.

Proiectată pe două componente – **Limba și literatura română și universală pentru copii și Metodica predării limbii și literaturii române la clasele cu predare în limbile minorităților**, programa pentru concursul național de titularizare în învățământ vizează evaluarea gradului de cunoaștere a conținuturilor științifice fundamentale din domeniile numite mai sus, a tendințelor în evoluția disciplinelor, precum și a capacității de aplicare a acestora în proiectarea, derularea și evaluarea activităților didactice, în acord cu paradigmele actuale ale studierii acestor discipline.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- identificarea și analiza principalelor elemente de structură, de compoziție și de limbaj specifice texturilor epice, lirice și dramatice;
- evidențierea caracterului formativ al textelor studiate;
- respectarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice, compatibile cu situația de comunicare;
- valorificarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare.
- abordarea flexibilă a curriculumului școlar și analiza funcțională a conținuturilor învățării;
- aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- valorificarea valențelor educative ale textelor literare/nonliterare utilizate în lecțiile de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități din clasele CP-IV;
- alegerea și adecvarea strategiilor didactice de predare-învățare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul primar;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinei Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. LIMBĂ ȘI STIL

- a) Limbă și limbaj
- b) Limbă literară, limbă populară, limbă standard
- c) Stilul individual și stilurile funcționale

2. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

- a) Sunetele limbii române
- b) Clasificarea vocalelor și consoanelor limbii române. Semivocalele
- c) Corespondența dintre litere și sunete
- d) Segmentul vocalic: diftongul, triftongul, hiatul
- e) Silaba. Ortografia și despărțirea cuvintelor în silabe
- f) Accentul și intonația. Reguli de folosire corectă a accentului în limba română

3. PUNCTUAȚIE ȘI ORTOGRAFIE

- a) Norme ortografice și norme ortoepice
- b) Semnele de punctuație și de ortografie
- c) Scrierea cu majusculă. Abrevierile

4. LEXICOLOGIE

- a) Vocabularul – totalitate a cuvintelor limbii române
- b) Organizarea vocabularului: vocabular activ – vocabular pasiv. Vocabular literar – vocabular neliterar.
- c) Cuvântul – unitate de bază a vocabularului
- d) Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat
- e) Relații semantice între cuvinte: sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie
- f) Structura morfologică a cuvântului
- g) Îmbogățirea vocabularului: mijloace interne, mijloace externe
- h) Expresii și locuțiuni

5. MORFOLOGIE

- Părțile de vorbire flexibile (Clasificare. Funcții sintactice): substantivul, articolul, pronumele, adjectival, numeralul, verbul
- Părțile de vorbire neflexibile (Clasificare. Funcții sintactice): adverbul, conjuncția, prepoziția, interjecția

6. SINTAXA

- Enunțul (tipuri de propoziții)

A. Sintaxa propoziției:

- a) Părți principale de propoziție: subiectul, predicatul
Probleme de acord
- b) Părți secundare de propoziție: atributul, complementul

B. Sintaxa frazei:

- a) Propoziția și felul propozițiilor
- b) Fraza
- c) Raporturile sintactice în frază: de interdependență, de coordonare și de subordonare
- d) Tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanțială.

II. Literatura română și universală pentru copii

1. CONCEPTUL DE LITERATURĂ PENTRU COPII

Definiții. Caracteristici. Opere fundamentale ale literaturii pentru copii

2. SPECII LITERARE ACCESIBILE ȘI VALORILE FORMATIVE ALE ACESTORA

Principalele genuri și specii literare, accesibile școlarilor mici

1. Creația populară

- Colinde
- Proverbe, zicători, ghicitori
- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)
- Basme populare, prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, *Prâslea cel voinic și merele de aur*

2. Creația cultă

a. Genul liric:

- **Poezia despre copilărie:** George Coșbuc – *Iarna pe uliță*
- **Poezia despre natură și viețuitoare:** Mihai Eminescu – *Revedere*, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago – *Cățelușul șchiop*, *Gândăcelul*; *Gospodina*

b. Genul epic:

- **Fabula:** Tudor Arghezi – *Zdreanță*, *Tâlharul pedepsit*; Jean de La Fontaine – *Greierele și furnica*;
- **Schița și povestirea:** Emil Gârleanu - *Fricosul*, *Căprioara*; Ioan Alexandru Brătescu-Voinești – *Puiul*; Ion Creangă – *Ursul păcălit de vulpe*; Octav Pancu Iași – *Iedul cu trei capre*; I.L.Caragiale – *D-l. Goe...*, *Vizită*; Barbu Ștefănescu-Delavrancea – *Bunicul*, *Bunica*; Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată*;
- **Legenda:** Călin Gruia – *Povestea florii-soarelui*; Dimitrie Bolintineanu – *Muma lui Ștefan cel Mare*;
- **Balada:** George Topârceanu – *Balada unui greier mic*;
- **Basmul:** Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*;
- **Povești:** Ion Creangă – *Fata babei și fata moșneagului*, *Punguța cu doi bani*, *Capra cu trei iezi*; Hans Christian Andersen – *Rățușca cea urâtă*; Frații Grimm – *Albă-ca-Zăpada*; Charles Perault – *Scufița Roșie*.
- **Romanul pentru copii și despre copii:** Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. Academia Română – *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010
2. Academia Română – *Gramatica limbii române*, vol. I – *Cuvântul*, vol.II – *Enunțul*, Editura Academia Română, București, 2005
3. Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu – *Limba română contemporană. Lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005
4. Forăscu, Narcisa (coord.), Popescu, Mihaela, *Dificultăți gramaticale ale limbii române*, Editura Universității din București, 2001
5. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005
6. Gabriela Pană-Dindelegan (coord.), *Dinamica limbii române actuale. Aspecte gramaticale și discursive*, Editura Academiei Române, București, 2009
7. Gheorghe, Mihaela – *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009
8. Guțu Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșală. Limba română de azi*, Editura Humanitas Educational, București, 2000
9. Manualele de *Limba română*, cl.a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a pentru Școlile Normale (ultima ediție).

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Căndroveanu, Hristu (1988) *Literatura română pentru copii*, Editura Albatros, București, 1988
2. Goia, Vistian. (2003) *Literatura pentru copii și tineret, pentru institutori, învățători și educatoare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
3. Gurtavenco, M.; Ioani, L.; Norel, M.; Sasu A.E.; Șindrilaru, Fl.; Vițalariu, D. M. (2008) *77 de lecturi ale copilăriei. Lecturi particulare pentru clasele V-VI*, Ediția a III-a, Editura Paralela 45, Pitești
4. Negrilă, Iulian (1996) *Literatura pentru copii*, Editura Multimedia, Arad

5. Norel, M., (2014) *Literatură română și literatură pentru copii*, (note de curs), Universitatea „Transilvania”, Brașov
6. Stoica, C., Vasilescu, E. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Școlile Normale - cls. a XII-a), București: E.D.P.
7. Costea, O., Mitu, F., Stoica, C., Toma-Damșa, M., Vasilescu, E., Vlăduț, A. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Școlile Normale – cls. a XIII-a), București: E.D.P.
8. Operele menționate în capitolul *Tematică*

D. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

I. Specificul predării-învățării-evaluării limbii române în învățământul primar cu predare în limba unei minorități

- Specificul curriculumului pentru disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării limbii române;
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;
- Specificul organizării lecțiilor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Metode și procedee specifice învățării limbii române, ca limba a doua (nematernă);
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba română; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;
- Rolul jocului didactic în orele de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități.

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în învățământul primar*

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/emițător de mesaje orale;
- Strategii de predare-învățare-evaluare la disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (clasa pregătitoare – clasa a IV-a);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba română;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de predare-învățare-evaluare a citit-scrisului în limba română la clasa a II-a (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
 - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar);
 - Textul liric (strofa, versul);
 - Textul nonliterar;
 - Textul funcțional.

- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
 - Tehnica elaborării unui text scris: contexte de realizare pentru clasele a III-a – a IV-a;
 - Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email);
 - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
 - Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).
- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar – particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele a II-a – a IV-a (ortografie și punctuație).

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități*

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (clasele pregătitoare – a IV-a).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Barbu, M. – *Metodica predării limbii și literaturii române – învățământ primar*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2008
2. Cristea, S. – *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002
3. Molan, V. – *Didactica disciplinelor „Comunicare în limba română” și „Limba și literatura română”* (ediție revizuită, actualizată și completată. Studii critice), Ed. MINIPED, București, 2014
4. Norel, M. – *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, București, 2010
5. Șerdean, I. – *Didactica Limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, București, 2007

***Ghid de evaluare pentru învățământul primar, SNEE, București, 1999

NOTĂ: Bibliografia include și **planurile cadru, programele școlare** pentru învățământul primar - *Comunicare în limba română /Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități*, precum și **manualele** cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Mátyás Emőke-Éva – inspector de specialitate limba maghiară învățământ primar și învățământ preșcolar, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Direcția pentru Învățământ în Limbile Minorităților, București

Membri:

1. dr. Norel Mariana – Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Transilvania” Brașov
2. Porche Éva – I.S.J. Harghita, Miercurea Ciuc
3. Makai Emese-Márta – Școala Gimnazială Nr.2. „Diaconu Coresi”, Brașov
4. Karp Ágnes – Liceul cu Program Sportiv „Szász Adalbert”, Tg. Mureș

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

B.

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

C.COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

I. Limba bulgară

1. Elemente de fonetică și fonologie. Aspecte contrastive cu limba română
2. Morfologie. Părțile de vorbire flexibile: definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma. Părțile de vorbire neflexibile.
3. Probleme de punctuație și ortografie. Aspecte contrastive cu limba română.

II. Literatura bulgară

1. Literatura bulgara veche: Кирил и Методий. Importanța activității lor spirituale și culturale. Discipolii acestora: Климент Охридски, Константин Преславски, Иоан Екзарх.
2. Literatura Renasterii: Паисий Хилендарски, Филип Станиславов-Абагар.
3. Primii poeti bulgari: Добри Чинтулов, Георги Раковски, Добри Войников, Петко Славейков, Христо Ботев.
4. Literatura bulgara dupa Eliberare: Иван Вазов, Алеко Константинов, Димчо Дебелянов, Пенчо Славейков.

III. Literatura pentru copii

1. .Literatura pentru copii și tineret.
2. Genul liric.
3. Cântece populare.
4. Poezie pentru copii : Иван Вазов, Елин Пелин, Ангел Каралийчев, Леда Милева, Елисавета Багряна.
5. Genul epic.
6. Basmul popular fantastic : Неволята, Болен здрав носи, Крали Марко
7. Basmul cult - Н.С.Andersen – Грозното патенце, Свинарят, Малката кибрито продавачка, Charles Perrault-Червената шапчица, Пепеляшка.
8. Lumea fabulelor : Езоп, Петко Славейков, Константин Величков, Стоян Михайловски, Ла Фонтен.
9. A.de Saint Exupéry : Малкият принц, C.Collodi: Пинокио I. Carroll: Алис в страната на чудесата.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. Dinekov P.Istoria na starata bălgarska literatura, Sofia 1961.
2. Mihăilă G. Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi, Bucuresti 1972.
3. Rusev P.Grigorii Tamblak v Rumănia i starata rumănska literatura, Sofia 1966.
4. Dinekov P. Bălgarski vāzrojidenti, Sofia 1963.
5. Fotiade, Laura – Baz Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea, în “Studii de literatura universală”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.
6. Iufu Zl. și Fotiade L. Antologie de texte din literatura bulgara, Bucuresti, 1962.
7. Iufu Zl.Oglindirea realitatii românești în opera lui L.Karavelov, în “Analele Universitatii Bucuresti”, Filologie, nr.23, 1961, p.50. D. Zavera

8. Prelegeri de literatura bulgara, Bucuresti, 1978.
9. Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești), Bucuresti 1979.
10. Iufu Zl., Zavera D. Raspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944, în "Romanoslavica", 1963, IX, (p.447-483).
11. Zarev P. Panorama na bălgarskata literatura, vol.I, partea I si II, 1966, 1967; ed.II, 1970
12. Iufu Zl. și Fotiade L. Antologie de texte din literatura bulgara, Bucuresti, 1962.
Iufu Zl. Oglindirea realitatii în opera lui L.Karavelov, în "Analele Universitatii Bucuresti", Filologie, nr.23, 1961, p.50. D. Zavera
13. Prelegeri de literatura bulgara, Bucuresti, 1978.
15. Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești), Bucuresti 1979.
16. Iufu Zl., Zavera D. Raspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944, în "Romanoslavica", 1963, IX, (p.447-483).

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.

- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.
-

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE

a) **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) **Didactica exprimării orale:**

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;

5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița. București: Compania Dumitrana, M. (2002). Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități. București: Compania;*
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple. București: Compania;*
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești: Paralela 45;*
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești: Diamant;*
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a*
- 10.
11. *activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității). Iași: Institutul European;*
12. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. București: Vanemond;*
13. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar. RovimedPublishers;*
14. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului, Editura Pro Humanitas, București, 2000;*
15. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare, Sibiu: MEDIA;*
16. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;*
17. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;*
18. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar. Pitești: Editura Universității din Pitești;*
19. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar. Craiova: Sitech;*
20. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România. Iași: Polirom;*
21. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;*
22. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar. București: Didactica PublishingHouse;*
23. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum. Craiova: Arves;*
24. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară. Ediția a III-a. București: V & I Integral.*

Bibliografie specifică metodicii limbii bulgare materne

1. Георгиева, М. Е. Добрева. (2003): *Писмените ученически текстове. Първа част – Репродуктивни текстове. София: Кръгзор*
2. Даскалова, Ф. (1994): *Методика на обучението по български език в детската градина. Пловдив: Макрос 2000*
3. Петрова, Е. и колектив (1976): *Овладеяване на родния език в детската градина. София*
4. Витанова, Н. и др (1994): *Активността на детето в детската градина. Книга за учителя. София: Просвета*
5. Петрова, В. (2003): *Родна реч в детската градина. Книга за учителя. Моливко 3 – 7 години. София: Слово.*

6. Ангелова, Т. Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми., С., 2004.
7. Димчев, К. Обучението по български език като система. С., 1998.
8. Димчев, К. Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции, В. Търново, Знак 94, 2010.
9. Димчев, К. Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение, С. Булвест 2000, 2010.
10. Кабасанов, С. Методика на обучението по български език, С., 1979.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Timar Vieroslava, Inspector pentru minoritatea bulgară în cadrul MECŞ

Membri: Prof. Ganciova Ecaterina,

Prof. Nacov Ana,

Educcatoare Sabliov Caterina.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba bulgară maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba bulgară maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatură bulgară maternă;
- *secțiunea 2* – metodica predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii bulgare materne,

B.COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

I. Limba bulgară

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale.
3. Sintaxa propoziției. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

II. Literatura bulgară

1. **Literatura bulgară veche.** Principalele direcții în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasă, istorică și apocrifa.

- Apariția scrisului în limba slavă veche. Opera fraților Chiril și Metodie. Cele două alfabetice slave. Crearea și activitatea școlilor de la Preslav și Ohrid.

- Principalii scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Климент Охридски, Константин Преславски, Иоан Екзарх, Черноризец Храбър).

2. Literatura bulgară modernă. Epoca renasterii bulgare.

- Schimbări fundamentale în conținutul și forma literaturii din această epocă. Periodizarea procesului literar. Principalii scriitori și operele lor: Паисии Хилендарски, Софронии Врачански, Петър Берон, Добри Чинтулов, П.Р. Славейков, Любен Каравелов, Христо Ботев.

3. Literatura bulgară de la eliberare (1878) până la primul război mondial.

- Condițiile de dezvoltare a literaturii bulgare după eliberarea de sub jugul otoman. Curente și tendințe în dezvoltarea literaturii bulgare. Principalii scriitori și operele lor: Иван Вазов, Aleko Константинов, Антон Страшимиров, П.Р. Славейков, П. Яворов.

4. Literatura bulgară din perioada interbelică și de după al Doilea război mondial

Димитър Димов, Димитър Талев, Емилян Станев, Елин Пелин, Йордан Йовков, Ст Костов, Христо Смирненски, Елисавета Багряна, Дора Габе, Леда Милева.

5. Literatura populară.

6. Literatură pentru copii

- Creația orală.
- Literatura și opera literară.
- Genurile și speciile literare.
- Literatura pentru copii și tineret.
- Genul liric.
- Căntece populare.
- Poezie pentru copii : Иван Вазов, Елин Пелин, Леда Милева, Елисавета Багряна.
- Genul epic.
- Basmul popular fantastic : Неволята, Болен здрав носи, Крали Марко
- Basmul cult - Н.С.Andersen – Грозното патенце, Свинарят, Малката кибритопродавачка, Charles Perrault-Червената шапчица, Пепеляшка...
- Lumea fabulelor : Езоп, Петко Славейков, Константин Величков, Стоян Михайловски, Ла Фонтен.
- Romanul.
- A.de Saint Exupéry : Малкият принц, C.Collodi: Пинокио I. Carroll: Алис в страната на чудесата.
- Genul dramatic.
- Театрул de păpuși.
- Театрул pentru copii.
- Literatura de aventuri : M. Twain:Приключенията на Том Сойер, D. Defoe : Побинзон Крузо, J. Verne: Децата на Капитан Грант.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. **Gramatika na săvremennija bălgarski knizoven ezik**, vol. I-III, Sofija, 1982,
2. L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, **Gramatika na bălgarskija ezik**, Sofija, 1977.
3. K. Mircev, **Istoriceska gramatika na bălgarskia ezik**, Sofija, 1963.
4. St. Stoianov, **Uvod v fonetikata na bălgarskia ezik**, Sofija, 1966.
5. T. Boiadjiev, **Bălgarska leksicologija**, Sofija, 1986.
6. Maria Zavera, **Curs de limba bulgară contemporană. Morfologia**, Bucuresti,
7. Maria Zavera, **Curs de istoria limbii bulgare literare**, Bucuresti, 1972.
8. Olga Stoicovici, **Curs de gramatică istorică a limbii bulgare**, Bucuresti, 1977.
9. Anghelov. D, Berza , **Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor**, I (sec. XII- XIX), Culegere de studii, Bucuresti 1971.
10. Anghelov B., **Bogomilstvoto v Bălgaria**, Sofia 1969.
11. Bogdan Ioan ,**Scrieri alese**. Cu o prefata de Emil Petrovici. Editie îngrijita, studiu introductiv si note de Gh. Mihaila, Bucuresti, Ed.Academiei RSR 1968.
12. Cartoian N., **Istoria literaturii române vechi**, Bucuresti, vol.I – 1940, vol.II –1942, vol.III – 1945.
13. Dinekov P., **Istoria na starata bălgarska literatura**, Sofia 1961. Mihăilă G.
Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi,Bucuresti 1972.
Bălgarski vāzrojdenti, Sofia 1963.
14. Rusev P., **Grigorii Tamblak v Rumānia i starata rumānska literatura**, Sofia 1966.
15. Dinekov P.,Fotiade, Laura – Baz, **Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare romāno-bulgare din secolul al XI-lea**, în “Studii de literatura universala”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă bulgară maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE

1. **Ангелова, Т.** Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми., С., 2004.
2. **Димчев, К.** Обучението по български език като система. С.1998.
3. **Димчев, К.** Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции, В. Търново, Знак 94, 2010.
4. **Димчев, К.** Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение, С. Булвест 2000, 2010.
5. **Кабасанов, С.** Методика на обучението по български език, С. 1979.
6. **Кръстев, Б. и Ст. Стефанова.** Методика на обучението по български език в прогимназиалните и гимназиалните класове на СОУ, В. Търново, 2000.
7. **Методика на обучението по български език.** Сборник със съставители: Ст. Стефанова и Д. Димитрова, В. Търново, 1998.
8. **Васева, М.** Формиране на правописни умения и навици (IV – VIII клас), С. 1982.
9. **Владимирова, Т.** Проблеми на обучението по фонетика. С. 1969.
10. **Владимирова, Т. М. Янакиев** Програмиране на обучението по правопис, С, 1972.
11. **Владимирова, Т.** Как да управляваме усвояването на правописа в I – VIII клас. – В: Съвременни проблеми на обучението по роден език, С., 1979.
12. **Кръстев, Б.** Опит за класификация на правоговорните грешки в речта на учениците. – Български език и литература, 1983, №6
13. **Георгиев, Никола.** Учител по литература ли? Не съм от тях. С, 2010.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: V. Timar, Inspector pentru minoritatea bulgară în cadrul MECȘ

Membri: Prof. Ganciov Ecaterina,

Prof. Nacov Ana (Liceul Teoretic „Sfintii Kiril și Metodii,,)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura bulgară maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura bulgară maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura bulgară maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura bulgară maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura bulgară maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura bulgară maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura bulgară maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura bulgară maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura bulgară maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepțe de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepțe; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepțe de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepțe; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepțe de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepțe; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii bulgare:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura bulgară;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literaturabulgară;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura bulgară.

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura bulgară (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii bulgară, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

I. Limba bulgară

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic. Elemente suprasegmentale.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie

II. Literatura

1. Principalele direcții în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasă, istorică și apocrifă.
2. Apariția scrisului în limba slavă veche. Opera fraților Chiril și Metodiu. Cele două alfabetice slave. Crearea și activitatea Școlilor de la Preslav și Ohrid.
3. Principalii scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Kliment Ohridski, Constantin Preslavski, Ioan Exarhul, Calugarul Hrabar).
4. Literatura bogomilică și antibogomilică. Romane și povestiri populare.
5. Literatura bulgară în secolele XII-XIV. Școala de la Târnovo. Scriitorii Eftimie Târnovski și Grigore Țamblac.
6. Literatura bulgară în secolele XV-XVIII. Școala de la Sofia. Carturari și opere originale: Vladislav Gramaticul, Pop Peio, Matei Gramaticul. Cronica anonimă bulgară. Damaschinele.
7. Schimbări fundamentale în conținutul și forma literaturii din această epocă Renasterii bulgare. epocă. Periodizarea procesului literar.
8. Principalii scriitori și operele lor: Paisie Hilendarski, Sofronie Vranceanski, Petăr Beron, Dobri Cintulov, P.R.Slaveiku, Liuben Karavelov, Hristo Botev.
9. Literatura bulgară de la eliberare (1878) până la primul război mondial.
10. Curente și tendințe în dezvoltarea literaturii bulgare. Principalii scriitori și operele lor: Ivan Vazov, Aleko Konstantinov, Anton Strassimirov, P.P. Slaveikov, Elin Pelin, P.K. Janorov, Iordan Iovian, St.L. Kostov, Hristo Smirnenki, Elisaveta Bagreana, Dora Gabe, Emilian Stanev, V. Andreev.
11. Dezvoltarea romanului bulgar. De la Ivan Vazov până astăzi. (Anton Strassimirov, Emilian Stanev, Dimităr Talev, Blaga Dimitrova)

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. Gramatika na sãvremennija bãlgarski knizoven ezik, vol. I-III, Sofija, 1982,
2. L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, Gramatika na bãlgarskija ezik, Sofija, 1977.
3. K. Mircev, Istorieska gramatika na bãlgarskia ezik, Sofija, 1963.
4. St. Stoianov, Uvod v fonetikata na bãlgarskia ezik, Sofija, 1966.
5. T. Boiadjev, Bãlgarska leksicologija, Sofija, 1986.
6. Maria Zavera, Curs de limba bulgară contemporană. Morfologia, București,

7. Maria Zavera, Curs de istoria limbii bulgare literare, Bucuresti, 1972.
8. Olga Stoicovici, Curs de gramatica istorica a limbii bulgare, Bucuresti, 1977.
9. Anghelov. D, Berza : Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor, I (sec. XII- XIX), Culegere de studii, Bucuresti 1971.
10. Anghelov B. : Bogomilstvoto v Bălgaria, Sofia 1969.
11. Bogdan Ioan : Scrieri alese. Cu o prefata de Emil Petrovici. Editie îngrijita, studiu introductiv si note de Gh. Mihaila, Bucuresti, Ed.Academiei RSR 1968.
12. Cartoian N., Istoria literaturii române vechi, Bucuresti, vol.I – 1940, vol.II – 1942, vol.III – 1945.
13. Dinekov P. , Istoria na starata bălgarska literatura, Sofia 1961. Mihăilă G. Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi, Bucuresti 1972.
14. Rusev P., Grigorii Tamblak v Rumănia i starata rumănska literatura, Sofia 1966.
15. Dinekov P., Bălgarski vāzrojdenti, Sofia 1963.
16. Fotiade, Laura – Baz , Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea, în “Studii de literatura universală”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.
17. Iuffu Zl. și Fotiade L., Antologie de texte din literatura bulgara, Bucuresti, 1962. Iuffu Zl. Oglindirea realitatii românești în opera lui L.Karavelov, în “Analele Universitatii Bucuresti”, Filologie, nr.23, 1961, p.50. D. Zavera Prelegeri de literatura bulgara, Bucuresti, 1978.
18. Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Căntece haiducești), Bucuresti 1979.
19. Iuffu Zl., Zavera D., Raspândirea literaturii bulgare moderne în România pâna la 1944, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
20. Zarev P., Panorama na bălgarskata literatura, vol.I, partea I si II, 1966, 1967; ed.II, 1970
21. St. Kabasanov, Metodika ba bălgarskija ezik, Sofia, 1962
22. L. Andrejcin, Osnovni vāprosi na ezikovoto obucenie, Narodna prosve kn. 90, p.32-48;
23. G. Atanasov, Pedagogika, Sofia, 1960
24. M. Janakiev, Bălgarskoto stihoznanie, Sofia 1960.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ.* Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică.* Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ.* Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ.* Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar.* Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ.* Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică.* Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică.* Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;

9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. **Ангелова, Т.** Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми., С., 2004.
2. **Димчев, К.** Обучението по български език като система. С., 1998.
3. **Димчев, К.** Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции, В. Търново, Знак 94, 2010.
4. **Димчев, К.** Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение, С. Булвест 2000, 2010.
5. **Кабасанов, С.** Методика на обучението по български език, С., 1979.
6. **Кръстев, Б. и Ст. Стефанова.** Методика на обучението по български език в прогимназиалните и гимназиалните класове на СОУ, В. Търново, 2000.
7. **Методика на обучението по български език.** Сборник със съставители: Ст. Стефанова и Д. Димитрова, В. Търново, 1998
8. **Литературата в средното училище.** Сб.под ред. на Искра Котова. С., 1986 г.
9. **Радев, Радослав Койка Попова и др.** Седмокласниците пишат. С., 1997 г.;
Осмокласниците пишат. С., 1997 г. Деветокласниците пишат. С., 1998 г.
Десетокласниците пишат. С., 1999. Всичко за матурата. С., 2009.
Тестове за 7, 8, 9, 10, 11-12 клас. 2004-2009.
10. **Радев, Радослав.** Как се пише есе. Варна, 1994 г.
11. **Радев, Радослав.** Алеко Константинов. Лице и опако. Варна. 1997.
12. **Радев, Радослав.** Иван Вазов и българското предвечерие. Варна. 1998.
13. **Радев, Радослав.** Книга за учителя по литература за седми клас. С., 1996
14. **Димчев, К.** Урокът в системата на обучението по български език. – Български език и литература, 1988, 6.
15. **Георгиева, М.** Съвременният урок по български език (структура и типология) – Български език и литература, 1997, 3-4.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatura bulgară maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: V. Timar, Inspector pentru minoritateabulgară în cadrul MECȘ

Membri: Prof. Ganciova Ecaterina

Prof. Nacov Ana (Liceul Teoretic „Sfintii Kiril și Metodii,,)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficientă și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.*

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

**B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/
INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicative, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legăturilor și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

I. Limba cehă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic
2. Morfologie. părțile de vorbire flexibile și neflexibile.
3. Probleme de punctuație și ortografie.
4. Sintaxă. Sintaxa propoziției. Părțile principale și secundare de propoziție. Sintaxa frazei. Tipurile de fraze formate prin coordonare sintactică și felurile propozițiilor subordonate.

II. Literatura cehă

1. Conceptul de literatură cehă. Periodizare. Genuri și specii literare.
2. Literatura cehă modernă. Perioada de început a epocii renașterii naționale și spirituale a poporului ceh (literatura národního obrození): Antonín J.Puchmajer, Josef Dobrovský, Josef Jungmann, Václav Hanka, František Ladislav Čelakovský. Romantismul: Karel Hynek Mácha, Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Josef Kajetan Tyl.Critica regimului politic: activitatea lui Karel Havlíček Borovský.
3. Realismul. Proza lui Ján Neruda. Principalele orientări ale realismului critic ceh: proza de inspirație rurală : Karel Václav Rais, scrierile de tentă social politică: Svatopluk Čech, Josef Václav Sládek, Romanul istoric: Alois Jirásek.
4. Literatura cehă la cumpăna veacurilor al XIX-lea – al XX-lea și în primele două decenii ale secolului trecut. Modernismul literar ceh (Česká moderna): impresionismul și simbolismul: Antonin Sova, Otakar Brezina; poezia cu tematică socială: Jiri Wolker.Ridiculizarea militarismului birocratic austro-ungar: Jaroslav Hašek.
5. Literatura cehă în perioada interbelică: Karel Čapek, Vítězslav Nezval,Vladislav Vančura, Ivan Olbracht, Marie Majerová ,Jaroslav Seifert, Karel Poláček.
Literatura cehă după anul 1945 și cea contemporană: Zdeněk Pluhař, Jan Otčenášek, Bohumil Hrabal, Václav Havel (activitatea de eseist politic și cea de dramaturg).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

- Československá akademie věd, Mluvnice češtiny, I – III, Praha, Academia., 1986/87.
- Kolektiv autorů, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.
- ČSAV, Pravidla českého pravopisu, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.
- Miroslav Grepl, Petr Karlík, Skladba spisovné češtiny, Praha, Nakl.SPN, 1986.
- Vladimír Smilauer, Novočeské tvoření slov, Praha, SPN, 1971.
- ČSAV, Dějiny české literatury, I-III, Praha, Nakl.ČSAV, 1959-1961.
- Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti), Olomouc, Nakl, Rubico, 1994.
- Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, Česká literatura od počátku k dnešku, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.
- Tiberiu Pleter, Výbor z moderní české literatury, București, EDP, 1992.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.
-

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;

12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din România;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii cehă materne

Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cizí jazyk*, Praha, 2013
 Jana Langhamerová, *Aktivizující metody výuky na prvním stupni základní školy*, Brno, 2007
 Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010
 Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998
 Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea cehă MECS

Membri: 1. Gecse Alena, învățător, Gr. I, Liceul Tehnologic “Clisura Dunării” Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin

2. Bouda Iosif, prof. inv. primar, Gr. I, Școala Gimnazială Gârnic, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba cehă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba cehă maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura cehă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii cehe materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CU PREDARE ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticele disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii cehă în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura cehă maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii cehă.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

I. Limba cehă

1. Fonetică și fonologie. Asurzirea consoanelor sonore înainte de pauză(vûz rostit vûs, zub rostit zup, lov rostit lof etc.) și înainte de o consoană surdă (polévka rostit poléfka, vozka rostit voska, obchod rostit opchot etc.).

Alternanțe vocalice și consonantice în tema cuvântului : pes – psa, otec – otce, otče! Bûh – Bože! babička – o babiče, sestra – sester, vítr- větru, dílo – děl, nést – nese, houba – hub, český hudebník – čeští hudebníci, vyčistit – vyčistěn, mazat – maže, etc.

2. Ortografie și ortoepie. Scrierea y,ý după consoanele ambigui (*obojetné souhlásky* : b, f, l, m, p, s, v, z): být, lysý, mýdlo, pyšný, syr, výr, fyzika, jazyk etc. Regulile despărțirii cuvântului în silabe. Utilizarea semnelor depunctuație .

3. Morfologie. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Substantivul: clasificare în nume comune (apelative) și nume proprii.Categoriile gramaticale ale substantivelor : genul, numărul, cazul; subcategoria *animate* – *inanimate* la masculine. Declinarea substantivelor. Tipurile de declinare (paradigmele) din cadrul fiecărui gen gramatical. Principalele procedee de formare a substantivelor: derivarea cu sufixe, cu prefixe, compunerea. Adjectivul. Adjective cu formă lungă (mladý) și scurtă (mlád) – utilizarea lor în propoziție. Adjective posesive: sousedův / tetin byt. Formele de declinare ale adjectivelor. Pronumele și felurile lor; declinarea pronumelor. Numeralesle – felurile și formele lor de declinare. Verbul. Categoriile gramaticale ale verbului: modurile, timpurile,diatezele (activă, pasivă și reflexivă), aspectul verbal. Clasele de conjugare ale verbelor: conjugarea I : nést, péct, brát, mazat, umřít; a II-a : tisknout, vinout, začnout; a III-a: krýt, kupovat; a IV-a: prosit, trpět, sázet; a V-a: dělat. Adverbul - clasificarea adverbilor după sens: adverbe de loc, de timp, de mod. Gradele de comparație ale adverbilor și ale adjectivelor .

Prepoziții, conjuncții, intejecții, particule.

4. Sintaxă. Sintaxa propoziției. Părțile principale și secundare de propoziție. Sintaxa frazei. Tipurile de fraze formate prin coordonare sintactică și felurile propozițiilor subordonate.

5.Probleme de stilistică: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect, stil indirect liber.

II. Literatura cehă

1. Conceptul de literatură cehă. Periodizare. Genuri și specii literare.

2. Literatura medievalității cehe. Cele mai vehi scrieri păstrate: Hospodine, pomiluj ny! Píseň ostrovská. Literatura de expresie latină: Kosmovakronika. Literatura secolului al XIV-lea: Dalimilova kronika, Staročeské satiry, literatura din perioada husită și posthusită: Ján Hus, Petr Chelčický.

Perioada umanismului: Viktorin Kornel ze Všehrad, Jan Blahoslav ; Kralická bible. Perioada barocului: Ján Amos Komensky, Adam Michna z Otradovic, Bohuslav Balbín.

3. Literatura cehă modernă. Perioada de început a epocii renașterii naționale și spirituale a poporului ceh (literatura národního obrození): Antonín J.Puchmajer, Josef Dobrovský, Josef Jungmann, Václav Hanka, František Ladislav Čelakovský. Romantismul: Karel Hynek Mácha, Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Josef Kajetan Tyl.Critica regimului politic: activitatea lui Karel Havlíček Borovský.

4. Realismul. Proza lui Ján Neruda. Principalele orientări ale realismului critic ceh: proza de inspirație rurală : Tereza Nováková, Antal Stašek, bratři Mrštkové, Karel Václav Rais, scrierile de tentă social politică: Svatopluk Čech, Josef Václav Sládek, drama realistă: Gabriela Preissova. Romanul istoric: Alois Jirásek. Proza de inspirație pozitivistă: Jakub Arbes.Creația artistică a lui Jaroslav Vrchlický.

5. Literatura cehă la cumpăna veacurilor al XIX-lea – al XX-lea și în primele două decenii ale secolului trecut. Modernismul literar ceh (Česká moderna): impresionismul și simbolismul: Antonin Sova, Otakar

Březina; decadentismul : Karel Hlaváček; poezia revoltei anarhice împotriva societății burgheze (creația poetică de debut a lui St.K.Neuman), și cea îndreptată împotriva asupririi sociale și a politicii de deznaționalizare a cehilor din Silezia (Petr Bezruč), vitalismul (Fráňa Šrámek), proslăvirea civilizației moderne(St.K.Neumann); poezia cu tematică socială: Jiří Wolker. Ridiculizarea militarismului birocratic austro-ungar: Jaroslav Hašek.

6. Literatura cehă în perioada interbelică: Karel Čapek, Vítězslav Nezval,Vladislav Vančura, Ivan Olbracht, Marie Majerov, Jaroslav Seifert, Karel Poláček.

Literatura cehă după anul 1945 și cea contemporană: Zdeněk Pluhař, Jan Otčenášek, Bohumil Hrabal, Václav Havel (activitatea de eseist politic și cea de dramaturg).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

Československá akademie věd, Mluvnice češtiny, I – III, Praha, Academia.,1986/87.

Kolektiv autorů, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.

ČSAV, Pravidla českého pravopisu, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.

Miroslav Grepl, Petr Karlík, Skladba spisovné češtiny, Praha, Nakl.SPN, 1986.

Vladimír Smilauer, Novočeské tvorení slov, Praha, SPN, 1971.

ČSAV, Dejiny české literatury, I-III, Praha, Nakl.ČSAV, 1959-1961.

Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti), Olomouc, Nakl, Rubico, 1994.

Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, Česká literatura od počátku k dnešku, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.

Tiberiu Pleter, Výbor z moderní české literatury, București, EDP, 1992.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE – METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă cehă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

Cerghit, I. - Perfecționarea lecției în școala modernă, E.D.P., București, 1983

Cristea, S. – Dicționar de pedagogie, Editura Litera, Chișinău, 2002

***Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, *Program de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS)*, suport de curs, 2012

***Ghid de evaluare pentru învățământul primar, SNEE, București, 1999

Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cizí jazyk*, Praha, 2013

Jana Langhamerová, *Aktivizující metody výuky na prvním stupni základní školy*, Brno, 2007

Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010

Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998

Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea cehă MECS

Membri:

1. Gecse Alena, învățător, Gr. I, Liceul Tehnologic "Clisura Dunării" Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin
2. Bouda Iosif, prof. învățământ primar, Gr. I, Școala Gimnazială Gîrnic, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura cehă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura cehă maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura cehă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura cehă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura cehă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura cehă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura cehă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura ucraineană maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura cehă maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii cehă:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura cehă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura cehă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura cehă

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbaterea) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateri: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura cehă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii cehe, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

B.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

I. Limba cehă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic. Elemente suprasegmentale.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

II. Literatura cehă

1. Începuturile literaturii cehe.
2. Literatura cehă în perioada husită
3. Perioada renașterii naționale: František Palacký, Ján Kollár, František Ladislav Čelakovský, Pavel Josef Šafařík, Josef Kajetán Tyl.
4. Josef Dobrovský, Josef Jungmann și František Palacký
5. Perioada romantismului și a realismului: Karel Hynek Mácha, Karel Havlíček, Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Jan Neruda
6. Pluralismul poeziei interbelice.
7. Literatura cehă la cumpăna veacurilor al XIX-lea – al XX-lea și în primele două decenii ale secolului trecut. Modernismul literar ceh (Česká moderna): impresionismul și simbolismul: Antonin Sova, Otakar Brezina; decadentismul : Karel Hlaváček; poezia revoltei anarhice împotriva societății burgheze (creația poetică de debut a lui St.K.Neuman), și cea îndreptată împotriva asupririi sociale și a politicii de deznaționalizare a cehilor din Silezia (Petr Bezruč), vitalismul (Fráňa Šrámek), proslăvirea civilizației moderne(St.K.Neumann); poezia cu tematică socială: Jiri Wolker. Ridiculizarea militarismului birocratic austro-ungar: Jaroslav Hašek.
8. Literatura cehă în perioada interbelică: Karel Čapek, Vítězslav Nezval, Vladislav Vančura, Ivan Olbracht, Marie Majerová ,Jaroslav Seifert, Karel Poláček.
9. Literatura cehă după anul 1945 și cea contemporană: Zdeněk Pluhař, Jan Otčenášek, Bohumil Hrabal, Václav Havel (activitatea de eseist politic și cea de dramaturg).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

1. Československá akademie věd, Mluvnice češtiny, I – III, Praha, Academia., 1986/87.
2. Kolektiv autorů, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.
3. ČSAV, Pravidla českého pravopisu, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.
Miroslav Grepl, Petr Karlík, Skladba spisovné češtiny, Praha, Nakl.SPN, 1986.
4. Vladimír Smilauer, Novočeské tvoření slov, Praha, SPN, 1971.
5. ČSAV, Dejiny české literatury, I-III, Praha, Nakl.ČSAV, 1959-1961.
6. Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti), Olomouc, Nakl, Rubico, 1994.
7. Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, Česká literatura od počátku k dnešku, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.
8. Tiberiu Pleter, Výbor z moderní české literatury, București, EDP, 1992.

C.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ.* Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică.* Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ.* Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ.* Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar.* Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ.* Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică.* Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică.* Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

- Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010
- Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993
- Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cílový jazyk*, Praha, 2013
- Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998
- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârștelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina **Limbă și literatură cehă maternă**, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea cehă MECS

Membri:

1. Gecse Alena, învățător, Gr. I, Liceul Tehnologic “Clisura Dunării” Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin
2. Bouda Iosif, prof. învă. primar, Gr. I, Școala Gimnazială Gîrnic, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficientă și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.*

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legiților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

I. Limba croată

1. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

- a) Legile fundamentale ale foneticii limbii croate
- b) Asimilarea după sonoritate și locul de formare
- c) Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui *a* inconstant
- d) Vocale mobile
- e) Palatalizarea și sibilizarea consoanelor
- f) Iotizarea consoanelor
- g) Vocalizarea lui *v*- inițial
- h) Transformarea lui *l* și *r* vocalic din slava comună în limba croată contemporană
- i) Metateza lichidelor

2. MORFOLOGIE

Părți de vorbire flexibile și neflexibile

Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice

Declinarea substantivelor limbii croate

Formele cazuale și evoluțiile lor contemporane

Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale

Adjective determinate și nedeterminate

Grade de comparație

Pronumele și categoriile de pronume în limba croată

Numeralul, flexiunea și categorii de numerale

Verbul. Moduri și timpuri verbale. Aspectul verbal

Adverbe, clasificare și comparație

Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

3. PUNCTUAȚIE SI ORTOGRAFIE

- a) Principii care stau la baza ortografiei
- b) Norme ortografice și norme ortoepice
- c) Semnele de punctuație si de ortografie
- d) Funcționalitatea semnelor de punctuație si a semnelor ortografice;
- e) Scrierea cu majusculă. Abrevierile.

4. SINTAXA

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categorii de propoziții coordonate și subordonate.

II. Literatura croată

1. Genuri și specii literare

2. Literatura populară

3. Autori: Sunčana Škrinjšić, Gustav Krklec, Stjepan Jakševac, Zlata Kolarić-Kišur, Josip Kozarac, Slavko Kolar, Zvonimir Balog, Dragutin Domjanić, Dragutin Tadijanović, Pajo Kanižaj, Ivana Brlić-Mažuranić, Grigor Vitez, Vesna Parun, Luko Paljetak

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

- Eugenia **Baric**, Mijo **Loncaric**, Dragica **Malic**, Slavko **Pavesic**, Mirko **Peti**, Vesna **Zelclevic**, Marija **Znika**, *Hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.
- Stjepan **Babic**, Bozidar **Finka**, Milan **Mogus**, *Hrvatski pravopis*, ed. IV, Skolska knjiga, Zagreb, 1996.
- Skupina autora**, *Hrvatski pravopis*, Institut za hrvatski jezik I jezikoslovlje, Zagreb, 2013
- Dr. Stjepko **Tezak** – Dr. Stjepan **Babic**, *Gramatika hrvatskog jezika*, ed. VII, Skolska knjiga, Zagreb, 1992.
- Mihovil **Kombol**, *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*, ed. II, Matica hrvatska, Zagreb, 1961.
- Miroslav **Sicel**, *Pregled novije hrvatske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb, 1966.
- Povijest hrvatske književnosti*, I – IV, Zagreb, 1978.
- Antun **Barac**, *Hrvatska književna kritika*, Zagreb, 1960.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.
-

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CROATE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Priscoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;

12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica Publishing House;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. Schulman Kolombus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii croate materne

Manja **Kovačević**, *Metodičko – književno motrila*, Školske novine, Zagreb, 1997.
 Karol Visinko, *Dječja priča*, Školska knjiga, Zagreb, 2005

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Pașa Policov, Inspector pentru minoritatea croată în cadrul MECȘ

Membri:

Prof. Lucacela G. Marian, grad didactic I, metodist, Școala Gimnazială Lupac

Prof. Miștoiu Alina, grad didactic I, Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CROATE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba croată maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba croată maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura croată maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii croate materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

I. Limba croată

1. Fonetică și fonologie

Legile fundamentale ale foneticii limbii croate. Asimilarea după sonoritate și locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui *a* inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iotizarea consoanelor. Vocalizarea lui *v*- inițial. Transformarea lui *l* și *r* vocalic din slava comună în limba croată contemporană. Metateza lichidelor.

1. Morfologie

Părți de vorbire flexibile și neflexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor limbii croate. Formele cazuale și evoluțiile lor contemporane. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba croată. Numeralul, flexiunea și categorii de numere. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

2. Sintaxa

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categorii de propoziții coordonate și subordonate.

II. Literatura croată

1. Genuri și specii literare.
2. Literatura evului mediu: cele mai vechi monumente(Bascanska ploca, Ljetopis Popa Dukljanina).
3. Umanismul și umaniștii croați: Marko Marulic, Juraj Sisgoric.
4. Renașterea : Marko Marulic, Sisko Mencetic, Dore Drzic, Mavro Vetranovic, Marin Drzic.
5. Barocul: Ivan Gundulic, Junije Palmotic, Fran Krsto Frankopan, Katarina Zrinjska.
6. Literatura croată în secolul al XVIII-lea: Matija Petar Katancic, Matija Antun Reljkovic, Andrija Kacic Miosic.
7. Curentul latinist în secolul al XVIII-lea: Djuro Feric.
8. Romantismul croat : Ljudevit Gaj, Stanko Vraz, Ivan Mazuranic, Petar Preradovic.
9. Curentul realist în literatura croată: Eugen Kumicic, Ante Kovacic, Josip Kozarac, Vjenceslav Novak, Silvije Strahimir Kranjcevic.
10. Modernismul croat (1892 – 1916): Antun Gustav Matos, Ivo Vojnovic, Dinko Simunovic, Dragutin Domjanic, Vladimir Nazor, Ivan Kozarac.
11. Modernismul croat din perioada 1914 – 1929: Ivo Andric, Miroslav Krleza.
12. Perioada 1929 – 1952 : Miroslav Krleza, Augustin Tin Ujevic, Dobrisa Cesaric, Dragutin Tadijanovic, Ivo Goran Kovacic, Mesa Selimovic.
13. A doua perioadă a modernismului croat: Petar Segdin, Vladan Desnica, Ranko Marinkovic, Jure Kastelan, Vesna Parun, Josip Pupacic, Slavko Mihalic, Antun Soljan, Vtomir Lukic.
14. Perioada postmodernistă : Ivo Bresan, Ivan Aralica, Nedeljko Fabio, Pavao Pavlicic.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

- Eugenia **Baric**, Mijo **Loncaric**, Dragica **Malic**, Slavko **Pavesic**, Mirko **Peti**, Vesna **Zelclevic**, Marija **Znika**, *Hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.
- Stjepan **Babic**, Bozidar **Finka**, Milan **Mogus**, *Hrvatski pravopis*, ed. IV, Skolska knjiga, Zagreb, 1996.
- Skupina autora**, *Hrvatski pravopis*, Institut za hrvatski jezik I jezikoslovlje, Zagreb, 2013
- Dr. Stjepko **Tezak** – Dr. Stjepan **Babic**, *Gramatika hrvatskog jezika*, ed. VII, Skolska knjiga, Zagreb, 1992.
- Mihovil **Kombol**, *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*, ed. II, Matica hrvatska, Zagreb, 1961.
- Miroslav **Sicel**, *Pregled novije hrvatske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb, 1966.
- Povijest hrvatske književnosti*, I – IV, Zagreb, 1978.
- Antun **Barac**, *Hrvatska književna kritika*, Zagreb, 1960.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CROATE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă croată maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CROATE MATERNE

1. **Balboni, P.** -*Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma, 1994;
2. **Balboni, Paolo E.** - *Italiano lingua maternal. Fondamenti di didattica*, UTET Università, 2006;
3. **Porcelli, Gianfranco** - *Principi di glottodidattica*, Editrice La Scuola, 2013;
4. **De Marco, Anna** (a cura di) - *Manuale di glottodidattica*, Carocci editore, 2012;
5. **Cerghit, I.** - *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., Bucuresti, 1983;
6. **Cristea, S.** - *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
7. **Manja Kovačević**, *Metodičko – književno motrista*, Školske novine, Zagreb, 1997.
8. **Karol Visinko**, *Dječja priča*, Školska knjiga, Zagreb, 2005

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Pașa Policov, Inspector pentru minoritatea croată în cadrul MECȘ

Membri:

Prof. Lucacela G. Marian, grad didactic I, metodist, Școala Gimnazială Lupac

Prof. Miștoiu Alina, grad didactic I, Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura croată maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura croată maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura croată maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura croată maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura croată maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura croată maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura croată maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura ucraineană maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura croată maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;

- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii croate materne:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura croată maternă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura croată maternă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura croată maternă

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura croată maternă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii ucrainene, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

I.Limba croată

1. *Fonetică și fonologie.* Legile fundamentale ale foneticii limbii croate. Asimilarea după sonoritate și locul de formare.Vocalizarea vocalelor ultrascurte și apariția lui a inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iotizarea consoanelor.Vocalizarea lui *v*- inițial. Transformarea lui *l* și *r* vocalic din slava comună în limba croată contemporană. Metateza lichidelor.
2. *Morfologie.* Părți de vorbire flexibile și neflexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor limbii croate. Formele cazuale și evoluțiile lor contemporane. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba croată. Numeralul, flexiunea și categorii de numere. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.
3. *Sintaxa.* Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categorii de propoziții coordonate și subordonate.

II.Literatura

Genuri și specii literare.

Literatura evului mediu: cele mai vechi monumente (Bascanska ploca, Ljetopis Popa Dukljanina).

Umanismul și umaniștii croați: Marko Marulic, Juraj Sisgoric.

Renașterea: Marko Marulic, Sisko Mencetic, Dore Drzic, Mavro Vetranovic, Marin Drzic.

Barocul: Ivan Gundulic, Junije Palmotic, Fran Krsto Frankopan, Katarina Zrinjska.

Literatura croată în secolul al XVIII-lea: Matija Petar Katancic, Matija Antun Reljkovic, Andrija Kacic Miosic.

Curentul latinist în secolul al XVIII-lea: Djuro Feric.

Romantismul croat: Ljudevit Gaj, Stanko Vraz, Ivan Mazuranic, Petar Preradovic.

Curentul realist în literatura croată: Eugen Kumicic, Ante Kovacic, Josip Kozarac, Vjenceslav Novak, Silvije Strahimir Kranjcevic.

Modernismul croat (1892-1916): Antun Gustav Matos, Ivo Vojnovic, Dinko Simunovic, Dragutin Domjanic, Vladimir Nazor, Ivan Kozarac.

Modernismul croat din perioada 1914-1929: Ivo Andric, Miroslav Krleza.

Perioada 1929-1952 : Miroslav Krleza, Augustin Tin Ujevic, Dobrisa Cesaric, Dragutin Tadijanovic, Ivo Goran Kovacic, Mesa Selimovic.

A doua perioadă a modernismului croat: Petar Segedin, Vladan Desnica, Ranko Marinkovic, Jure Kastelan, Vesna Parun, Josip Pupacic, Slavko Mihalic, Antun Soljan, Vtomir Lukic.

Perioada postmodernistă: Ivo Bresan, Ivan Aralica, Nedeljko Fabrio, Pavao Pavlicic.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

1. Eugenia Baric, Mijo Loncaric, Dragica Malic, Slavko Pavesic, Mirko Peti, Vesna Zelclelvec, Marija Znika: Hrvatska gramatika, Zagreb, 1997.
2. Stjepan Babic, Bozidar Finka, Milan Mogus: Hrvatski pravopis, ed.IV, Školska knjiga, Zagreb, 1996.
3. Dr. Stjepko Tezak – Dr.Stjepan Babic: Gramatika hrvatskog jezika, ed.VII, Školska knjiga, Zagreb, 1992.
4. Mihovil Kombol: Povijest hrvatske književnosti do preporoda, ed. II, Matica hrvatska, Zagreb, 1961.
5. Miroslav Sicel: Pregled novije hrvatske književnosti, Matica hrvatska, Zagreb, 1966.
6. Povijest hrvatske književnosti, I-IV, Zagreb, 1978.
7. Antun Barac, Hrvatska književna kritika, Zagreb, 1960.
8. Dragutni Rosandić, *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*, Školska knjiga, Zagreb 1988. str. 171. – 176.
9. Manja Kovacevic: Metodicko-književno motrista, Školske novine, Zagreb, 1997.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ*. Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică*. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ*. Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ*. Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar*. Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ*. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică*. Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică*. Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
9. *Evaluarea în procesul de învățământ*. Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ*. Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CROATĂ MATERNĂ

- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârstelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina **Limbă și literatură croată maternă**, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Pașa Policov, Inspector pentru minoritatea croată în cadrul MECȘ

Membri:

Prof. Lucacela G. Marian, grad didactic I, metodist, Școala Gimnazială Lupac

Prof. Miștoiu Alina, grad didactic I, Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

PROGRAMA PENTRU

DISCIPLINELE LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

SPECIALIZAREA EDUCATOARE/ INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul dintre elementele integrate în sistemul reformei din domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicative, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legăturilor și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

²Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³Kitul mentorului de inserție profesională, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE - LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

I. Literatura germană

Beispiele, Merkmale und didaktische Konzepte für folgende Gattungen der Kinderliteratur:

Das Bilderbuch

Heinrich Hoffmann: Struwwelpeter

Josef Guggenmos: Eine Gans aus Buntpapier

Ali Mitgutsch - Wimmelbücher

Eric Carle: Die Raupe Nimmersatt

Leo Lionni: Frederick

Lyrik

Thematische Vielfalt des Kinderreimes, Kinderverses

Achim von Arnim und Clemens Brentano, Christian Morgenstern, Joachim Ringelnatz, James Krüss,

Josef Guggenmoos, Frederik Vahle, Detlev Jöcker, Rolf Zuckowski

Geschichten

Manfred Mai

Märchen

Brüder Grimm, Josef Haltrich, Hans Christian Andersen

Fabeln

Sagen und Legenden

Sankt Martin, Sankt Nikolaus, Der Rattenfänger von Hameln

Der Kinderroman

Waldemar Bonsels: Die Abenteuer der Biene Maja

Michael Ende: Jim Knopf

Otfried Preußler: Der Räuber Hotzenplotz

Alan Alexander Milne: Pu der Bär

Carlo Collodi: Pinocchio

Puppentheater, Schattentheater

Josephine Siebe - Kasperle-Stücke

Hörspiele und Zeichentrickfilme

Das Sachbuch

Die angeführten Werke der Kinderliteratur sind kennzeichnend für die jeweilige Gattung und dienen der Orientierung.

II. Limba germană

1. Wortschatz und Aussprache

Wortschatzerweiterung durch Ableitung, Zusammensetzung, Wortfamilie, Wortfeld

Redensarten und Redewendungen

Buchstaben und Phoneme im Deutschen

2. Satzbau/Syntax

Wortfolge/Topik im deutschen Satz; besondere Stellung des Verbs

Satzglieder und Satzgliedteile - Merkmale, Bestimmung

Satzverbindungen und Satzgefüge

3. Wortarten/Morphologie

Beugbare Wortarten - Merkmale, Bestimmung: Verb, Substantiv mit Artikel, Adjektiv, Pronomen und

Numerale; unbeugbare Wortarten - Merkmale, Bestimmung: Adverb, Präposition, Konjunktion,

Interjektion

4. Orthographie und Interpunktion

Korrekte Schreibung der Wörter und richtige Verwendung der Satzzeichen

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

Literatur und Didaktik

- Blumenstock, Leonhard (2004): *Spielerische Wege zur Schriftsprache im Kindergarten*. Beltz Verlag, Weinheim und Basel
- Kretschmer, Christine (2004): *Weltaneignung mit Bilderbüchern*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Mai, Manfred (2001): *Geschichte der deutschen Literatur erzählt von Manfred Mai*. Beltz Verlag
- Maier, Wolfgang (1999): *Deutsch lernen in Kindergarten und Grundschule*. Don Bosco Verlag, München
- Marquardt, Manfred (2005): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*. Bildungsverlag EINS
- Näger, Sylvia (2005): *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Verlag Herder, Freiburg im Breisgau
- Vom Wege, Brigitte, Wessel, Mechthild (2009): *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*. Bildungsverlag EINS

Sprache und Didaktik

- Granzow-Emden, Matthias (2013): *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*. Narr Francke Attempto Verlag
- Kirschhock, Eva-Maria (2007): *Diagnose und Förderung von Sprachbewusstheit*, in: Hoffman, Bernhart, Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Pahlow, Heike (2010): *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*. Engelsdorfer Verlag
- Uhland, Friedwart, Ciritsis, Ursula, Menze, Hugo (1993): *Sprache Aufsatz Literatur*. S. 45-63. H. Stam Verlag

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Sprecherziehung und Vorbereitung auf den Schriftspracherwerb

- Sprachförderung im Kindergarten
- Umgang mit Literatur im Kindergarten (Literacy)
- Vorbereitung des Lesen- und Schreibenlernens im Kindergarten

Planung

Der Lehrplan

Der Stoffverteilungsplan (Jahreseinteilung, Wochenplanung, Tagesablauf)

Der Lektionsplan; Lernzielbeschreibung

Die Evaluation im Kindergarten

Das Freispiel und das geleitete Spiel, Spielecken-Angebote und Raumausstattung

Integrierte Aktivitäten

Das Wahlfach

Außerschulische Aktivitäten und Elternarbeit

Methoden

- das Gespräch
- die Gedächtnisübung
- die Beobachtung
- die Bildbetrachtung/Bildbeschreibung
- das Erzählen und Vorlesen
- das Rollenspiel

- das didaktische Spiel
- das Experiment
- das Arbeitsblatt
- das Portfolio
- das Projekt

Sozialformen

Lehrmittel; der Umgang mit Medien im Kindergarten

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Methodik und Didaktik

Dehn, Mechthild (2007): *Kinder & Lesen und Schreiben. Was Erwachsene wissen sollten*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett

Dehn, Mechthild (2012): *Kinder & Sprache(n). Was Erwachsene wissen sollten*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett

Füssenich, Iris, Löffler, Cordula (2008): *Schriftspracherwerb. Einschulung, erstes und zweites Schuljahr*. Ernst Reinhardt Verlag

Uhlig, Bettina Hrsg.(2010): *Bildung in der Kindheit – das Handbuch zum Lernen in Kindergarten und Grundschule*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett

Böcher, Hartmut Hrsg.(2013): *Erziehen, bilden und begleiten*. Bildungsverlag EINS

Thiesen, Peter (2014): *Die gezielte Beschäftigung im Kindergarten*. Lambertus Verlag

Leuchter, Miriam (2010): *Didaktik für die ersten Bildungsjahre*. Klett und Balmer Verlag, Zug

***: *Lehrplan für Deutsch als Muttersprache im Kindergarten*

Einige der angeführten Titel sind unter folgendem Link zu finden:

<http://www.dgls.de/download/category/11-ganze-baende.html>

Weitere Titel stehen in der Bibliothek des Zentrums für Lehrerfortbildung in deutscher Sprache oder auf der Webseite www.zfl.ro zur Verfügung.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

PROGRAMA PENTRU

DISCIPLINELE

LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE

SPECIALIZAREA ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba germană maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba germană maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate - Limba și literatura germană maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate - Metodică predării limbii și literaturii germane materne

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- identificarea și analiza principalelor elemente de structură, de compoziție și de limbaj specifice epice, lirice și dramatice;
- evidențierea caracterului formativ al textelor studiate;
- respectarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantică, compatibile cu situația de comunicare în limba germană;
- valorificarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare.
- utilizarea corectă a limbii germane în toate situațiile procesului instructiv-educativ;
- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică a disciplinei în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
 - proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
 - utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare;
 - utilizarea unor strategii de autoevaluare.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

I. Literatură germană

Beispiele, Merkmale und didaktische Konzepte für folgende Gattungen der Kinderliteratur:

- Bilderbücher
- Geschichten
- Lyrik (Thematische Vielfalt des Kinderreimes, Kinderverses, Kindergedichtautoren)
- Märchen
- Sagen
- Fabeln
- Ganzschriften
- Sachtexte und Sachbücher

II. Limba germană

1. Wortschatz und Aussprache

Wortschatzerweiterung durch Ableitung, Zusammensetzung, Wortfamilie, Wortfeld; Redensarten und Redewendungen

Buchstaben und Phoneme im Deutschen

2. Satzbau/Syntax

Wortfolge/Topik im deutschen Satz; besondere Stellung des Verbs

Satzglieder und Satzgliedteile - Merkmale, Bestimmung

Satzverbindungen und Satzgefüge

3. Wortarten/Morphologie

Beugbare Wortarten - Merkmale, Bestimmung: Verb, Substantiv mit Artikel, Adjektiv, Pronomen und Numerales; unbeugbare Wortarten - Merkmale, Bestimmung: Adverb, Präposition, Konjunktion, Interjektion

4. Orthographie und Interpunktion

Korrekte Schreibung der Wörter und richtige Verwendung der Satzzeichen

Literatur und Didaktik

Altenburg, Erika (2004): *Lesekompetenz. Nachdenken nach PISA und IGLU* in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Conrady, Peter (2004): *Lesespaß für Kinder*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Köhler, Rosemarie (2004): *Leicht lesbare Texte für kleine Leserinnen und Leser*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Kretschmer, Christine (2004): *Weltaneignung mit Bilderbüchern*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Mai, Manfred (2001): *Geschichte der deutschen Literatur erzählt von Manfred Mai*. Beltz Verlag

Marquardt, Manfred (2005): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*. Bildungsverlag EINS

Sengelhoff, Barbara (2005): *Die Welt der Buchstaben - Ein Thema für alle Kinder*, in: Sasse, Ada, Valtin, Renate (Hrsg.) (2005): *Lesen lehren*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Vom Wege, Brigitte, Wessel, Mechthild (2009): *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*.

Bildungsverlag EINS

Sprache und Didaktik

Altenburg, Erika (2008): *Sprachliches Lernen zur Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz*, in: Hoffmann, Bernhard, Valtin, Renate (2008): *Checkpoint Literacy. Tagungsband 1 zum 15. Europäischen Lesekongress 2007 in Berlin*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Bartnitzky, Horst (2012): *Grammatikunterricht in der Grundschule*. Cornelsen Verlag

Bleyhl, Werner (2010): *Grammatik im Fremdsprachenunterricht. Ein Irr-Glaube als Keule*, in: 48. BAG 12.-15.5.2010 im Päd. Institut Haus Villigst./Ruhr Plenarvortrag (http://www.bag-englisch.de/wp-content/uploads/2011/03/48_BAG_Bleyhl.pdf).

Bünting, Karl-Dieter (2012): *Grammatik. Alles was GrundschullehrerInnen wissen müssen*. Verlag an der Ruhr

- Granzow-Emden, Matthias (2013): *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*. Narr Francke Attempto Verlag
- Kirschhock, Eva-Maria (2007): *Diagnose und Förderung von Sprachbewusstheit*, in: Hoffman, Bernhart, Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Maier, Wolfgang (1999): *Deutsch lernen in Kindergarten und Grundschule*. Don Bosco Verlag
- Pahlow, Heike (2010): *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*. Engelsdorfer Verlag
- Valtin, Renate, Hrsg. (2000): *Rechtschreiben lernen in den Klassen 1-6*. Grundschulverband
- Uhland, Friedwart, Ciritsis, Ursula, Menze, Hugo (1993): *Sprache Aufsatz Literatur*. S. 45-63. H. Stam Verlag

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE – METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE

1. Der **Lehrplan** für Deutsch als Muttersprache – Struktur; Planung des Unterrichts
2. Die **Vorbereitungsklasse** – Sprachförderung; der kommunikative Ansatz; der integrierte Ansatz; Planung von Unterrichtseinheiten
3. Der **Schriftspracherwerb** – Methodenintegration; Planung von Unterrichtseinheiten
4. Lesemotivation und Leseförderung – Beobachtung, Diagnose, Fördermöglichkeiten, Übungen und Aufgaben
5. Handlungs- und produktionsorientierter **Literaturunterricht** – Übungen und Aufgaben
6. **Medien** im Literaturunterricht – Möglichkeiten, Vor- und Nachteile
7. Der **Schreibunterricht** – Entwicklung der individuellen Schrift; Texte verfassen; Sprachbetrachtung in der Grundschule
8. **Hören und Sprechen** im Deutschunterricht der Grundschule – Übungen und Aufgaben
9. **Evaluation** im Deutschunterricht der Grundschule – Bewertungsformen, Aufgabenformate, Bewertungskriterien

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE

Didaktik und Methodik

- Böttcher, Ingrid, Becker-Mrotzek, Michael (2003): *Texte bearbeiten, bewerten und benoten*. Cornelsen Verlag
- Christiani, Reinhold (2004): *Schuleingangsphase neu gestalten*. Cornelsen Verlag
- Dehn, Mechthild (2007): *Förderdiagnostik und Lernbeobachtung. Konzepte für den Schriftspracherwerb in Klasse 1*, in: Hoffman, Bernhart, Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Dehn, Mechthild (2007): *Kinder & Lesen und Schreiben. Was Erwachsene wissen sollten*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett
- Dehn, Mechthild (2012): *Kinder & Sprache(n). Was Erwachsene wissen sollten*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett
- Dräger, Monika (2004): *Lust am Lesen wecken*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Füssenich, Iris, Löffler, Cordula (2008): *Schriftspracherwerb. Einschulung, erstes und zweites Schuljahr*. Ernst Reinhardt Verlag
- Hellmich, Frank (2008): *Individuelle und schulische Bedingungen im Leseunterricht der Grundschule*, in: Hoffmann, Bernhard, Valtin, Renate (2008): *Checkpoint Literacy. Tagungsband 1 zum 15. Europäischen Lesekongress 2007 in Berlin*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Jeuk, Stefan & Joachim Schäfer (2013). *Schriftsprache erwerben – Didaktik für die Grundschule*. Berlin: Cornelsen scriptor.

- Jeuk, Stefan (2010): *Deutsch als Zweitsprache in der Schule*. Stuttgart: Kohlhammer
- Kohl, Eva Maria, Ritter, Michael (2010): *Schreibszenarien*. Kallmeyer in Verbindung mit Klett
- König, Johannes (2005): *Lesen und Schreiben im Internet*, in: Sasse, Ada, Valtin Renate (Hrsg.) (2005): *Lesen lehren*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- ***: *Lehrplan für Deutsch als Muttersprache in der Grundschule*
- Maras, Rainer (1997): *Unterrichtsgestaltung in der Grundschule*. Auer Verlag
- Ritter, Alexandra, Ritter, Michael Hrsg. (2012): *Schreibkompetenz und Schriftkultur*. Grundschulverband
- Rühl, Katja (2005): *Strategieorientiertes Unterrichten*, in: Sasse, Ada, Valtin Renate (Hrsg.) (2005): *Lesen lehren*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Schmid-Barkow, Ingrid (2004): *Prozesse des Textverstehens und ihre Analyse*, in Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Sengelhoff, Barbara (2004): *Lesen. Entwurf eines didaktischen Modells*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
- Wedel-Wolff, Annegret, von, Crämer, Claudia (2007): *Förderung im Lesen nach dem Erwerb der alphabetischen Phase*, in: Hoffman, Bernhart, Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.

Einige der angeführten Titel sind unter folgendem Link zu finden:

<http://www.dgls.de/download/category/11-ganze-baende.html>

Weitere Titel stehen in der Bibliothek des Zentrums für Lehrerfortbildung in deutscher Sprache oder auf der Webseite www.zfl.ro zur Verfügung.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE VACANTE/
REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura germană - maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura germană - maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura germană - maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura germană - maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura germană - maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

Pentru profesorul care susține examenul de titularizare în învățământ sunt definite următoarele competențe generale:

- Competențe metodologice;
- Competențe de comunicare și relaționare;
- Competențe de evaluare a elevilor;
- Competențe psiho-sociale;
- Competențe tehnice și tehnologice;
- Competențe de management al carierei;

Candidații vor dovedi capacitatea de:

- a aborda temele generale de literatură incluse în bibliografie;
- a prezenta metode adecvate de predare, conforme cu obiectivele programei școlare;
- a utiliza corect termenii, conceptele și noțiunile de teorie lingvistică, literară și de metodică;
- a adecva predarea limbii germane la diverse tipuri de clase;
- a conștientiza și transmite atitudini culturale;
- a realiza proiectarea didactică, folosind conținuturile propuse în curriculum;
- a realiza proiecte didactice, a se concentra pe dezvoltarea unor capacități de comunicare, de recapitulare și evaluare;
- a folosi metode variate și adecvate de predare, în vederea formării competențelor de receptare și formulare a mesajelor scrise și orale, folosind conținuturile prezentate în curriculum;

Examenul va evalua cunoștințele candidaților în abordarea temelor incluse în bibliografie, precum și analizarea metodelor de predare la clasă.

Se vor observa:

- a. capacitatea candidaților de a aborda teme generale și a extrage esențialul;
- b. capacitatea candidaților de a-i pregăti pe elevi să folosească limba germană în comunicare și de a transmite date referitoare la cultura și civilizația germană;
- c. modul de stăpânire a tehnicilor de management al clasei, de utilizare a tehnologiei didactice în proiectarea lecției;
- d. deschiderea spre nou a candidatului.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

1. Literatura germană:

Periodizarea literaturii germane.

Curente literare: caracteristici și fundamentare teoretică, reprezentanți și opere reprezentative.

Specii literare (epopee eroică-Heldenepos, basm-Märchen, legendă-Sage, Legende, fabulă-Fabel, baladă-Ballade, schița-Kurzgeschichte, nuvelă-Novelle, dramă-Drama, roman-Roman) caracteristicile acestora.

1. Literatura medievală din perioada de înflorire – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; epopeea medieval - „Das Nibelungenlied”, romanul cavaleresc (Höfischer Roman) și lirica (Minnesang).

2. Renaștere și umanism – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative.

3. Iluminismul – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative.

G. E. Lessing: „Nathan der Weise”, fabule

4. Sturm und Drang – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; opera dramatică, lirică.

5. Clasicism - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative. J. W. Goethe: „Faust”, balade (J.W. Goethe, Friedrich Schiller).

6. Romantismul - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; lirica și basmul cult.

7. Vormärz - trăsături ale curentului literar. Georg Büchner: „Woyzeck” ca operă dramatică antiaristotelică modernă din prima jumătate a secolului al XIX-lea (offenes Drama).
8. Realismul burghez - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; nuvela și romanul.
9. Curente literare ale răspântiei de veac: naturalism, simbolism, impresionism – trăsăturile curentului literar, tematică, reprezentanți; genul liric „Dinggedicht” (de ex. C. F. Meyer, R. M. Rilke)
10. Expresionismul – trăsăturile curentului literar, grupări, tematică, reprezentanți (de ex. G. Trakl, G. Benn ș.a.)
11. Evoluția operelor dramatice în sec. XX., modernism și postmodernism. (Bertolt Brecht, Friedrich Dürrenmatt)
12. Lirica din perioada postbelică a secolului XX. (de ex. Paul Celan, Ingeborg Bachmann, Erich Fried, Bertolt Brecht, H.M. Enzensberger ș.a.)
13. Evoluția genurilor epice în sec. XX., modernism și postmodernism. – schița și romanul / Kurzgeschichte, Roman (de ex. Borchert, Böll, Lenz, Kaschnitz, Kafka, ș.a.)

2. Limba germană:

1. Fonetică. Sistem vocalic, sistem consonantic, diftong, Umlaut, Ablaut, accentul în cuvânt, despărțirea cuvintelor în silabe.
2. Vocabular. Mijloace de îmbogățire a lexicului limbii germane, structura formativă a unităților lexicale: cuvânt, derivare, compunere, familie lexicală, câmp lexical. Omonime, sinonime, antonime, expresii idiomatice, exerciții pentru îmbogățirea vocabularului.
3. Morfologie. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Identificarea părților de vorbire. Conjugare. Declinare. Întrebuințarea formei corecte în diferite contexte.
Verb: clasificare și întrebuințare, conjugare, moduri (indicativ, conjunctiv, imperativ), timpuri, diateze, valență, transformarea vorbirii directe în indirectă.
Substantiv + articol: clasificare și întrebuințare, gen, număr, declinare.
Adjectiv: clasificare și întrebuințare, gradele de comparație, declinare, adjective compuse.
Pronume: clasificare și întrebuințare, declinare.
Numeral: clasificare și întrebuințare
Adverb: clasificare și întrebuințare
Prepoziție: clasificare, întrebuințare și regimul cazual (Rektion)
Conjuncție: clasificare și întrebuințare
Interjecția: clasificare și întrebuințare
4. Sintaxa propoziției simple. Clasificarea propoziției după scopul comunicării: propoziții enunțative, exclamative, interrogative, imperative.
Topica propoziției.
Părțile de propoziție principale și secundare, funcție sintactică: subiect, predicat, nume predicativ, complement, complemente circumstanțiale, atribut.
5. Sintaxa frazei. Propoziții principale. Propoziții subordonate. Clasificarea propozițiilor subordonate după conținut și formă. Contragere și expansiune. Topică.
6. Ortografie.
7. Punctuație.
8. Aspecte sintactice, semantice și pragmatice în generarea textului.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

1. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE

1. Dezvoltarea didacticii bazate pe comunicare și modele de implementare ale acestora (Entwicklung und Einsatzmöglichkeiten der kommunikativen Didaktik)
2. Curriculum și proiectare didactică (Lehrplan und Curriculum. Unterrichtsplanung, Etappen der Vorbereitung)
3. Obiective - descrierea și funcțiile lor (Lernziele. Beschreibung, Funktionen.)
4. Forme de organizare a procesului instructiv-educativ (Unterrichtsformen, Methoden, Sozialformen, kombinierte und alternative Unterrichtsformen)
5. Cele patru competențe (Die vier Fertigkeiten: Lesen, Hören, Schreiben, Sprechen.)
6. Evaluarea (Leistungsmessung - Testen und Prüfen, Fehlerkorrektur)
7. Tipuri de exerciții (Übungstypologie)
8. Activități didactice cu folosirea unor texte, imagini și mijloace electronice (calculator, proiector etc.) (Arbeit mit Texten, Medien und Bildern im Deutschunterricht)
9. Predarea lexicului (Wortschatzarbeit: Vermittlung, Übung, Überprüfung)
10. Predarea gramaticii (Grammatik im Unterricht: Vermittlung, Übung, Überprüfung)
11. Predarea ortografiei (Rechtschreibung: Vermittlung, Übung, Überprüfung)
12. Tehnici și strategii de învățare (Lernprozess; Lerntechniken, Lernstrategien)
13. Aspecte ale predării limbii în contextul claselor cu predare în limba germană (Sprachbetrachtung im Muttersprachunterricht)

2. DIDACTICA DISCIPLINEI LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE

I. Locul și rolul disciplinei limba și literatura germană în învățământul preuniversitar;

Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev;

II. Curriculumul școlar:

- a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii, discipline);
- b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
- c) obiectivele predării-învățării- evaluării
- d) competențe generale, competențe specifice, unități de competență și conținuturi;
- e) elaborarea unui curriculum la decizia școlii de tip: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;

III. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:

- a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
- b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor;
- c) medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, complexe multimedia, săli de clasă;

IV. Proiectarea demersului didactic:

- a) planificare calendaristică;
- b) proiectarea unității de învățare;
- c) proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții);

V. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES);

VI. Pregătirea profesorului pentru formarea continuă în activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

BIBLIOGRAFIE

1. Literatura germană:

1. Aust, Hugo: Novelle. 4., aktualisierte und erweiterte Auflage. Stuttgart: Metzler, 2006.
2. Bantel, Otto/Schaefer, Dieter: Grundbegriffe der Literatur. Cornelsen/Hirschgraben, 1990/14. Auflage.
3. Baumann, Barbara, Brigitta Oberle: Deutsche Literatur in Epochen. Ismaning: Hueber 1996.
4. Gigl, Claus: AbiWissen kompakt – Deutsch – Prosa/Drama/Lyrik. Klett, Stuttgart 2010.
5. Holznagel, Franz-Josef; Kemper, Hans-Georg; Korte, Hermann; Mayer, Mathias; Schnell, Ralf; Sorg, Bernhard: Geschichte der deutschen Lyrik. Stuttgart:Reclam, 2004.
6. Matzkovski, Bernd: Wie interpretiere ich Novellen und Romane?: Basiswissen. Grundlagen der Analyse und Interpretation mit Beispielen und Analyseraster. Königs Lernhilfen. Hollfeld: C. Bange, 2005.
7. Pfister, Manfred: Das Drama. Stuttgart, UTB 2001.
8. Ranicki, Marcel-Reich: 1000 deutsche Gedichte und ihre Interpretationen, Frankfurt, 1995.
9. Texte, Themen und Strukturen. Grundband Deutsch für die gymnasiale Oberstufe. Ausgabe B. Berlin, Cornelsen Verlag, 1995.

2. Limba germană:

1. Der große Duden, Grammatik der deutschen Gegenwartssprache, Bibliographisches Institut Mannheim, 1973 sau 1985.
2. Helbig, G-Buscha, J: Deutsche Übungsgrammatik. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 1989.
3. Dreyer, Hilke; Schmitt Richard: Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik, Hueber 2009. (auch mit online Übungen: <http://www.hueber.de/shared/uebungen/dreyerschmitt/>)
4. Duden: 150 Aufsatzübungen. Alle Aufsatzformen. Mannheim: Dudenverlag, 2008.

3. Metodica predării limbii germane:

1. Abraham, Ulf; Kepser, Mattis: Literaturdidaktik Deutsch. Eine Einführung. Berlin: Schmidt 2009.
2. Ballweg, Sandra u.a.: DLL 2-Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? Klett-Langenscheidt 2013.
3. Barkowki, Hans u.a.: DLL 3-Deutsch als fremde Sprache. Klett-Langenscheidt 2014.
4. Doye, Peter: Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. München: Langenscheidt, 1988.
5. Ende, Karin u.a.: DLL 6-Curriculare Vorgaben und Unterrichtstplanung. Klett-Langenscheidt 2013.
6. Ende, Karin (Hrsg.), Mohr, Imke (Hrsg.): DLL Glossar, Klett-Langenscheidt 2015.
7. Funk, Hermann u.a.: DLL 4-Aufgaben, Übungen, Interaktion. Klett-Langenscheidt 2014.
8. Grotjahn, Rüdiger; Kleppin, Karin: DLL 7-Prüfen, Testen, Evaluieren. Klett-Langenscheidt 2015.
9. Häusermann, Ulrich/ Piepho, Hans-Eberhard: Aufgabenhandbuch. iudicium verlag GmbH, München, 1996.
10. Mattes, Wolfgang: Routiniert planen – effizient unterrichten. Schöningh Verlag, Paderborn 2006.
11. Meyer, Hilbert: Was ist guter Unterricht? Berlin: Cornelsen Scriptor 2004.
12. Meyer, Hilbert: Unerrichtsmethoden. Band I und II. Frankfurt a.M.: Cornelsen Scriptor 2006.
13. Rösler, Dietmar; Würffel Nicola: DLL 5-Lernmaterialien und Medien, Klett-Langenscheidt 2014.
14. Schart, Michael; Legutke, Michael: DLL 1-Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. Klett-Langenscheidt 2012.
15. Steinig, Wolfgang; Huneke, Hans Werner: Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung. Berlin: Schmidt 2011.
16. Curriculum Deutsch als Muttersprache für die Klassen V-XII.

Fernstudieneinheiten (unverbindlich):

1. Frankenberg, Barbara/Fuhr, Lisa: Visuelle Medien im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit, Goethe-Institut, Erprobungsfassung, München, 1997.
2. Bardi, Marie-Luise: Video im Deutschunterricht, Fernstudieneinheit 13. Langenscheidt, München, 1997.

3. Biechele, Markus: Didaktik der Landeskunde. Fernstudieneinheit 31. Berlin u.a.: Langenscheidt u.a., 2003.
4. Schwerdtfeger, Inge: Gruppenarbeit und innere Differenzierung. Fernstudieneinheit 29. München:Langenscheidt, 2001.
5. Funk, Hermann/König, Michael: Grammatik lehren und lernen, Fernstudieneinheit 1, München:Langenscheidt, 1991.
6. Müller, Bernd-Dietrich: Wortschatzarbeit und Bedeutungsvermittlung, Fernstudieneinheit 8, München:Langenscheidt, 1994.
7. Kast, Bernd: Fertigkeit Schreiben, Fernstudieneinheit 12, Langenscheidt München, 1999.
8. Westhoff, Gerard: Fertigkeit Lesen. Fernstudieneinheit 17. Berlin u.a.: Langenscheidt u.a., 1997.
9. Schatz, Heide: Fertigkeit Sprechen. Fernstudieneinheit 17. Berlin u.a.: Langenscheidt, 2006.
10. Dahlhaus, Barbara: Fertigkeit Hören. Fernstudieneinheit 5. Berlin u.a. : Langenscheidt u.a., 1994.
11. Bimmel, Peter/Rampillon, Ute: Lernautonomie und Lernstrategien. Fernstudieneinheit 23, Langenscheidt München, 2000.
12. Kleppin, Karin: Fehler und Fehlerkorrektur. Fernstudieneinheit 19, Langenscheidt München, 1998.
13. Bolton, Sybille: Probleme der Leistungsmessung. Fernstudieneinheit 10. Berlin u.a.: Langenscheidt, 1996.
14. Bimmel, Peter: Deutschunterricht planen: Arbeit mit Lehrwerklektionen. Fernstudieneinheit 18. Berlin u.a.: Langenscheidt u.a., 2003.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura neogreacă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura neogreacă maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura neogreacă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura neogreacă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura neogreacă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ NEOGREACĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura neogreacă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura neogreacă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

C. DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura neogreacă maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura neogreacă maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii neogreacă:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura neogreacă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura neogreacă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura neogreacă

8. *Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:*

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;

- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbaterea) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateri: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. *Managementul clasei:*

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura(refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. *Curriculum la decizia școlii:*

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. *Conținuturi:*

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii neogreacă, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

D. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ NEOGREACĂ MATERNĂ

I. Limba neogreacă :

1. Elemente de fonetica și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile.
3. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
4. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
5. Probleme de punctuație, accentuare și ortografie.

II. Literatura :

1. « Papessa Ioanna » – Emmanoil Roidis
2. « Păcatul mamei mele și alte nuvele » - Georgios Vizyinos
3. « Ucigașa, nuvele » - Alexandros Papadiamantis
4. « Poeme, Eseuri » - Giorgos Seferis
5. « Odissea » - Nikos Kazantzakis
6. «Axion Esti » - Odyseeas Elytis

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ NEOGREACĂ MATERNĂ

1. Τα νέα ελληνικά για ξένους, Thessaloniki 2002.
2. Kleanthis Arvanitakis și Froso Arvanitaki, Επικοινωνήστε Ελληνικά 1,2,3, Atena 2005
3. Dimitra, Dimitra și Marieta, Papaheimona, Ελληνικά Τώρα 1+1, Ελληνικά Τώρα 2+2, Atena, 1987.
4. Savas, Tsorakidis, Μαθαίνω Ελληνικά – Învăț Grecește, București, 2003.
5. Evangelia X Panagopoulou, Anna Xatzipanagioti, Ελληνικά για προχωρημένους (ομογενείς και αλλογενείς), Thessaloniki, 1987.
6. Ελληνικά με την παρέα μου 1, 2, Atena, 1999.
7. Cristina, Bacanu: *Gramatica Neogreacă*, București, 2000.
8. Valeriu, Mardare, *Limba Neogreacă – Τα νέα ελληνικά*, București, 2002, 2004.
9. Literatura în sec. al XIX-lea – Scriitori și poeți de seamă ai literaturii elene, Thessaloniki, 2000.
10. Texte filosofice – Platon și Aristotel: Nikolaos Dimopoulos, Thessaloniki, 1998.
11. Capodopere ale literaturii neoeleene, Editura Omonia, Elena Lazăr, 2003.
12. Panorama Literaturii Neoeleene, Editura Omonia, Elena Lazăr, 2001.

E.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ NEOGREACĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ*. Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică*. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ*. Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ*. Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar*. Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ*. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică*. Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică*. Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;

9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

F.BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ NEOGREACĂ MATERNĂ

- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârstelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură neogreacă maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator:

Elisabeta Ana Naghi, Inspector pentru minoritatea neogreacă în cadrul, DILM, MECȘ

Membri:

MARGARETA SFIRSCHI – LĂUDAT – Asist. Dr. – Facultatea de Limbi și Literaturi Straine – Secția Limba Neogreacă – Universitatea București.

CODRUȚ DUMITRACHE – prof. gradul II – metodist – Liceul Teoretic Bulgar „Hristo Botev”.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE

VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

PROGRAMA PENTRU

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficientă și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

**B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/
INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicative, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE - LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

I. Limba italiană

1. Fonetică și ortografie. Regulile de pronunție; grupuri consonantice și vocalice; accentul; despărțirea în silabe; "troncamento"; eliziunea; punctuația.

2. Elemente de lexicologie: formarea cuvintelor, derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea. Relații semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia; sinonimia, antonimia.

3. Morfologie.

- Substantivul: genul, numărul; formarea genului feminin și a pluralului; substantive cu două forme de plural, substantive defective de singular/plural, pluralul substantivelor compuse.

- Articolul: hotărât, nehotărât, partitiv. Folosirea și omiterea articolului. Prepoziții articulate.

- Adjectivul calificativ: forme regulate, neregulate, invariabile. Gradele de comparație ale adjectivelor: forme analitice și sintetice.

- Pronumele personal: forme accentuate, neaccentuate în acuzativ și dativ, combinate; pronumele reflexiv, de politețe, posesiv, demonstrativ, relativ, interogativ, nehotărât.

Adjectivele pronominale. *Ci, vi, ne* cu valoare pronominală și adverbială.

- Numeralul: clasificare, folosirea numeralului cardinal și ordinal

- Verbul: conjugare și diateză. Modurile și timpurile. Conjugarea verbelor regulate, neregulate, defectiv. Folosirea auxiliarelor. Acordul participiului trecut. Folosirea formelor pronominale cu imperativul și cu modurile impersonale. Folosirea conjunctivului. "Periodo ipotetico". Concordanța timpurilor la indicativ și conjunctiv. Vorbirea directă și indirectă.

- Adverbul: clasificare și formare; gradele de comparație.

- Prepoziția, conjuncția, interjecția.

II. Literatura italiană

Noțiuni de teorie literară:

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.

Genurile literare. Principalele specii literare.

Opere literare:

- Carlo Collodi – *Le avventure di Pinocchio*
- Gianni Rodari – *Favole al telefono*
- Gianni Rodari - *Filastrocche*
- Italo Calvino – *Fiabe italiane*
- Edmondo De Amicis – *Cuore*
- Antoine De Saint – Exupéry – *Il Piccolo Principe*
- Pamela Lyndon Travers – *Mary Poppins*
- R. Kipling – *Il libro della giungla*
- Frank Baum – *Il mago di Oz*
- James Matthew Barrie – *Peter Pan*
- Lewis Carroll - *Alice nel paese delle meraviglie*
- Charles Dickens – *Un canto di Natale*

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

Libri:

Pîrvu, Elena - *Gramatica limbii italiene*, orice ediție;

Serianni, Luca - *Grammatica italiana*, orice ediție;

M. Dardano e P. Trifone - *La lingua italiana*, Bologna, Zanichelli, orice ediție.

Balboni, Paolo - *Insegnare la letteratura italiana a stranieri. Risorse per docenti di italiano come lingua straniera*, Guerra Edizioni, 2006;

Ferroni, Giulio - *Storia della letteratura italiana*, orice ediție;

Rosa, Asor - *Letteratura italiana*, orice ediție;

Santagata, Marco; Carotti, Laura; Casadei, Alberto - *Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea*, Roma-Bari, Laterza Edizioni Scolastiche, 2006, voll. I-III;

Tellini, Gino - *Letteratura italiana. Un metodo di studio*, Mondadori Education, 2011;

R. Luperini, P. Cataldi, L. Marchiani, F. Marchese - *Manuale di letteratura – I saperi di base: autori e opere, temi e immagini*, (voll 1 - 4), G. B. Palumbo Editore, 2006.

Site:

- www.filastrocche.it
- www.favolede llabuonanotte.it
- www.giannirodari.it
- www.bdp.it/Rodari/
- <http://www.weebly.com/>

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ITALIENE MATERNE

a) **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific); didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) **Didactica exprimării orale:**

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;
11. Mătăsaru, M., Chiriloie, M., Nedelcu, C., Priscoia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;

15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica Publishing House;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. Schulman Kolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii italiene materne

1. **Balboni, P.** - *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma, 1994;
2. **Balboni, Paolo E.** - *Italiano lingua materna. Fondamenti di didattica*, UTET Università, 2006;
3. **Porcelli, Gianfranco** - *Principi di glottodidattica*, Editrice La Scuola, 2013;
4. **De Marco, Anna** (a cura di) - *Manuale di glottodidattica*, Carocci editore, 2012.

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Naghi Elisabeta Ana, Inspector pentru Minorități în cadrul MECȘ

Membri:

Utale Roxana, Conf. dr. Facultatea de limbi și literaturi straine, Universitatea București
 Mircescu Iunia Corina, prof. grad I
 Yildirim Maria Carmen, prof. grad II
 Popescu Marioara, prof. grad II
 Dinică Florentina, prof. grad II

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ITALIENE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba italiană maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limbamaternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura italiană maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii italiene materne.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;

- Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

I. Limba italiană

1. Fonetică și ortografie. Regulile de pronunție; grupuri consonantice și vocalice; accentul; despărțirea în silabe; "troncamento"; eliziunea; punctuația.

2. Elemente de lexicologie: formarea cuvintelor, derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea. Relații semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia; sinonimia, antonimia.

3. Morfologie.

- Substantivul: genul, numărul; formarea genului feminin și a pluralului; substantive cu două forme de plural, substantive defective de singular/plural, pluralul substantivelor compuse.

- Articolul: hotărât, nehotărât, partitiv. Folosirea și omiterea articolului. Prepoziții articulate.

- Adjectivul calificativ: forme regulate, neregulate, invariabile. Gradele de comparație ale adjectivelor: forme analitice și sintetice.

- Pronumele personal: forme accentuate, neaccentuate în acuzativ și dativ, combinate; pronumele reflexiv, de politețe, posesiv, demonstrativ, relativ, interogativ, nehotărât.

Adjectivele pronominale. *Ci, vi, ne* cu valoare pronominală și adverbială.

- Numeralul: clasificare, folosirea numeralului cardinal și ordinal

- Verbul: conjugare și diateză. Modurile și timpurile. Conjugarea verbelor regulate, neregulate, defective. Folosirea auxiliarelor. Acordul participiului trecut. Folosirea formelor pronominale cu imperativul și cu modurile impersonale. Folosirea conjunctivului. "Periodo ipotetico". Concordanța timpurilor la indicativ și conjunctiv. Vorbirea directă și indirectă.

- Adverbul: clasificare și formare; gradele de comparație.

- Prepoziția, conjuncția, interjecția.

II. Literatura italiană

Noțiuni de teorie literară:

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.

Genurile literare. Principalele specii literare.

Opere literare:

- Carlo Collodi – *Le avventure di Pinocchio*
- Gianni Rodari – *Favole al telefono*
- Gianni Rodari - *Filastrocche*
- Italo Calvino – *Fiabe italiene*
- Edmondo De Amicis – *Cuore*
- Antoine De Saint – Exupery – *Il Piccolo Principe*
- Pamela Lyndon Travers – *Mary Poppins*
- R. Kipling – *Il libro della giungla*
- Frank Baum – *Il mago di Oz*
- James Matthew Barrie – *Peter Pan*
- Lewis Carroll - *Alice nel paese delle meraviglie*
- Charles Dickens – *Un canto di Natale*

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

Libri:

1. **Balboni, Paolo** - *Insegnare la letteratura italiana a stranieri. Risorse per docenti di italiano come lingua straniera*, Guerra Edizioni, 2006;
2. **Ferroni, Giulio** - *Storia della letteratura italiana*, orice ediție;
3. **Rosa, Asor** - *Letteratura italiana*, orice ediție;
4. **Santagata, Marco; Carotti, Laura; Casadei, Alberto** - *Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea*, Roma-Bari, Laterza Edizioni Scolastiche, 2006, voll. I-III;
5. **Tellini, Gino** - *Letteratura italiana. Un metodo di studio*, Mondadori Education, 2011;
6. **R. Luperini, P. Cataldi, L. Marchiani, F. Marchese**, *Manuale di letteratura – I saperi di base: autori e opere, temi e immagini*, (voll. 1 - 4), G. B. Palumbo Editore, 2006;
7. **Pîrvu, Elena** - *Gramatica limbii italiene*, orice ediție;
8. **Serianni, Luca** - *Grammatica italiana*, orice ediție;
9. **M. Dardano e P. Trifone** - *La lingua italiana*, Bologna, Zanichelli, orice ediție.

Site:

- www.filastrocche.it
- www.favoledebellabuonanotte.it
- www.giannirodari.it
- www.bdp.it/Rodari/
- <http://www.weebly.com/>

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE – METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ITALIENE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.

11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă italiană maternă.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ITALIENE MATERNE

1. **Balboni, P.** - *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma, 1994;
2. **Balboni, Paolo E.** - *Italiano lingua maternal. Fondamenti di didattica*, UTET Università, 2006;
3. **Porcelli, Gianfranco** - *Principi di glottodidattica*, Editrice La Scuola, 2013;
4. **De Marco, Anna** (a cura di) - *Manuale di glottodidattica*, Carocci editore, 2012;
5. **Cerghit, I.** - *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București, 1983;
6. **Cristea, S.** - *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Naghi Elisabeta Ana, Inspector pentru Minorități în cadrul MECȘ

Membri:

Utale Roxana, Conf. dr. Facultatea de limbi și literaturi straine, Universitatea București
 Mircescu Iunia Corina, prof. grad I
 Yildirim Maria Carmen, prof. grad II
 Popescu Marioara, prof. grad II
 Dinică Florentina, prof. grad II

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura italiană maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura italiană maternă* pot predă în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura italiană maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura italiană maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura italiană maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;

- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura italiană maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura italiană maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura italiană maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura italiană maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. Didactica lecturii:

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. Didactica limbii italiene:

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. Didactica oralului:

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. Didactica redactării:

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală,

exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare:

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura italiană;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura italiană;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura italiană.

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura italiană (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii italiene, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

I. Limba italiană

1. Fonetică și ortografie. Regulile de pronunție; grupuri consonantice și vocalice; accentul; despărțirea în silabe; "troncamento"; eliziunea; punctuația.

2. Elemente de lexicologie: formarea cuvintelor, derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea. Relații semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia; sinonimia, antonimia.

3. Morfologie.

- Substantivul: genul, numărul; formarea genului feminin și a pluralului; substantive cu două forme de plural, substantive defectue de singular/plural, pluralul substantivelor compuse.

- Articolul: hotărât, nehotărât, partitiv. Folosirea și omiterea articolului. Prepoziții articulate.

- Adjectivul calificativ: forme regulate, neregulate, invariabile. Gradele de comparație ale adjectivelor: forme analitice și sintetice.

- Pronumele personale: forme accentuate, neaccentuate în acuzativ și dativ, combinate; pronumele reflexiv, de politețe, posesiv, demonstrativ, relativ, interogativ, nehotărât.

Adjectivele pronominale. *Ci, vi, ne* cu valoare pronominală și adverbială.

- Numeralul: clasificare, folosirea numeralului cardinal și ordinal.

- Verbul: conjugare și diateză. Modurile și timpurile. Conjugarea verbelor regulate, neregulate, defectue. Folosirea auxiliarelor. Acordul participiului trecut. Folosirea formelor pronominale cu imperativul și cu modurile impersonale. Folosirea conjunctivului. "Periodo ipotetico". Concordanța timpurilor la indicativ și conjunctiv. Vorbirea directă și indirectă.

- Adverbul: clasificare și formare; gradele de comparație.

- Prepoziția, conjuncția, interjecția.

4. Sintaxa:

- Sintaxa propoziției și a frazei. Subiectul, predicatul, atributul, apozitia, complementul. Coordonarea și subordonarea. Propoziții implicite și explicite. Tipuri de propoziții: relativă, comparativă,

completivă directă, subiectivă, temporală, modală, concesivă, consecutivă, cauzală, condițională, finală.

5. Elemente de pragmatolingvistică:

- actele de limbaj; enunțuri-tip de realizare a diferitelor tipuri de acte;
- tipuri de discurs/text: descriptiv, narativ, poetic, argumentativ, informativ și expozitiv – caracteristici generale, moduri de structurare în perspectiva aplicațiilor didactice.

N.B. Subiectele vor fi tratate în special din perspectiva aplicării la clasă și din cea a dificultăților de achiziție specifice elevilor.

II. Literatura italiană

1. Dante Alighieri - *Divina Commedia*;
2. Francesco Petrarca - *Il Canzoniere*;
3. Giovanni Boccaccio - *Il Decameron*;
4. Carlo Goldoni și reforma teatrului - *La Locandiera, I Rusteghi, La Bottega del caffè*;
5. Alessandro Manzoni – *I promessi sposi*;
6. Giacomo Leopardi - *Canti*;
7. Giovanni Verga și verismul - *I Malavoglia*, nuvelistica: *Vita dei campi*;
8. Italo Svevo - *La coscienza di Zeno*;
9. Luigi Pirandello - *Novelle per un anno, Il fu Mattia Pascal, Sei personaggi in cerca d'autore, Enrico IV*;
10. Giuseppe Ungaretti - *Allegria, Sentimento del tempo*;
11. Eugenio Montale - *Ossi di seppia*;
12. Dino Buzzati - *Sessanta racconti*;
13. Umberto Eco - *Il nome della rosa, La misteriosa fiamma della regina Loana*;
14. Alessandro Baricco - *Oceano mare*;
15. Niccolò Ammaniti - *Io non ho paura, Come Dio comanda*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

1. **Pîrvu, Elena** - *Gramatica limbii italiene*, orice ediție;
2. **Serianni, Luca** - *Grammatica italiana*, orice ediție;
3. **M. Dardano e P. Trifone** - *La lingua italiana*, Bologna, Zanichelli, orice ediție.
4. **Balboni, Paolo** - *Insegnare la letteratura italiana a stranieri. Risorse per docenti di italiano come lingua straniera*, Guerra Edizioni, 2006;
5. **Ferroni, Giulio** - *Storia della letteratura italiana*, orice ediție;
6. **Rosa, Asor** - *Letteratura italiana*, orice ediție;
7. **Santagata, Marco; Carotti, Laura; Casadei, Alberto** - *Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea*, Roma-Bari, Laterza Edizioni Scolastiche, 2006, voll. I-III;
8. **Tellini, Gino** - *Letteratura italiana. Un metodo di studio*, Mondadori Education, 2011;
9. **R. Luperini, P. Cataldi, L. Marchiani, F. Marchese** - *Manuale di letteratura – I saperi di base: autori e opere, temi e immagini*, (voll. 1 - 4), G. B. Palumbo Editore, 2006.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

1. Obiectivele predării / învățării limbii italiene conform Curriculum-ului Național actual.
2. Forme de organizare și proiectare didactică: proiectarea didactică, condiție a unei activități didactice de calitate; funcțiile proiectării didactice; conținutul și nivelul proiectării didactice; elaborarea de proiecte pentru unități didactice și secvențe de instruire.
3. Mijloacele de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică: mijloacele de învățământ, suport al activității didactice; valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ; modalități de selecționare și utilizare a mijloacelor de învățământ.
4. Formarea competențelor lingvistice (fonetică și ortografie, lexic, morfologie și lingvistică).
5. Formarea competențelor de comunicare (receptarea mesajului oral, exprimarea orală, receptarea mesajului scris, exprimarea în scris).
6. Modalități specifice de prelucrare didactică a elementelor de cultură și civilizație italiană. Exploatarea didactică a documentului autentic.
7. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiectivele și funcțiile evaluării școlare; strategii de evaluare a randamentului școlar; rolul și importanța evaluării în educarea capacității de autoapreciere, prevenirea eșecului școlar, stimularea performanței școlare și dezvoltarea personalității elevilor; modalități de elaborare a probelor de evaluare și a itemilor.
8. Dinamica relației profesor – elev în procesul de învățământ.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ITALIANĂ MATERNĂ

- AA. VV. – Ghid de evaluare – Limbi moderne, SNEE, Ed. Aramis, 2001;
- AA. VV. – Psihopedagogie, Ed. Spiru Haret, Iași, 1995
- Balboni, P., *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma, 1994;
- Balboni, Paolo E. - *Italiano lingua maternal. Fondamenti di didattica*, UTET Università, 2006;
- Porcelli, Gianfranco - *Principi di glottodidattica*, Editrice La Scuola, 2013;
- De Marco, Anna (a cura di) - *Manuale di glottodidattica*, Carocci editore, 2012;
- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005;
- Crețu, T., *Psihologia vârștelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001;
- Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998;
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001;
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației "Dimitrie Bolintineanu", București, 2001;
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației "Dimitrie Bolintineanu", București, 2002;
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999;
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate **include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură italiană maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Naghi Elisabeta Ana, Inspector pentru Minorități în cadrul MECȘ

Membri:

Utale Roxana, Conf. dr. Facultatea de limbi și literaturi străine, Universitatea București
Mircescu Iunia Corina, prof. grad I
Yildirim Maria Carmen, prof. grad II
Popescu Marioara, prof. grad II
Dinică Florentina, prof. grad II

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ ȘI
METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV - EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost una din elementele care a fost integrată în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.*

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. SAJÁTOS KOMPETENCIÁK

A jelöltek az alábbi sajátos kompetenciák kialakítását bizonyítja:

- az irodalmi nyelv normáit betartó értekező szöveg alkotása
- irodalomelméleti ismeretek alkalmazása
- adott szöveg értelmezése
- adott szöveg műfaji besorolása
- az irodalmi szövegnek az óvodás gyermek világához való közelítése
- helyesírási ismeretek alkalmazása
- hangtani ismeretek és ezek alkalmazása
- jelentéstani ismeretek és ezek alkalmazása (elsődleges jelentés, átvitt jelentés, rokonértelműség, ellentétes jelentésű szavak, azonos alakú szavak)
- szókészlet-tani ismeretek és ezek alkalmazása (szókészlet, szókincs, a szókészlet változása)
- szófaj-tani, mondattani, szöveg-tani ismeretek és ezek alkalmazása
- a tantárgypedagógia tartalmainak összehangolása a pedagógia, pszichológia, didaktika újabb eredményeivel;
- a nyelvi, irodalmi és tantárgypedagógia tartalmainak összehangolása az óvodai tantervvel;
- a tartalmak gyakorlati jellegének a kiemelése
- az interdiszciplinaritás, a tantárgyterületek (nyelv és irodalom) integrációjának és az alkalmazhatóság elvének az érvényesítés
- a tanítási gyakorlat megújítása, a rugalmas gondolkodás, döntésképeség, kreativitás és együttműködés elvének érvényesítése;
- kommunikációs helyzetekhez igazodó helyes nyelvhasználat
- a magyar irodalom, gyermekirodalom ismerete, tudatos szövegértő képesség és saját vélemény megfogalmazása, érvelés
- anyanyelvi és jelentéstani ismeretek alkalmazása
- az irodalmi szöveghez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tanulási helyzetek választása
- az anyanyelvhasználatot fejlesztő korszerű módszerek alkalmazása

C. TARTALMAK A MAGYAR NYELVHEZ, IRODALOMHOZ ÉS GYERMEKIRODALOMHOZ

I. Magyar nyelv

1. Hangtani és jelentéstani ismeretek: A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak). Magánhangzók, mássalhangzók, magánhangzótörvények, mássalhangzótörvények. A szótag, szótagolás és elválasztás.
2. A magyar helyesírás alapelvei
3. Szóalaktani ismeretek: A szótő és toldalékok. A toldalékok fajtái és funkciójuk.
4. Szófajtani ismeretek: Alapszófajok, viszonyzószók és mondatszók
5. Mondattani ismeretek: Az egyszerű mondat. A mondatok kommunikációs funkciója (információközlő, érzelmkifejező, felszólító, kérdő mondatok).
6. Szövegtani ismeretek: A szöveg jellemzői. Szövegtípusok (ismeretközlő szövegek, irodalmi szövegek, publicisztikai szövegek, funkcionális szövegek).

II. Magyar irodalom és gyermekirodalom

1. Irodalomelméleti alapfogalmak adekvát alkalmazása

- A gyermekirodalom lírai műfajai. Lírai én, a vers témája, hangneme, vershelyzet, a vers szerkezete, az irodalmi kódok és formák szövegszerveződésben betöltött szerepe (műfajok, verstani alapismeretek, hasonlat, szóképek, retorikai alakzatok)
- A gyermekirodalom epikai műfajai. Narrációs eljárások: történetalakítás, tér- és időszerkezet, időkezelés, cselekményvezetés, hősteremtés, elbeszélő, elbeszélői és szereplői szólamok (párbeszéd, monológ, leírás, elbeszélés)

2. A gyermekirodalom lírai műfajai

- A gyermekvers jellemzői
- A népi gyermeklír (mondókák, játékversek)
- A gyermeklír korszakai:
 19. század (pl. Arany János, Gyulai Pál, Móricz Zsigmond, Petőfi Sándor gyermekversei)
 20. század (pl. Áprily Lajos, József Attila, Kosztolányi Dezső, Szabó Lőrinc gyermekversei)
 21. század (pl. Fekete Vince, Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Lackfi János, László Noémi, Nemes Nagy Ágnes, Szabó T. Anna, Szilágyi Domokos, Tamkó Sirtó Károly, Tandori Dezső, Tóth Krisztina, Weöres Sándor, Zelk Zoltán gyermekversei)

3. A gyermekirodalom epikai műfajai

- A népköltészet epikai műfajai. A népmese. A népmonda.
- Benedek Elek és Arany László meséi
- A műköltészeti mese (pl. Berg Judit, Döbrentey Ildikó, Dóka Péter, Hervay Gizella, Kányádi Sándor, Lázár Ervin, Máté Angi, Zágonyi Balázs meséi)
- A novella (pl. Móra Ferenc, Móricz Zsigmond novellái)
- A gyermek- és meseregény (pl. Berg Judit, Csukás István, Fekete István, Fodor Sándor, Lázár Ervin, Móra Ferenc, Varró Dániel meseregényei)

Megjegyzés: A zárójelbe tett nevek csak a példa kedvéért soroltattak fel. A műfajhoz tartozó bármely szerző akármelyik műve, vagy művének részlete szerepelhet a tételek között.

SZAKIRODALOM A MAGYAR NYELVHEZ, IRODALOMHOZ ÉS GYERMEKIRODALOMHOZ

Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető.

1. Bajzáth Mária: Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2, Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
2. Bajzáth Mária: Itt vagyok ragyogok, népmesék 0-4 évig, Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
3. Bajzáth Mária: Mesefoglalkozások gyűjteménye 1, Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.
4. Balázs Imre József: Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ? Helikon Kiadó, 1999. 18. sz.
5. Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): Változatok a gyermeklírara. Didakt, Debrecen, 2006.

6. Bognár Tas: A magyar gyermekvers. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.
7. Bognár Tas: Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.
8. Eöry Katalin- Mikus Edit- Tóth Mária: Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek, Budapest, 2012.
9. Fóris-Ferenczi Rita (szerk): Együtt olvasni jó!, Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
10. Hegedűs Imre János: Benedek Elek. Monográfia. Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.
11. Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, 2001.
12. Trencsényi László: Gyermekirodalom A-tól Z-ig. Fapadoskönyv.hu., 2013.
13. Végh Balázs Béla: A gyermekirodalom változatai. Korunk Komp-Press, 2007.
14. Végh Balázs Béla: Kalandozások a gyermekirodalomban. Savaria University Press, Szombathely, 2011.
15. *Hét aranyalma. Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak, Budapest, 2012.

D.TARTALMAK AZ ÓVODAI OKTATÓ-NEVELŐ TEVÉKENYSÉGEK MÓDSZERTANÁHOZ ÉS A NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ TAPASZTALATI TERÜLET MÓDSZERTANI KÉRDÉSEIHEZ

a.) A szóbeli kommunikációs kompetencia fejlesztése

- Az anyanyelvi nevelés Óvodai Tantervben megfogalmazott fejlesztési követelményei, részletes követelményei.
- A gyermeknyelv fejlődésének szakaszai. Az óvodás korú gyermek beszédfejlődési folyamatának főbb sajátosságai.
- Beszéértési és kommunikációs kompetencia fejlesztése. Fonológiai jelenségek felismerése (a beszédhangok hallása, felismerése, elkülönítése), a rövid és a hosszú beszédhangok tudatos megkülönböztetése. Hallásfejlesztés, fonémahallás, mondatfonetikai eszközök használata. Szókincsgyarapítás. Mondat- és szövegalkotást fejlesztő anyanyelvi játékok.
- Kommunikációs kompetencia fejlesztése. Kommunikációs kompetenciát fejlesztő gyakorlatok, nyelvi játékok, beszédművelési gyakorlatok.
- A kommunikációs képességeket fejlesztő tevékenységek: képolvasás, beszélgetés, oktató vagy didaktikai játék.
- Szintaktikai és szemantikai jelenségek felismerése változatos témájú szóbeli szövegekben.
- Az anyanyelvi tapasztalatszerzés képességének, a nyelvi megformálásra való érzékenységnek a fejlesztése: fonológiai, szóra vonatkozó, szintaktikai, pragmatikai tudatosság fejlesztése.
- Az óvodai irodalmi nevelés: A gyermek és irodalom kapcsolata. Az életkori sajátosságoknak megfelelő irodalmi alkotások kiválasztása.
- A mesehallgatás/tanítás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai.
- A vershallgatás/tanítás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai.

b.) Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés módszerei

- Hagyományos (valójában didaktikai) módszerek: bemutatás, magyarázat, beszélgetés, szemléltetés, gyakorlás, projekt.
- Korszerű módszerek. A kooperatív módszerek. Reformpedagógiai és alternatív módszerek az óvodai anyanyelvi nevelésben.
- Az irodalmi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek: meseprodukció (mesemondás), drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, mesealkotás.
- A képekhez kapcsolódó anyanyelvi nevelési módszerek (képeskönyv képeinek nézegetése, a képolvasás, hiányos rajz kiegészítése).
- Projekt módszer az óvodai anyanyelvi nevelésben.
- A játék, mint a nyelvi-kommunikációs fejlesztés sokszínű lehetősége.

c.) Az óvodai nevelési folyamat tervezése

- Az óvodai tanterv teljesítményközpontú, szerkezeti elemei: a követelmények (általános és részletes követelmények), magatartási modellek és a tartalomjavaslatok. Az egyéni tervezés formái: éves terv, projekt tervezés, heti tematikus terv (meghatározott témakörrel), napi: integrált tevékenységi terv vagy önálló tevékenységi terv. Az óvodai opcionális tevékenységek tervezése.
- Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az óvodai anyanyelvi nevelésben.
- Integrált/Komplex óvodai tevékenységek tervezése és szervezése.
- Tanulási tevékenységek az óvodában. Tapasztalati területek szerinti tanulási tevékenységek. Szabad tevékenységek. Személyes fejlődést célzó tevékenységek.
- Tartalom és módszer összefüggése. A módszerválasztást meghatározó tényezők.
- Szervezési módok és munkaformák a kommunikációs képességek fejlesztésében. A frontális munka, az egyéni, páros és csoportmunka.
- Az óvodások önálló tanulása. Motiválás. A kognitív önszabályozó stratégia. Differenciálás és individualizálás.
- Az értékelés funkciói és folyamata az anyanyelvoktatásban. Diagnosztikus, formatív, fejlesztő és szummatív értékelés. Értékelési stratégiák, eljárások és módszerek.

SZAKIRODALOM AZ ÓVODAI OKTATÓ-NEVELŐ TEVÉKENYSÉGEK MÓDSZERTANÁHOZ ÉS A NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ TAPASZTALATI TERÜLET MÓDSZERTANI KÉRDÉSEIHEZ

Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető.

1. Barabási Tünde – Demény Piroska – Stark Gabriella: Gyakorlatközelben. A projektmódszer óvodai alkalmazása, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2012.
2. Barabási Tünde – Stark Gabriella: Óvodamódszertani alapismeretek, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
3. Bárdos Jenő: A nyelvpedagógia fejlődése és tudatosulása. In. Nyelvpedagógiai kalandozások. Iskolakultúra, Pécs, 2004.
4. Czimer Györgyi–Balogh László: Az irodalmi alkotótevékenység fejlesztése. Génius Könyvek, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 2010.
5. Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában, Okker Kiadó, Budapest.
6. Deliné Dr. Frater Katalin: A differenciáló pedagógia alapjai, sajátosságai az óvodai nevelésben, Alkotó Műhely, Hajdúböszörmény, 2010.
7. Falus Iván: Az oktatás stratégiái és módszerei. In. Uő (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
8. Fóris-Ferenczi Rita: Anyanyelv-pedagógia. Kísérlet az elmélet(ek) és a gyakorlat egybehangolására. Erdélyi Tankönyvtanács. 2006.
9. Fóris-Ferenczi Rita, Orbán Gyöngyi et. all.: Beszélgetőkönyv a megértő irodalomoktatásról. T3 Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2003.
10. Füzfa Balázs (szerk.): Élményközpontú irodalomtanítás. A megértés felé. Pont Kiadó, Budapest, 2003.
11. Füzfa Balázs (szerk.): Élményközpontú irodalomtanítás. Irodalomtankönyv ma. Pont Kiadó, Budapest, 2002.
12. Gonda Judit: Kerek-Világ. Játékos óvodai projektek az átlagostól eltérő készség-és képességszint megismeréséhez, Budapest, 2012.
13. Kádár Annamária: Az érzelmi intelligencia fejlődése és fejlesztésének lehetőségei óvodás- és kisiskolás korban, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2012.
14. Kádár Annamária: Mesepszichológia, Kulcslyuk Kiadó, 2012.
15. Kovács György – Bakosi Éva: Óvodapedagógia. Játékos tanulás az óvodában, Debrecen, 2005.
16. Kovácsné Bakosi Éva: A játékosképesség, minta kisgyermekkel foglalkozók kulcskompetenciája, Alkotó Műhely, Hajdúböszörmény, 2008.
17. Lénárd Sándor–Rapos Nóra: Fejlesztő értékelés. Gondolat Kiadó, Budapest, 2009.

18. Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata. Módszertani könyv óvodapedagógusoknak, Szolnok, 2012.
19. M. Nádas Mária: Az oktatás szervezési módjai és munkaformái. In.: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. 368-389 o
20. M. Nádas Mária: A projektoktatás elmélete és gyakorlata. Gényusz Könyvek. 2010.
21. Perlai Rezsőné: Az óvodáskor fejlesztőjátékai, Flaccus Kiadó, 2014.
22. Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció az óvodás és kisiskolás korban, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985.
23. MECI. Curriculum pentru învățământul preșcolar (3/7 ani). București, 2008.

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Mátyás Emőke-Éva – inspector de specialitate limba maghiară învățământ primar și învățământ preșcolar, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Direcția pentru Învățământ în Limbile Minorităților, București

Membri:

1. dr. Demény Piroska – Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe Educaționale, Institutul de Pedagogie și Didactică Aplicată, Cluj-Napoca
2. Makkai Kinga – Liceul Vocațional Pedagogic „Mihai Eminescu”, Tg. Mureș
3. Márton Adél – I.S.J. Harghita, Miercurea Ciuc
4. Szócs Imola – I.S.J. Covasna, Sfântu Gheorghe
5. Borcsa Mária – Grădinița cu Program Prelungit „Manócska”, Tg. Secuiesc

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ,
METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII MAGHIARE
MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate - Limba și literatura maghiară maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate - Metodică predării limbii și literaturii maghiare materne

B. SAJÁTOS KOMPETENCIÁK

A jelöltek az alábbi sajátos kompetenciák kialakítását bizonyítja:

- az irodalmi nyelv normáit betartó értekező szöveg alkotása
- irodalomelméleti ismeretek alkalmazása
- adott szöveg értelmezése
- adott szöveg műfaji besorolása
- az irodalmi szövegnek a kisiskolás világához való közelítése
- helyesírási ismeretek alkalmazása
- hangtani ismeretek és ezek alkalmazása
- jelentéstani ismeretek és ezek alkalmazása (elsődleges jelentés, átvitt jelentés, rokonértelműség, ellentétes jelentésű szavak, azonos alakú szavak)
- szókészlet-tani ismeretek és ezek alkalmazása (szókészlet, szókincs, a szókészlet változása)
- szófaj-tani, mondattani, szövegtani ismeretek és ezek alkalmazása
- a tantárgypedagógia tartalmainak összehangolása a pedagógia, pszichológia, didaktika újabb eredményeivel;
- a nyelvi, irodalmi és tantárgypedagógia tartalmainak összehangolása az elemi tagozatos tantervvel;
- a tartalmak gyakorlati jellegének a kiemelése
- az interdiszciplinaritás, a tantárgyterületek (nyelv és irodalom) integrációjának és az alkalmazhatóság elvének az érvényesítés
- a tanítási gyakorlat megújítása, a rugalmas gondolkodás, döntésképeség, kreativitás és együttműködés elvének érvényesítése;
- kommunikációs helyzetekhez igazodó helyes nyelvhasználat
- a magyar irodalom, gyermekirodalom ismerete, tudatos szövegértő képesség és saját vélemény megfogalmazása, érvelés
- anyanyelvi és jelentéstani ismeretek alkalmazása
- az irodalmi szöveghez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tanulási helyzetek választása
- az anyanyelvhasználatot fejlesztő korszerű módszerek alkalmazása

C. TARTALMAK A MAGYAR NYELVHEZ, IRODALOMHOZ ÉS GYERMEKIRODALOMHOZ

I. Magyar nyelv

1. Hangtani és jelentéstani ismeretek: A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak). Magánhangzók, mássalhangzók, magánhangzótörvények, mássalhangzótörvények. A szótag, szótagolás és elválasztás.
2. A magyar helyesírás alapelvei
3. Szóalaktani ismeretek: A szótő és toldalékok. A toldalékok fajtái és funkciójuk.
4. Szófajtani ismeretek: Alapszófajok, viszonszók és mondatszók
5. Mondattani ismeretek: Az egyszerű mondat. A mondatok kommunikációs funkciója (információközlő, érzelemkifejező, felszólító, kérdő mondatok).
6. Szövegtani ismeretek: A szöveg jellemzői. Szövegtípusok (ismeretközlő szövegek, irodalmi szövegek, publicisztikai szövegek, funkcionális szövegek).

II. Magyar irodalom, gyermekirodalom

1. Irodalomelméleti alapfogalmak adekvát alkalmazása

- A gyermekirodalom lírai műfajai. A vers témája, hangneme, vershelyzet, a vers szerkezete, műfajok, verstani alapismeretek, hasonlat, szóképek, retorikai alakzatok
- A gyermekirodalom epikai műfajai. Narrációs eljárások: történetalakítás, tér- és időszerkezet, időkezelés, cselekményvezetés, hősteremtés, elbeszélő, elbeszélői és szereplői szólamok (párbeszéd, monológ, leírás, elbeszélés)

2. A gyermekirodalom lírai műfajai

- A gyermekvers jellemzői
- A népi gyermeklír (mondókák, játékversek)
- A gyermeklír korszakai:
 19. század (pl. Arany János, Gyulai Pál, Móricz Zsigmond, Petőfi Sándor gyermekversei)
 20. század (pl. Áprily Lajos, József Attila, Kosztolányi Dezső, Szabó Lőrinc gyermekversei)
 21. század (pl. Fekete Vince, Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Lackfi János, László Noémi, Nemes Nagy Ágnes, Szabó T. Anna, Szilágyi Domokos, Tamkó Sirató Károly, Tandori Dezső, Tóth Krisztina, Weöres Sándor, Zelk Zoltán gyermekversei)

3. A gyermekirodalom epikai műfajai

- A népköltészet epikai műfajai. A népmese. A népmonda.
- Benedek Elek és Arany László meséi
- A műköltészeti mese (pl. Berg Judit, Döbrentey Ildikó, Dóka Péter, Hervay Gizella, Kányádi Sándor, Lázár Ervin, Máté Angi, Zágonyi Balázs meséi)
- A novella (pl. Móra Ferenc, Móricz Zsigmond novellái)
- A gyermek- és meseregény: (pl. Berg Judit, Csukás István, Fekete István, Fodor Sándor, Lázár Ervin, Móra Ferenc, Varró Dániel meseregényei)

Megjegyzés: A zárójelbe tett nevek csak a példa kedvéért soroltattak fel. A műfajhoz tartozó bármely szerző akármelyik műve, vagy művének részlete szerepelhet a tételek között.

SZAKIRODALOM A MAGYAR NYELVHEZ, IRODALOMHOZ ÉS GYERMEKIRODALOMHOZ

Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető.

1. Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): Változatok a gyermeklírúra. Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
2. Bognár Tas: A magyar gyermekvers. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.
3. Bognár Tas: Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.
4. Fóris – Ferenczi Rita (szerk.): Együtt olvasni jó!, Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
5. Hegedűs Imre János: Benedek Elek. Monográfia. Pallas-Akadémia, Csíkszereda, 2006.
6. Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, 2001.
7. Trencsényi László: Gyermekirodalom A-tól Z-ig. Fapadoskönyv.hu. 2013.
8. Végh Balázs Béla: A gyermekirodalom változatai. Korunk Komp-Press, 2007.
9. Végh Balázs Béla: Kalandozások a gyermekirodalomban. Savaria University Press, Szombathely, 2011.
10. A tartalmaknál felsorolt irodalmi művek

D. TARTALMAK A MAGYAR ANYANYELV TANTÁRGYPEDAGÓGIÁJÁHOZ

1. A szóbeli kommunikációs kompetencia fejlesztése

- Kommunikációs kompetencia fejlesztése. Kommunikációs kompetenciát fejlesztő gyakorlatok, nyelvi játékok, beszédművelési gyakorlatok.
- Az anyanyelvi tapasztalatszerzés képességének, a nyelvi megformálásra való érzékenységnek a fejlesztése.

2. Olvasástanítás-és az írott szövegértési kompetencia fejlesztése

- Hang- és betűtanítás.
- Az olvasástechnika fejlesztése. Olvasási gyakorlatok.
- A szövegértési kompetencia fejlesztése.
- A lírai alkotások feldolgozásának műveletrendje.
- Az elbeszélő típusú szövegek feldolgozásának műveletrendje.
- Tudományos, ismeretterjesztő szövegek feldolgozásának műveletrendje.
- Információk szerzése funkcionális szövegekből (szórólapok, használati utasítások, szabályzatok, menetrendek stb.).

3. Írástanítás és az írott szövegalkotási kompetencia fejlesztése

- Az írott betű tanítása.
- Az írástechnika fejlesztése. Írásgyakorlatok.
- A témához, műfajhoz, kommunikációs partnerhez, a kommunikáció céljához igazodó szövegek alkotása (elbeszélő, leíró, funkcionális).

4. A tanulás szervezése

- Az oktatási folyamat tervezése. A képességfejlesztő tanterv egységei és kapcsolatrendszere: alapkompenciák, sajátos kompetenciák, tartalmak. Az egyéni tervezés formái: kalendarisztikus terv, tematikus terv (a tanulási egység terve), óravázlat/forgatókönyvek.
- Tartalom és módszer összefüggése. A módszerválasztást meghatározó tényezők. Hagyományos és korszerű módszerek. A kooperatív módszerek.
- Szervezési módok és munkaformák az anyanyelvoktatásban. A frontális munka, az egyéni, pár- és csoportmunka.
- A tanulók önálló tanulása. Motiválás. Differenciálás és individualizálás.
- Az értékelés funkciói és folyamata az anyanyelvoktatásban. Diagnosztikus, formatív/folyamatos és szummatív értékelés. Értékelési stratégiák, eljárások és módszerek.

SZAKIRODALOM A MAGYAR ANYANYELV TANTÁRGYPEDAGÓGIÁJÁHOZ

(Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető)

1. Adamikné Jászó Anna: Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Trezor Kiadó, Budapest, 2001.
2. Adamikné Jászó Anna – Kálmánné Bors Irén – Kernya Rózsa – H. Tóth István: Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1-4 osztály. Kaposvár, 2001.
3. Adamikné Jászó Anna (szerk): A magyar nyelv könyve. Trezor Kiadó, Budapest, 2007.
4. Ambrus Ágnes – Péter Lilla – Stark Gabriella: Gyakorlatközelben. Te mit választanál? Választható tantárgyak az elemi osztályokban, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2013.
5. Bárdos Jenő: A nyelvpedagógia fejlődése és tudatosulása. In. Nyelvpedagógiai kalandozások. Iskolakultúra, Pécs, 2004.
6. Bodoni Ágnes – Kádár Anna: Az óvodás- és kisiskoláskor játéka elméleti és módszertani megközelítésben, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2010.
7. Czimer Györgyi–Balogh László: Az irodalmi alkotótevékenység fejlesztése. Génusz Könyvek, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 2010.
8. Falus Iván: Az oktatás stratégiái és módszerei. In. Uő (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.

9. Fóris-Ferenczi Rita: Anyanyelv-pedagógia. Kísérlet az elmélet(ek) és a gyakorlat egybehangolására. Erdélyi Tankönyvtanács. 2006.
10. Fóris-Ferenczi Rita, Orbán Gyöngyi et. all.: Beszélgetőkönyv a megértő irodalomoktatásról. T3 Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2003.
11. Fűzfa Balázs (szerk.): Élményközpontú irodalomtanítás. A megértés felé. Pont Kiadó, Budapest, 2003.
12. Fűzfa Balázs (szerk.): Élményközpontú irodalomtanítás. Irodalomtankönyv ma. Pont Kiadó, Budapest, 2002.
13. Gordon Győri János (szerk.): Irodalomtanítás a világ kilenc oktatási rendszerében. Pont Kiadó, Budapest, 2003.
14. Józsa Krisztián (szerk.): Az olvasási képesség fejlődése és fejlesztése. Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.
15. Kádár Annamária: Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban, Kulcslyuk Kiadó, 2012.
16. Lénárd Sándor–Rapos Nóra: Fejlesztő értékelés. Gondolat Kiadó, Budapest, 2009.
17. Nagy József: XXI. század és nevelés. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
18. M. Nádasi Mária: A projektoktatás elmélete és gyakorlata. Génusz Könyvek. 2010.
19. Podráczky Judit: Különlegesek. Adalékok a differenciálás módszertanához, Budapest, 2013.
20. Tóth László: Az olvasás pszichológiai alapjai. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2002.
21. Zsigmond István: Az értő olvasás fejlesztése – útmutató kézikönyv pedagógusok és pedagógusjelöltek számára – Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2008.
22. Érvényben levő tantervek az elemi osztályok számára
23. *** Szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterület. Általános szakmai koncepció.
http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciateruletek/1_szovegertes/koncepcio/szovegertes_alt-szakmai_koncepcio_abc.pdf
24. *** Sulinova oktatási programcsomag (1–12 osztály)
http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciateruletek/1_szovegertes/index.html

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU:

Coordonator:

Mátyás Emőke-Éva – inspector de specialitate limba maghiară învățământ primar și învățământ preșcolar, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Direcția pentru Învățământ în Limbile Minorităților, București

Memברי:

1. dr. Demény Piroska – Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Psihologie și Științe Educaționale, Institutul de Pedagogie și Didactică Aplicată, Cluj-Napoca
2. Porche Éva – I.S.J. Harghita, Miercurea Ciuc
3. Makai Emese-Márta – Școala Gimnazială Nr.2. „Diaconu Coresi”, Brașov
4. Karp Ágnes – Liceul cu Program Sportiv „Szász Adalbert”, Tg. Mureș

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. BEVEZETÉS

A program a versenyvizsgára jelentkező, magyar nyelv és irodalom tantárgyat tanító magyar szakos tanárok számára készült. A versenyvizsga célja a tanári pálya betöltéséhez szükséges szaktudás, a pedagógusi kompetenciák értékelése.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy tanulása hozzájárul a diákok személyiségének fejlődéséhez, kulturális identitásuk kialakulásához, elősegíti a változatos kommunikációs helyzetekben való eligazodásukat, segíti a művészi kifejezés megértését.

A magyar szakos tanár **módszertani felkészültsége** alapvetően fontos a diákok azon készségeinek a kialakításában, amelyek lehetővé teszik az élethosszig való tanulást, valamint elősegítik a tanulók társadalmi beilleszkedését is.

A versenyvizsga programja az érvényes tantervek alapján, a véglegesítő vizsga programjával összehangolva készült.

Ennek érdekében a versenyvizsga követelményeit a következőképpen fogalmaztuk meg:

- az irodalomtudományhoz tartozó témakörök műfajelméleti és műfajtörténeti szempontokat érvényesítenek;
- a vizsga követelményrendszerében teret kapott a kortárs irodalom is;
- az irodalomelméleti tartalmak az irodalmi szöveg értésének szemléleti alapját képező háttérismereteként jelennek meg;
- a nyelvtudományhoz tartozó témakörök átfogják a szakirodalom legújabb eredményeit, módszereit és szempontjait;
- a módszertani tematika szemléleti alapja a kompetencia alapú anyanyelv- és irodalomoktatás; az irodalom és a nyelvi tematika bármely eleme szerepelhet tételként, didaktikai kontextusba ágyazottan.

A program szerkezete a következő:

A. Bevezetés

B. A magyar nyelv és irodalom szakos tanár kompetenciái. Általános kompetenciák. Specifikus kompetenciák.

C. Tematika

I. Irodalomtudomány

II. Nyelvtudomány

Szakirodalom az irodalomtudomány és a nyelvtudomány témaköreihez

D. Szakmódszertan

Szakirodalom a szakmódszertan témaköreihez

B. A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM SZAKOS TANÁR SZAKMAI KOMPETENCIÁI ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

1. Didaktikai **tervezés** az érvényben levő tantervek tartalmi alapján, a tanulók tanulási szükségleteihez és a tanulócsoport sajátosságaihoz igazodva
2. **Integrált tanítás** a különböző tantárgyterületek tartalma közötti összefüggések megvalósításával: *(nyelv, irodalom és kommunikáció)*, valamint a tantárgy tudományos tartalmainak transz-, inter- és multidiszciplinaritás megközelítésével.
3. **Objektív értékelés** a didaktikai alapelvek és a nemzeti alaptantervben meghatározott kompetenciák alapján
4. Hatékony és a tervezett tanulási tevékenységeknek megfelelő **tanulásszervezési eljárások alkalmazása**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK

- 1.1. A tantárgyi **tartalmak** és a tantárgyspecifikus **műveletesítés** ismerete
- 1.2. A tantárgyspecifikus **terminológia** megfelelő használata változatos kontextusokban
- 1.3. A **pragmatikai megközelítés** érvényesítése a magyar nyelv és irodalom tanulásában
- 1.4. A tantárgy tudományos megalapozottságú tartalmainak **kiválasztása** az életkori és az egyéni sajátosságokhoz igazodva
- 1.5. Az érvényes tantervekben előírt tartalmak **didaktikai feldolgozása**

2.1. A tantárgyi tartalmak feldolgozása a **műveltségi terület keretében**, valamint a többi műveltségterületen belüli tantárgyakhoz kapcsolódóan

2.2. Az oktatási folyamat **személyes jellegének** érvényesítése a tanterv alkalmazásában az egyéni kulturális tapasztalatok **integrálásával**

3.1. A pedagógiai értékelés **változatos eszközeinek** megfelelő alkalmazása

4.1. **A tanulók megismerése** és az ezzel kapcsolatos tapasztalatok érvényesítése a logikus tanulási és megértési folyamatban

4.2. Megfelelő és funkcionális **kommunikációs stratégiák és stílusok** alkalmazása a változatos beszédhelyzetekben

C. TEMATIKA

I. IRODALOMTUDOMÁNY

A vizsgakövetelmények alapvető szempontja, hogy a vizsgára való készülés segítse a pedagógust abban, hogy a mindennapi oktatási gyakorlatban alkalmazható ismeretekhez jusson, és ennek érdekében tájékozódjék az irodalomtudomány legújabb eredményeiről.

1. Az irodalomelméleti témakörök az irodalomértelmezés és irodalomoktatás szemléleti alapját szolgáló legfontosabb ismeretekre utalnak. Ezért nem önálló „tételek” gyanánt kell kezelni őket, hanem az elméleti háttértudásra vonatkozó követelményekként (lásd **I.1. Irodalomelméleti témakörök**).

2. A vizsgakövetelmények a műnemekre és a műfajtörténetre vonatkozó rendszerezést követik. Ennek értelmében a lírai, epikai, drámai művek olvasására és oktatására vonatkozóan a különböző műfajok történeti változatai kerülnek előtérbe. A megjelölt szerzők felsorolása tájékoztató jellegű, az adott műfaj kortárs változatai mentén a követelményben nem szereplő szerzők is szerepelhetnek, ez esetben a tétel tartalmazza a szöveget/szövegrészletet is. (lásd **I.2. Lírai művek olvasása; I.3. Epikus művek olvasása; I.4. Drámai művek olvasása**).

3. A vizsgatételek megfogalmazásakor érvényesülnek az irodalomelméleti, stílustörténeti, illetve a műnemek, műfajok történeti változataira vonatkozó szaktudományi ismeretek.

I.1. Irodalomelméleti témakörök

- Az irodalomértést meghatározó előfeltevések és az irodalomoktatás.
- A modern irodalomtudomány paradigmaváltásai; a műértelmezés irányzatai.
- Mű és világa.
- Olvasás, megértés, értelmezés.
- A történetiség elvének hagyományos és hermeneutikai koncepciói.

I.2. Lírai művek olvasása. A lírai műfajok történeti változatai. A hagyományos lírai műfajok átminősülése a modern és a posztmodern irodalomban.

- A dal és változatai (Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor, Ady Endre, József Attila, Weöres Sándor, Szilágyi Domokos, Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Petri György, Tóth Krisztina és más szerzők művei);
- Az epigramma és változatai (Janus Pannonius, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Kovács András Ferenc és más szerzők művei);
- Az elégia és változatai (Janus Pannonius, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Tóth Árpád, József Attila, Pilinszky János és más szerzők művei);
- Az óda és változatai (Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály, József Attila és más szerzők művei);
- A himnusz és változatai (Balassi Bálint, Kölcsey Ferenc, Szilágyi Domokos, Nagy László, Kovács András Ferenc és más szerzők művei);
- A rapszódia (Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály művei).

I.3. Epikus művek olvasása.

- A mese és a monda műfaji változatai (népmonda, népmese, műmese, kortárs szerzők meséi);
- Eposzváltozatok (Zrínyi Miklós, Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor művei);
- Az elbeszélő költemény (Petőfi Sándor, Arany János, Babits Mihály művei);
- Balladaváltozatok (népballadák, Arany János balladái és más szerzők művei);
- A novella műfaji és történeti változatai (Mikszáth Kálmán, Krúdy Gyula, Móricz Zsigmond,

Kosztolányi Dezső, Tamási Áron, Örkény István, Mándy Iván, Bodor Ádám, Tóth Krisztina novellái és más szerzők művei);

- A regény műfaji és történeti változatai (Jókai Mór, Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Márai Sándor, Ottlik Géza, Szabó Magda, Bodor Ádám, Esterházy Péter és más szerzők regényei).

I.4. Drámai művek olvasása.

- A dráma műfaji és történeti változatai (Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Örkény István, Sütő András és más szerzők művei).

II. NYELVTUDOMÁNY

A vizsgakövetelmények megfogalmazásának szemléleti alapja a képességfejlesztésre, a használható, alkalmazható nyelvi tudás megszerzésére fókuszáló anyanyelvi nevelés kérdésköre. Alapvető szempont a szakirodalom legújabb eredményeinek, módszereinek megismerése egy funkcionális, a nyelvi jelenségekre való érzékenységet fejlesztő anyanyelvoktatás érdekében. A megjelölt szakirodalom tanulmányozása lehetőséget nyújt azoknak a szaktudományi (nyelvészeti) és módszertani problémáknak a megismerésére, melyek az ismeretközpontú nyelvtantanításról a képességközpontú nyelvi nevelésre való áttérésben merülnek fel.

- A nyelvészeti vizsgálat tárgya. A nyelvészet területei. A nyelvi rendszer.
- Hangtan. A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere. A magánhangzó-harmónia. A hasonulás esetei. A hangsúly. A hanglejtés. A beszéd zavarai.
- Alaktan. Az alaktan tárgya. A magyar morfológia szóalapúsága. Kötőhangzók/toldalékkezdő magánhangzók. Képzők, ragok, jelek. A szóképzés. A szóösszetétel.
- Szófajok. Nyitott és zárt osztályok. A szófaji kategóriák. Szófajok a magyar nyelvben.
- Mondattan. A mondat alapszerkezete. Szórend. A predikátum belső szerkezete. A ragos és névutós főnévi kifejezés. A határozói kifejezés. A melléknévi kifejezés. Az igenévi kifejezés. Az alárendelő összetett mondat.
- Szövegtan. A szöveg. A szöveg kommunikációs tényezői. A szövegvilág. A szöveg fizikai megvalósulása. A szöveg műveleti szerkezete. A szöveg összevont szerkezete. A szöveg címe.

Szövegtípusok.

- Szemantika. A szemantika tárgya. A szószemantikai elméletek. Morfoszemantika. Mondatszemantika. A topik-pozíció és a topik funkció. A fókusz funkció és a fókusz-pozíció. A modalitás fogalma és fajtái.
- Pragmatika. A pragmatika értelmezései és helye a nyelvtudományban. A magyar nyelvhasználat pragmatikai szempontú vizsgálatának néhány eredménye.
- Kétnyelvűség és többnyelvűség. Határon túli magyar nyelvváltozatok. Nyelvjárások, regionális nyelvváltozatok. Nyelvtervezés és nyelvművelés.

SZAKIRODALOM

I. IRODALOMTUDOMÁNY

- Ann Jefferson, David Robey (szerk.): *Bevezetés a modern irodalomelméletbe. Összehasonlító áttekintés*. Osiris Kiadó, Budapest, 1995.
- Balassa Péter: *Lehetséges-e az esztétikai nevelés?* In: Uő: *Törésfolyamatok*. Csokonai Kiadó, 2001.
- Bara Katalin–Csutak Judit: *Epikus művek olvasása (1–2.). Líraolvasás*. In: *Korunk* 2005/12, 2006/1, 2006/2. (www.korunk.org)
- Bókay–Vilcsek (szerk.): *A modern irodalomtudomány kialakulása. A pozitívizmustól a strukturalizmusig*. Szöveggyűjtemény. Osiris, Budapest, 1998.
- Bókay–Vilcsek–Szamosi–Sári (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig*. Szöveggyűjtemény. Osiris, Budapest, 2002.
- Cs. Gyimesi Éva: *Teremtett világ*. Bukarest, 1983.
- Fenyő D. György (szerk.): *Hézagpótlás. A kortárs magyar irodalom tanítása*. Budapest, 2010.
- Gintli Tibor (főszerk.): *Magyar irodalom*. Budapest, 2010.
- Gintli Tibor – Schein Gábor: *Az irodalom rövid története – A kezdetektől a romantikáig*. Jelenkor Kiadó. Pécs. 2003.
- Gintli Tibor – Schein Gábor: *Az irodalom rövid története – A realizmustól máig*. Jelenkor Kiadó. Pécs. 2007.
- Jauss, Hans–Robert: *A költői szöveg az olvasás horizontváltásában*. In: *Recepcióelmélet –*

esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.

- Jauss, Hans-Robert: *Az irodalomtörténet mint az irodalomtudomány provokációja*. In: *Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- Pomogáts Béla: *Magyar irodalom Erdélyben. I–VI*. Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2008, 2009, 2010.
- Sipos Lajos (szerk.): *Irodalomtanítás a harmadik évezredben*. Krónika Nova Kiadó, 2006.
- Szegedy-Maszák Mihály (főszerk.): *A magyar irodalom történetei (I., II., III.)*. Budapest, 2007. (www.villanyspenot.hu)
- Szerdahelyi István: *Műfajelmélet mindenkinek*. Budapest, 1997.
- Vasy Géza: *Korok, stílusok, irányzatok*. Krónika Nova Kiadó Budapest, 2004.

II. NYELVTUDOMÁNY

- Kiefer Ferenc, Bakró-Nagy Marianne, Bartha Csilla, Bánréti Zoltán, Borbély Anna, Cser András, Dömötör Adrienne, É. Kiss Katalin, Gerstner Károly, Gósy Mária, Gyuris Beáta, Haader Lea, Hattyár Helga, Holló Dorottya, Horváth László, Kassai Ilona, Kenesei István, Kiefer Ferenc, Kiss Jenő, Kontra Miklós, Korompay Klára, Kurtán Zsuzsa, Laczkó Krisztina, Nádasdy Ádám, Németh T. Enikő, Olasz György, Pléh Csaba, Prószéky Gábor, Sándor Klára, Sipőcz Katalin, Siptár Péter, Szabó Mária Helga, Tolcsvai Nagy Gábor, Váradi Tamás: *A magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó Zrt. 2006.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch07.html

- Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.

D. SZAKMÓDSZERTAN

A szak módszertani témakörök lefedik a didaktika alapvető területeit (tervezés, módszerhasználat, tanulásszervezés, értékelés). A felsorolt általános pedagógiai-didaktikai és értékelési ismeretek alárendelődnek az anyanyelv-pedagógiai szempontoknak.

Ennek értelmében az irodalomtudomány és a nyelvtudomány bármely témája előfordulhat tételként anyanyelv-pedagógiai kontextusba ágyazottan. Az irodalomtudomány fejezetben szereplő műfajok és szerzők szövegei, illetve a megadott műfajok mentén bármely szerző rövidebb terjedelmű lírai

vagy prózai szövege szerepelhet módszertani tételként (ez esetben a tétel tartalmazza a szöveget/szövegrészletet is, amelynek tanórai olvasásához/értelmezéséhez kapcsolódhatnak a tervezési, módszertani, tanulásszervezési és értékelési feladatok).

- Kompetencia alapú anyanyelvi oktatás. Nézetrendszerek az anyanyelvoktatásban. A pedagógiai, didaktikai és szaktudományos paradigmák (nyelvtudomány, irodalomtudomány) és a magyar nyelv és irodalom oktatásának összefüggései.
- Az oktatási folyamat tervezése. A képességfejlesztő tanterv egységei és kapcsolatrendszere: alapkompenciák, sajátos kompetenciák, tartalmak. Képesség, tevékenység és ismeret egysége. Az egyéni tervezés formái: kalendarisztikus terv, tematikus terv (a tanulási egység terve), óravázlat/forgatókönyvek.
- Az anyanyelvi kompetencia képességrendszerei: a szóbeli szöveg megértése, szövegértés és -értelmezés (olvasási képesség), szövegalkotás szóban és írásban. A diagnosztizálás és a fejlesztés lehetőségei.
- Módszerek. Tartalom és módszer összefüggése. A módszerválasztást meghatározó tényezők. Hagyományos és korszerű módszerek. A kooperatív, reflektív-interaktív módszerek alkalmazhatósága a magyartanításban.
- Szervezési módok és munkaformák az anyanyelvoktatásban. A frontális munka, az egyéni, pár- és csoportmunka. Kooperatív tanulásszervezés.
- A tanulók önálló tanulása. Motiválás. A kognitív önszabályozó stratégia. Differenciálás és individualizálás.
- Az értékelés funkciói és folyamata az anyanyelvoktatásban. Diagnosztikus, formatív, fejlesztő és szummatív értékelés. Értékelési stratégiák, eljárások és módszerek. Különböző típusú feladatlapok, mérőeszközök készítése.

SZAKIRODALOM

D. SZAKMÓDSZERTAN

- Adamikné Jászó Anna: *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig*. Trezor Kiadó, Budapest, 2001.
- Bárdos Jenő: *A nyelvpedagógia fejlődése és tudatosulása*. In: *Nyelvpedagógiai kalandozások*. Iskolakultúra, Pécs, 2004.
- Bárdossy Ildikó–Dudás Margit–Pethőné Nagy Csilla–Priskinné Rizner Erika: *A kritikai gondolkodás fejlesztése–az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei*. Tanulási segédlet pedagógusok és pedagógusjelöltek számára a saját élményű tanuláshoz. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2002. (Elektronikus elérhetőség: http://pedtamop412b.pte.hu/files/tiny_mce/File/KG1.pdf.)
- Bárdossy Ildikó–Dudás Margit–Pethőné Nagy Csilla–Priskinné Rizner Erika (szerk.): *A kritikai gondolkodás fejlesztése–az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei II.kötet*. 2007
- Bókay Antal: *Irodalomtudomány a modern és a posztmodern korban*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- Czimer Györgyi–Balogh László: *Az irodalmi alkotótevékenység fejlesztése*. Géniusz Könyvek, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 2010. (Elektronikus elérhetőség: http://tehetseg.hu/sites/default/files/05_kotet_net.pdf);
- Csapó Benő: *A tudás minősége*. In: *Tudás és iskola*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest. 2004. 57–77.
- Csapó Benő–Józsa Krisztián–Steklács János–Hódi Ágnes–Csíkos Csaba: *A diagnosztikus olvasási felmérések részletes tartalmi kereteinek kidolgozása: elméleti alapok és gyakorlati kérdések*. In: Csapó Benő és Csépe Valéria (szerk.): *Tartalmi keretek az olvasás diagnosztikus értékeléséhez*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2012. 189–218.
- Falus Iván: *Az oktatás stratégiai és módszerei*. In: Uő. (szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- Fóris-Ferenczi Rita: *Anyanyelv-pedagógia. Kísérlet az elmélet(ek) és a gyakorlat egybehangolására*. Erdélyi Tankönyvtanács. 2006.
- Füzfa Balázs (szerk.): *Élményközpontú irodalomtanítás. A megértés felé*. Pont Kiadó, Budapest, 2003.

- Füzfa Balázs (szerk.): *Élményközpontú irodalomtanítás. Irodalomtankönyv ma.* Pont Kiadó, Gordon Győri János (szerk.): *Irodalomtanítás a világ kilenc oktatási rendszerében.* Pont Kiadó, Budapest, 2003.
- Józsa Krisztián (szerk.): *Az olvasási képesség fejlődése és fejlesztése.* Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.
- Lénárd Sándor–Rapos Nóra: *Fejlesztő értékelés.* Gondolat Kiadó, Budapest, 2009.
- Nagy József: *XXI. század és nevelés.* Osiris Kiadó, Budapest, 2000. Különösen az I. és II. rész: 21–51.; 63–160.
- Nahalka István: *A tanulás.* In. Falus Iván (szerk.): *Didaktika.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. 117–155.
- Nahalka István: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1998.
- M. Nádas Mária: *Az oktatás szervezési módjai és munkaformái.* In.: Falus Iván (szerk.): *Didaktika.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. 368–389.
- M. Nádas Mária: *A projektoktatás elmélete és gyakorlata.* Gényusz Könyvek, 2010.
- Orbán Gyöngyi: *Megértő irodalomoktatás.* Stúdium Kiadó, Kolozsvár, 1998.
- Pethőné Nagy Csilla: *Módszertani kézikönyv.* Befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9–12.évfolyamán. Korona Kiadó, Budapest, 2007.
- Réthy Endréné: *Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul?* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003. 43–71.; 75–99.
- Szira Judit: *A projektmódszerről.* In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2002. szeptember.
- Tóth Beatrix: *A szövegértés fejlesztésének elmélete és gyakorlata.* In: *Magyar Nyelvőr*. 2006. 130. 4. 457–469.
- Tóth László: *Az olvasáspszichológia alapjai.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2002.
- Zsigmond István: *Az értő olvasás fejlesztése – útmutató kézikönyv pedagógusok és pedagógusjelöltek számára.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2008.
- MECI. Programe școlare. Limba și literatură maternă. Clasele a V - VIII-a. 2009.
- MECI. Programe școlare. Limba și literatură maternă. Clasele a IX-a, a X-a. 2009.
- MEC. CNC. Programe școlare pentru ciclul superior al liceului. Clasa a XI-a.Nr. 3252/13. 02. 2006.

- MEC. CNC. Programe școlare pentru ciclul superior al liceului. Clasa a XII-a.Nr. 5959/22. 12. 2006.
- MECI. Programe școlare. Limba și literatura maghiară pentru elevii care frecventează clasele cu predare în limba română sau trăiesc în două culturi minoritare. Clasele a V-a, a VIII-a. 2009.
(A tantervek változása esetén a legújabb tantervi dokumentumokat kell figyelembe venni).

Megjegyzés: A vizsgára való felkészülésben a tanár felhasználhat minden érvényes, de a szakirodalom jegyzékében nem szereplő szakmunkát.

Grupul de lucru:

Coordonator: DR. SZEKERES JOLÁN, consilier pentru minoritatea maghiară în cadrul MECȘ
Membri:

CONF. DR. FÓRIS-FERENCZI RITA – UNIVERSITATEA „BABES-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

CONF. DR. KÁDÁR EDITH – UNIVERSITATEA „BABES-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA

BOGÁCS NÓRA-ÁGNES – PROFESOR LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ-LIMBA ȘI
 LITERATURA FRANCEZĂ – ȘCOLA GIMNAZIALĂ „JÓZSEF ATTILA”, MIERCUREA CIUC
 GÁL GYÖNGYI – INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL ADJUNCT – INSPECTORATUL ȘCOLAR
 JUDEȚEAN SATU MARE

ISZLAI ENIKŐ – PROFESOR LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ – LICEUL TEORETIC
 „BRASSAI SÁMUEL”, CLUJ-NAPOCA

KÖMÍVES NOÉMI – INSPECTOR ȘCOLAR DE SPECIALITATE – INSPECTORATUL ȘCOLAR
 JUDEȚEAN COVASNA

MURVAI ÉVA-IMOLA – PROFESOR LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ – LICEUL
 TEORETIC „BOLYAI FARKAS”, TÂRGU MUREȘ

RUDOLF ÁGNES – PROFESOR LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ – COLEGIUL „CSIKY
 GERGELY”, ARAD

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE
EVALUARE ȘI EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR
DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. CÉLOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A tanterv a betöltetlenül/fenntartott középiskolai állásokra vizsgázó tanárok számára *A magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgyat tanító tanárok számára készült.

A célok és követelmények a tanár készségeinek és kompetenciáinak a felmérése érdekében készült, *A magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgy tanításához szükséges gyakorlati ismereteket is felmérni szándékozó követelményrendszerrel.

A tantervben a jellegzetes készségek és témakörök szerepelnek, valamint az ezekhez kapcsolódó szakirodalmat illetve a módszertani felkészülést elősegítő könyvészetet is tartalmaz. A tartalmak és kompetenciák az érvényes és rendszerezett kerettanterv szerint lettek megfogalmazva. *A magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgyat tanító történelemtanárok kommunikációs és empatisz készségekkel kell rendelkezzenek, valamint ismerniük kell a szakszavak jelentését és helyes használatát, az információk kritikus alapokon történő használatát és a történelemtanításban használatos didaktikai módszereket.

A szaktanárok az oktatási tevékenység folyamán ki kell alakítsák, majd az európai kulcs-kompetenciákkal harmóniában továbbfejlesszék az általános és specifikus kompetenciákat, valamint felkeltsék és megtartsák a tanulók érdeklődését *A magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgy iránt.

B. A TÖRTÉNELEM SZAKOS TANÁR SZAKMAI KOMPETENCIÁI ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

1. Didaktikai tervezés az érvényben levő tantervek tartalmi alapján, a tanulók tanulási szükségleteihez és a tanulócsoport sajátosságaihoz igazodva
2. Integrált oktatás a különböző tantárgyterületek (*a magyar kisebbség történelme és hagyományai, egyetemes történelem*) tartalma közötti összefüggések megvalósításával, valamint a tantárgy tudományos tartalmainak transz-, inter- és multidiszciplináris megközelítésével
3. Objektív értékelés a didaktikai alapelvek és a nemzeti alaptantervben meghatározott kompetenciák alapján
4. Hatékony és a tervezett tanulási tevékenységeknek megfelelő tanulásszervezési eljárások

alkalmazása

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK

1. A magyar kisebbség történelme es hagyományai tantárgy oktatásának a pedagógiai, pszichológiai, szaktudományi (etnológia, muzeológia, történelem) módszerekkel és ismeretekkel való korrelálása.
2. A magyar kisebbség történelme es hagyományai oktatásának tervezése. A képességfejlesztő (követelményközpontú) tanterv egységei: fejlesztési követelmények, kompetenciák és képességek, részletes követelmények, tanulási tevékenységek, tartalmak. Képesség, tevékenység es ismeret egysége. Az egyéni tervezés formái: kalendarisztikus terv, tematikus terv (a tanulási egység terve), óravázlat.
3. A szaknyelv tudatos es funkcionális használatának kialakítása, gyakorlása.
4. A nemzeti es a helyi örökség összefüggéseinek felismerése.
5. A tanulók munkájának megszervezése es motiválása. A tananyag, a szemléltető anyag biztosítása, használata. Az élményszerző kultúraközvetítés lehetőségei.
6. Az oktatási folyamat személyes jellegének érvényesítése a tanterv alkalmazásában az egyéni tapasztalatok integrálásával.
7. A tanulók megismerése es az ezzel kapcsolatos tapasztalatok érvényesítése a logikus tanulási es megértési folyamatban.
8. A kulcskompetenciák fejlesztése *A romániai magyar kisebbség történelme es hagyományai* tantárgy keretein belül.
9. Az oktatás minőségének biztosítása, a differenciált értékelés elveinek helyes alkalmazásával.
10. Az önértékelési képesség fejlesztése a megfelelő pedagógusi fejlődés céljából.

Az osztály megszervezése:

1. a tanár szerepe a diákok szervező, résztvevő, véleményező, hozzájáruló készségeinek kialakításában,
2. a tanítási óra körülményeinek megteremtése: szemléltető eszközök, az idő beosztása, értékelési módszerek (frontális, egyéni).

C. TEMATIKA

A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai

1. A magyar nép és nyelv kialakulása;
2. A magyarok népvándorlása: életmód, hitvilág;
3. Honfoglalás;
4. A magyar állam és egyház megszervezése;
5. Az Árpád-házi királyok kora;
6. Társadalom és gazdaság;
7. Az erdélyi vajdaság;
8. A Magyar Királyság központosítása;
9. Gazdaság és társadalom a középkorban;
10. A keresztény Európa védelmezői;
11. A középkori Magyar Királyság bukása;
12. Középkori műveltség: humanizmus és reformáció;
13. Az Erdélyi Fejedelemség kora;
14. Erdély a Habsburg Birodalomban;
15. II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc;
16. Felvilágosult abszolutizmus: Mária Terézia és II. József reformjai;
17. Reformkor;
18. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc;
19. Neoabszolutizmus és liberalizmus;
20. Az Osztrák Magyar Monarchia létrejötte;
21. Gazdaság, társadalom és kultúra a dualizmus idején;
22. Az első világháború és következményei;
23. Az erdélyi magyarság a két világháború között;
24. A második világháború és következményei;
25. A romániai magyarság a második világháború után;
26. A romániai magyarság napjainkban;
27. A magyar kisebbség hagyományai: népszokások, anyagi kultúra, népi vallásosság.

TUDOMÁNYOS SZAKIRODALOM

- Egyed Ákos, *Erdély 1848-1849*, I-II., Csíkszereda, 1998.
- Engel Pál, *Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig*, Budapest, 1990. (Magyarok Európában I.)
- Engel Pál, Kristó Gyula, Kubinyi András, *Magyarország története 1301-1526*, Budapest, 2005.
- *Erdély története*, I-III. Budapest, 1986.
- Gergely András (szerk.), *19. századi magyar történelem 1790-1918*, Budapest, 1998.
- Gyáni Gábor –Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete. A reformkortól a második világháborúig*, Bp. 2001.
- Jakó Zsigmond, *Írás, könyv, értelmiség*, Bukarest, 1976.
- Kosáry Domokos, *Újjáépítés és polgárosodás 1711-1867*, Budapest, 1990. (Magyarok Európában III.)
- Kristó Gyula, *Magyarország története 895-1301*, Budapest, 2007.
- Magyarai András, *Rákóczi és az erdélyi kurucmozgalom*, Csíkszereda, 2003.
- Mikó Imre, *Huszonkét év. Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig*, Budapest, 1941.
- Pozsony Ferenc, *Erdélyi népszokások*, Kolozsvár, 2006.
- Romsics Ignác, *Magyarország története a XX. században*, Budapest, 2000.
- Szabó Péter, *Az erdélyi fejedelemség, Küzdelem a megmaradásért*, Budapest, 2013.
- Szakály Ferenc, *Virágkor és hanyatlás 1440-1711*, Budapest, 1990. (Magyarok Európában II.)
- Toth Szilárd, *Partidul Maghiar și problema minorității maghiare în Parlamentul României în perioada interbelică*, Cluj-Napoca, 2008.
- Trócsányi Zsolt, *Habsburg-politika és Habsburg-kormányzat Erdélyben. 1690–1740*, Budapest. 1988.
- Zimányi Vera: *Óra, szablya, nyoszolya. Életmód és anyagi kultúra Magyarországon a 17–18. században*. Bp. 1994.

D. MÓDSZERTAN

1. A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy hivatása. A tantárgy nevelő célja
2. Az óra mozzanatai a magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál – gyakorlati példák
3. A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai módszerek
4. A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai eszközök
5. Az oktatás megtervezése, oktatási stratégiák
6. A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy témáinak a tanítása
7. Ismeretellenőrzési technikák
8. A nyolc kulcskompetencia fejlesztése – az Európai Bizottság ajánlása, amelyet Románia 2008-ban elfogadott.
9. Az Európai Bizottság által ajánlott kulcskompetenciák kifejlesztése – gyakorlati példák.

MÓDSZERTANI SZAKIRODALOM

- *Acquiring Key Competences through heritage education*, Lies Kerkhofs, Landkommanderij Alden Biesen, 2011, coautori: Jaap Van Lakerveld, Ingrid Gussen, Christa Bauer.
- *Acquiring Key Competences through heritage education*: <http://the-aqueduct.eu/?lang=ro>
- Bagdy Emőke, Telkes József, *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Budapest, 1993.
- Birta Székely Noémi, Fóris Ferenczi Rita (szerk.), *Pedagógiai Kézikönyv*, Kolozsvár, 2007.
- Birta-Székely Noémi, *A pedagógia alapjaitól az oktatás elméleteig*, Kolozsvár, 2010.
- Buzás László, *A csoportmunka*, Budapest, 1974.
- Călin Felezeu, *Metodica predării istoriei*, Cluj-Napoca, 1998
- Falus Iván (szerk.), *Didaktika*, Budapest, 1998.

- Hunyady Györgyné-M. Nádasi Mária, *Osztályozás? Szöveges értékelés?* Budapest, 2004.
- Katona András (szerk.), *A történelemtanítás gyakorlata*. (Tantárgy-pedagógiai tankönyv), Budapest, 2000.
- Knausz Imre, *A tanítás mestersége*, Egyetemi jegyzet, 2001. www.mek.iif.hu
- Nagy Sándor, *Az oktatás folyamata és módszerei*, Budapest, 1993.
- Stamatescu M., *Predarea – învățarea istoriei și noile tehnologii de informare și documentare*, București, 2000.
- Tănasă Gheorghe, *Metodica predării-învățării istoriei*, Iași, 1996.
- Toth Szilárd, *A történelemtanítás didaktikája*, Cluj-Napoca, 2009.
- Toth Szilárd, *A történelemtanítás módszertana*, Cluj-Napoca, 2005.

MEGJEGYZÉS! A módszertani könyvészet részei az érvényben lévő kerettantervek, tanmenetek, valamint a minisztérium által elismert tankönyvek.

MUNKACSOPORT:

- a) DR. TOTH SZILÁRD – EGYETEMI ADJUNKTUS – BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM, KOLOZSVÁR
- b) DR. VÁRADI ÉVA-ANDREA – TÖRTÉNELEM TANÁR – BÁTHORY ISTVÁN ELMÉLETI LÍCEUM, KOLOZSVÁR
- c) WOLF ÁGNES KINGA – TÖRTÉNELEM TANÁR – BÁTHORY ISTVÁN ELMÉLETI LÍCEUM, KOLOZSVÁR
- d) DR. VAJNÁR JÁNOS ZSOLT – TÖRTÉNELEM TANÁR – BRASSAI SÁMUEL ELMÉLETI LÍCEUM, KOLOZSVÁR

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR
DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.*

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. al. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE - LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

Limba Polonă

1. LIMBĂ ȘI STIL

- i. Limbă și limbaj
- ii. Limbă literară, limbă populară, limbă standard
- iii. Stilul individual și stilurile funcționale

2. FONETICA ȘI FONOLOGIE

- a) Aparatul fonator și sunetele limbii polone
- b) Producerea și receptarea sunetelor
- c) Clasificarea articulatorie și acustică a vocalelor și a consoanelor limbii polone. Semivocale.
- d) Corespondența dintre litere și sunete
- e) Segmentul vocalic: Diftong. Triftong. Hiat
- f) Silaba. Structura analitică a silabei. Regulile silabației în limba polonă.
- g) Ortografia și despărțirea cuvintelor în silabe
- h) Unitățile suprasegmentale intensive și extensive (accentul și intonația).
- i) Accentul. Regulile de folosire corectă a accentului în limba polonă
- j) Alternanțe fonetice la nivelul limbii polone.

3. PUNCTUAȚIE ȘI ORTOGRAFIE

- a) Principii care stau la baza ortografiei
- b) Norme ortografice și norme ortoepice
- c) Semnele de punctuație și de ortografie
- d) Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice;
- e) Scrierea cu majusculă. Abrevierile.

4. LEXICOLOGIE

- a) Vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii polone
- b) Vocabular fundamental și masa vocabularului
- c) Organizarea vocabularului: Vocabular activ – vocabular pasiv. Vocabular literar – vocabular neliterar
- d) Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului
- e) Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat
- f) Sens lexical și sens gramatical
- g) Relații semantice între cuvinte (sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie, polisemie)
- h) Structura morfologică a cuvântului
- i) Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne, mijloace externe)
- j) Resurse stilistice ale vocabularului;
- k) Expresii și locuțiuni
- l) Frazeologia și contextualizarea

5. MORFOLOGIE

a) Părțile de vorbire flexibile (Clasificare. Locuțiuni. Categoriile morfologice. Funcții sintactice):

- Substantivul - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice
- Articolul - Clasificare
- Pronumele - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice
- Adjectivul - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice
- Numeralul - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice
- Verbul - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice

b) Părțile de vorbire neflexibile (Clasificare. Locuțiuni. Funcții sintactice):

- Adverb - Clasificare. Categoriile gramaticale. Funcțiile sintactice
- Conjunție - Clasificarea conjuncțiilor după tipul de raport sintactic. Clasificarea conjuncțiilor după structură.
- Prepoziție - Clasificare. Regim cazual
- Interjecție - Clasificarea semantică a interjecțiilor. Clasificarea sintactică a interjecțiilor.

6. SINTAXA

- Enunțul (tipuri de propoziții)

A. Sintaxa propoziției:

a) Părți principale de propoziție:

- Subiectul - Clasificare, Exprimarea subiectului
- Predicatul - Clasificare, Exprimarea predicatului
- Probleme de acord

b) Părți secundare de propoziție:

- Atributul - Clasificare, Exprimarea atributului
- Complementul - Tipuri de complemente, Clasificare, Exprimarea complementului
- Relația determinat/ determinant

B. Sintaxa frazei:

- a) Propoziția și felul propozițiilor după structură, după aspectul lor pozitiv (afirmativ) sau negativ, după scopul comunicării, după afectivitate și după conținutul exprimat
- b) Fraza
- c) Raporturile sintactice în frază: de interdependență, de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază
- d) Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice în propoziție și frază
- e) Tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanțială.

II. Literatura pentru copii

1. CONCEPTUL DE LITERATURĂ PENTRU COPII.

Definiții. Caracteristici fundamentale. Opere fundamentale ale literaturii pentru copii. Autori polonezi care au scris poezie pentru copii. Autori polonezi de proză pentru copii. Personaje.

2. SPECII LITERARE ACCESIBILE PREȘCOLARILOR ȘI VALORILE FORMATIVE ALE TEXTELOR LITERARE DESTINATE COPIILOR.

- Generalități. Principalele genuri și specii literare, accesibile preșcolarilor.

- Genuri și specii literare în literatura pentru copii. Genuri tradiționale (cântece, poeme, povești, basme); genuri moderne (benzi desenate, album, enciclopedie, teatru).

1. Creația populară.

a) Genul liric – lirica populară

- Colinde
- Proverbe, zicători, ghicitori
- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)

b) Genul epic

- **Basmul** : Waligóra i Wyrwidąb, Z chłopą król;

2. Creația cultă.

a. Genul epic.

- **Fabula**: Jean de La Fontaine – Konik polny i mrówka;
- **Legenda**: O Czechu, Lechu i Rusie, O smoku Wawelskim, O Warsie i Sawie;
- **Basmul**: Adam Mickiewicz – Przyjaciecie; Ignacy Krasicki – Wół i mrówki, Słowik i szczygieł, Mądry i głupi; / Basmul modern: Carlo Collodi – Pinokio, Lyman Frank Baum – Czarnoksiężnik z krainy Oz, Antoine de Saint-Exupery – Mały Książę.
- **Povești**: Aleksander Fredro – Bajki; Hans Christian Andersen – Brzydkie kaczątko; Bracia Grimm – Królewna Śnieżka; Charles Perault – Czerwony Kapturek;
- **Povestirea și schița**:
- **Povestiri despre copilărie**: Adam Mickiewicz – Pan Tadeusz, Bolesław Prus – Antek, Henryk Sienkiewicz – Janko Muzykant; Hans Christian Andersen – Dziewczynka z zapalnikami.
- **Povestiri și schițe care evocă trecutul istoric**: Maria Dąbrowska – Dzieci ojczyzny;
- **Romanul pentru copii și despre copii**: Janusz Korczak – Król Maciuś Pierwszy, Mark Twain – Przygody Tomka Sawyera

b. Genul liric

- **Poezia despre copilărie**: Maria Konopnicka – Co słonko widziało, Jak się dzieci z Rozalią w Bronowie bawili;
- **Poezia despre natură și viețuitoare**: Maria Konopnicka – *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, Muchy Samochwały, Pan Zielonka, Bocian, Ogródek, Pojedziemy w cudny kraj;

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

Limba polonă

1. Dłuska M., *Fonetyka polska*, Warszawa-Kraków 1981.
2. *Encyklopedia języka polskiego*, pod red. S. Urbańczyka i M. Kucały, wyd. 3, Wrocław 1999.
3. *Gramatyka współczesnego języka polskiego*, red. Grzegorzczkowska R., Laskowski R., Wróbel H., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
4. Grzegorzczkowska R., *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa 1996.
5. Klemensiewicz Z., *Zarys składni polskiej*, Warszawa 1963.
6. *Nowy słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji*, pod red. Edwarda Polańskiego, Warszawa 2000.
7. *Praktyczny słownik poprawnej polszczyzny*, pod red. Andrzeja Markowskiego, Warszawa 1996.
8. Rospond S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, PWN, Warszawa-Wrocław 2005.

9. Saloni Z., Świdziński M., *Składnia współczesnego języka polskiego*, PWN, Warszawa 1985.
10. Wiśniewski M., *Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego*, Toruń 2001.
11. *Słownik poprawnej polszczyzny*. Warszawa 1995.

Literatura pentru copii

1. Baluch A., *Książka jest światem, o literaturze dla dzieci małych oraz dla dzieci starszych i nastolatków*, Kraków 2005.
2. Dyka F., Kida J., *Metodyczne opracowanie lektur dla uczniów klas początkowych*, Rzeszów 2000.
3. *Książka dziecięca 1990-2005, konteksty kultury popularnej i literatury wysokiej*, praca zbiorowa pod red. nauk. Grzegorza Leszczyńskiego, Danuty Świerczyńskiej-Jelonek, Michała Zająca, Warszawa, 2006.
4. Leszczyński G., *Literatura i książka dziecięca: słowo, obieg, konteksty*, Warszawa 2003.
5. Lewandowicz-Nosal G., *Od czterech do sześciu: książki dla przedszkolaka*. Warszawa 2012.
6. Niewola D., *Zaczarowany świat przedszkolaka, książka nie tylko dla nauczycieli*. Bielsko - Biała 1999.
7. Papużyńska J., *Dziecięce spotkania z literaturą*, Warszawa 2007.
8. Papużyńska J., *Inicjacje literackie, problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką*, Warszawa 1988.
9. Szeffler E., *Książka literacka dla dziecka w edukacji wczesnoszkolnej, próba oceny i propozycja wykorzystania*, Bydgoszcz 1998.
10. Ungeheuer-Gołąb A., *Literackie inspiracje w rozwoju przedszkolaka*. Warszawa 2012.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități optionale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.
-

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII POLONE MATERNE

a) **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) **Didactica exprimării orale:**

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova: Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii polone materne

1. Awgulowa J., Świętek W., *Małe formy sceniczne w pracy przedszkola*, Warszawa 1982
2. Bogdanowicz M., *Metoda dobrego startu w pracy z dzieckiem w wieku od 5 do 10 lat*, Warszawa 1989
3. Chauvel D., Michel V., *Gry i zabawy w przedszkolu, rozwijanie spostrzegawczości, kreatywności i inteligencji*, Warszawa 1999
4. *NASZ mały teatrzyk, inscenizacje i zabawy dla przedszkolaków*, Warszawa 1989
5. Okoń W., *Zabawa a rzeczywistość*, Warszawa 1995

Articole

6. Arciszewska E., *Indywidualizacja nauki czytania* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 4, s. 303-305
7. Bednarska J., *Moje pierwsze spotkanie z trzylatkami*. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2001, nr 6, s. 351-352
8. Bakowicz A., Romanowska E., *Wymysłanki - swobodne teksty dzieci* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 8, s. 629-630
9. Drabik W., *Ta praca przynosi satysfakcję* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 9, s. 699-702
10. Faber G., *Inspirowanie zabaw badawczych* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1992, nr 7, s. 421-423
11. Falkiewicz-Szult M., *Przymus czy swoboda w przedszkolu?* // Edukacja i Dialog. - 2003, nr 7, s. 14-19
12. Gil-Aleksiak M., Lubrycht B., Formela B., *Wspomagamy rozwój dziecka* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 2, s. 109-112
13. Gryń A., Polcyn K., *Bawimy się w malarzy* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2000, nr 2, s. 116-117
14. Grzegorzczak D., *Poznajemy dziecko jeszcze raz* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 8, s. 636-637
15. Hubicka J., *Zaczynamy od imienia* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1995, nr 9, s. 570-571
16. Kamecka E., *Praca z sześciolatkiem... od A do Z* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2004, nr 6, s. 37-43
17. Kujawa I., *Małe formy sceniczne* // wychowanie w Przedszkolu. - 1994, nr 7, s. 426-429
18. Leciej U., *O metodzie dobrego startu* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1995, nr 6, s. 333-335
19. Lubowiecka J., *Metoda problemowa już w przedszkolu* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1991, nr 8, s. 339-346
20. Morzyszek-Banaszczyk E., *Twórcze zabawy przedszkolaków. Zaciekawienie światem* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 8, s. 598-601
21. Muchacka B., *O stymulowaniu aktywności poznawczej* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2000, nr 7, s. 387-390
22. Nastarewicz S., *Warsztaty artystyczne* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 7, s. 555-556
23. Nawrocka B., *Edukacja sześciolatków, zabawa z trójkątem* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2003, nr 1, s. 31-32
24. Polcyn K., *Zaciekać dzieci książką* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2003, nr 2, s. 94-95
25. Polcyn K., *Bawimy się w teatr* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1996, nr 6, s. 346-347
26. Przysiężna B., *Opowieść ruchowa w pracy z dzieckiem* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 5, s. 378-380
27. Rudecka E., *Zaproszenie do zabawy* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1996, nr 10, s. 617-619
28. Szeffler E., *Jak zachęcać dzieci do czytania i zabaw z książką* // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 1995, nr 6, s. 31-34
29. Trojanowicz-Kasprzak M., Lachnowicz R., *Uczynić je aktywnymi*. // Wychowanie w Przedszkolu. - 1998, nr 7, s. 520-527
30. Turowska D., *Uczymy czytać* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 9, s. 688-689

31. Twardowski A., *Strategie nauczania wspierające rozwój psychiczny dziecka* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2004, nr 4, s. 3-9
32. Usakiewicz B., *Zabawy badawcze* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1992, nr 10, s. 616-621
33. Uszyńska-Jarmoc Janina : *Metody wspierania aktywności edukacyjnej* // Wychowanie w Przedszkolu. - 2004, nr 9, s. 3-11
34. Zwiernik J., *Wspólnie z dziećmi* // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 5, s. 387-390

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Elvira CODREA - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri: **Molner Edwiga** - Școala Gimnazială *Krystyna Bochenek* Poiana Micului, Suceava
 Marculeac Carmen - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou, Suceava
 Ostrowschi Chahula Maria - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou
 Tomasz Kobuszewski - Colegiul Național *Petru Rareș* Suceava
 Albu Cristina-Maria - Școala Gimnazială *Moara Nica*, Suceava

.....

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII POLONE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba polonă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba polonă maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate - Limba și literatura polonă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii polone materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CU PREDARE ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a

strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practic.

C TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

I. Limba polonă

a) *Nivelul fonetic*: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba polonă; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii polone, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe; diftongi, triftongi, hiat; accent; abateri de la normă și corectarea lor.

b) *Nivelul lexico-semantic*: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, paronime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; unități frazeologice (expresii/ locuțiuni); sensul cuvintelor în context/ sens denotativ și sens conotativ; vocabularul limbii polone; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea, conversiunea), externe (împrumuturile și neologisme).

c) *Nivelul morfosintactic*:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice, locuțiuni substantive); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (verbele predicative, auxiliare, copulative, locuțiuni verbale, diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția (regimul cazual al prepozițiilor); interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predikat și subiect; acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor; fraza; raporturi sintactice la nivelul propoziției și al frazei).

d) *Nivelul ortografic și de punctuație*: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

e) *Nivelul stilistic*: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narrative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect, stil indirect liber.

II. Literatura polonă

1. Proza – Specii narrative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

- *Conținuturi*: instanțele comunicării narrative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: Adam Mickiewicz, Henryk Sienkiewicz, Bolesław Prus, Sławomir Mrożek.

2. Poezia – Poezia romantică. Poezia modernă.

- *Conținuturi*: structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (aliterația, asonanța, antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

- *Notă:* Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: Adam Mickiewicz (două texte poetice); Juliusz Słowacki, Cyprian Kamil Norwid, Zygmunt Krasiski (câte un text poetic).

3. Dramaturgia – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

- *Conținuturi:* structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, didascalii, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

- *Notă:* Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: Aleksander Fredro, Sławomir Mrożek.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

I. Limba polonă

Dłuska M., *Fonetyka polska*, Warszawa-Kraków 1981.

Encyklopedia języka polskiego, pod red. S. Urbańczyka i M. Kucały, wyd. 3, Wrocław 1999.

Gramatyka współczesnego języka polskiego, red. Grzegorzczkova R., Laskowski R., Wróbel H., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Grzegorzczkova R., *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa 1996.

Klemensiewicz Z., *Zarys składni polskiej*, Warszawa 1963.

****Nowy słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji*, pod red. Edwarda Polańskiego, Warszawa 2000.

****Praktyczny słownik poprawnej polszczyzny*, pod red. Andrzeja Markowskiego, Warszawa 1996.

Rospond S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, PWN, Warszawa-Wrocław 2005.

Saloni Z., Świdziński M., *Składnia współczesnego języka polskiego*, PWN, Warszawa 1985.

Wiśniewski M., *Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego*, Toruń 2001.

****Słownik poprawnej polszczyzny*. Warszawa 1995.

II. Literatură

Historia literatury polskiej w zarysie, red. M. Stępień i A. Wilkoń, wyd. 5 Warszawa 1988.

Krzyżanowski J., *Historia literatury polskiej. Alegoryzm — preromantyzm*, wyd. 6 Warszawa 1986.

Libera Z., Pietrusiewiczowa J., Rytel J., *Od średniowiecza do oświecenia*, wyd. 2 Warszawa 1989.

****Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny*, t. 1–2 Warszawa 1984–85.

Literatura polska 1918–1975, red. A. Brodzka, H. Zaworska, S. Żółkiewski, t. 1, wyd. 2 Warszawa 1991, t. 2, Warszawa 1993, dokumentacja do t. 1 i 2, wyd. 2 Warszawa 1991.

****Słownik literatury polskiej XIX wieku*, Wrocław 1991.

****Słownik literatury polskiej XX wieku*, Wrocław 1992.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII POLONE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă polonă maternă.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII POLONE MATERNE

- Bortnowski S., *Kłopoty z klasyfikacją metod nauczania*, w: *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004
- Hamer H., *Klucz do efektywnego nauczania. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 1994.
- Jaworski M., *Metodyka nauki o języku polskim*, Warszawa 1991.
- Jeziorka J., *Szkolne pytania, czyli dylematy nauczania* (co sprzyja efektywnemu nauczaniu i uczeniu się), Warszawa 2001.
- Kruszewski K., *Najpotrzebniejsze zasady dydaktyczne*, [w:] *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Warszawa 1994;
- Kubiczek B., *Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się*, Opole 2005.
- Metodyka literatury*, red. J. Pachecka, A. Piątkowska, K. Sałkiewicz, t.1., Warszawa 2002.
- Polański E., *Dydaktyka ortografii i interpunkcji*, rozdz. *Formy ćwiczeń ort.*; *Błędy ortograficzne*; Warszawa 1995.
- Reid J. A., Forrestal P., Cook J., *Uczenie się w małych grupach w klasie*, Warszawa 1996.
- Rusek M., *Lekcje polskiego – typy i struktura*, w: *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
- Tomaszewicz M., *Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu*, Warszawa 1996.
- Trzaska L., Wojciechowski M., *Metody aktywne w pracy z grupą. Problemy realizacji*, Warszawa 1997.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: **Elvira CODREA** - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri: **Molner Edwiga** - Școala Gimnazială *Krystyna Bochenek* Poiana Micului, Suceava

Marculeac Carmen - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou, Suceava

Ostrowschi Chahula Maria - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou, SV

Albu Cristina-Maria - Școala Gimnazială *Moara Nica*, Suceava

.....

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura polonă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura polonă maternă* pot predă în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura polonă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura polonă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura polonă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;

- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura polonă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura polonă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura polonă maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura polonă maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii polone:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbaterea, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura polonă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura polonă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura polonă

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura(refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii polone, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

I. Limba polonă

a) *Nivelul fonetic*: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba polonă; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii polone, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe; diftongi, triftongi, hiat; accent; abateri de la normă și corectarea lor.

b) *Nivelul lexico-semantic*: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, paronime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; unități frazeologice (expresii/ locuțiuni); sensul cuvintelor în context/ sens denotativ și sens conotativ; vocabularul limbii polone; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea, conversiunea), externe (împrumuturile și neologisme).

c) *Nivelul morfosintactic*:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice, locuțiuni substantivale); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (verbele predicative, auxiliare, copulative, locuțiuni verbale, diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția (regimul cazual al prepozițiilor); interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predikat și subiect; acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor; fraza; raporturi sintactice la nivelul propoziției și al frazei).

d) *Nivelul ortografic și de punctuație*: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

e) *Nivelul stilistic*: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narrative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect, stil indirect liber.

II. Literatura polonă

1. **Proza** – Specii narrative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

- *Conținuturi*: instanțele comunicării narrative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: Miołaj Rej – *Żywot człowieka poczciwego*, Piotr Skarga – *Kazania sejmowe*, Ignacy Krasicki – *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*, Hugo Kołłątaj – *Do Stanisława Małachowskiego*, Stanisław Staszic – *Przestrogi dla Polski*, Adam Mickiewicz – *Konrad Wallenrod*, *Pan Tadeusz*, Juliusz Słowacki – *Beniowski*, Bolesław Prus – *Nowele*, *Lalka*, *Faraon*, *Placówka*, Henryk Sienkiewicz – *Nowele*, *Krzyżacy*, *Trylogia* (*Ogniem i Mieczem*, *Potop*, *Pan Wołodyjowski*, *Quo Vadis*, Eliza Orzeszkowa – *Nad Niemnem*, Stefan Żeromski – *Przedwiośnie*, Władysław Reymont – *Chłopi*, Maria Dąbrowska – *Noce i dnie*, Maria Kuncewiczowa – *Cudzoziemka*, Witold Gombrowicz – *Ferdydurke*, Kornel Makuszyński – *O dwóch takich co ukradli księżyc*, Zofia Nałkowska – *Medaliony*, Czesław Miłosz – *Zniewolony umysł*, Sławomir Mrożek – *Opowiadania*.

2. Poezia – Poezia romantică. Poezia modernă.

- *Conținuturi*: structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (aliterția, asonanța, antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: poezia polonă medievală, Jan Kochanowski – *Fraszki, Pieśni*, Jan Andrzej Morsztyn – *Poezje*, Mikołaj Sęp Sarzyński – *Rytmy abo wiersze polskie*, Waław Potocki – *Wiersze*, Ignacy Krasicki – *Bajki i przypowieści, Bajki nowe, Monachomachia*, Franciszek Karpiński – *Pieśni*, Adam Mickiewicz – *Poezje, Ballady i romanse, Sonety Krymskie*, Juliusz Słowacki – *Wiersze*, Zygmunt Krasiński – *Wiersze*, Cyprian Kamil Norwid – *Wiersze*, Adam Asnyk – *Wiersze*, Maria Konopnicka – *Wiersze*, Kazimierz Przerwa-Tetmajer – *Wiersze*, Leopold Staff – *Wiersze*, twórczość poetów: Jan Lechoń, Julian Tuwim, Antoni Słonimski, Jarosław Iwaszkiewicz, Kazimierz Wierzyński, Konstanty Ildefons Gałczyński, Krzysztof Kamil Baczyński – *Wiersze*, Kazimiera Iłakoiczówna – *Wiersze*, Czesław Miłosz – *Wiersze*, Wisława Szymborska – *Wiersze*, Zbigniew Herbert – *Pan Cogito*.

3. Dramaturgia – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

- *Conținuturi*: structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, didascalii, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: Jan Kochanowski – *Odprawa posłów greckich*, Franciszek Ksawery Zabłocki – *Fircyk w zalotach, Sarmatyzm*, Adam Mickiewicz – *Dziady*, Juliusz Słowacki – *Balladyna, Kordian*, Zygmunt Krasiński – *Nie-Boska komedia*, Aleksander Fredro – *Zemsta, Śluby panieńskie*, Gabriela Zapolska – *Moralność Pani Dulskiej*, Stanisław Ignacy Witkiewicz – *Szewcy*, Zbigniew Herbert – *Dramaty*, Sławomir Mrożek – *Tango, Emigranci*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

I. Limba polonă

Dłuska M., *Fonetyka polska*, Warszawa-Kraków 1981.

Encyklopedia języka polskiego, pod red. S. Urbańczyka i M. Kucały, wyd. 3, Wrocław 1999.

Gramatyka współczesnego języka polskiego, red. Grzegorzczkowska R., Laskowski R., Wróbel H., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Grzegorzczkowska R., *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa 1996.

Klemensiewicz Z., *Zarys składni polskiej*, Warszawa 1963.

****Nowy słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji*, pod red. Edwarda Polańskiego, Warszawa 2000.

****Praktyczny słownik poprawnej polszczyzny*, pod red. Andrzeja Markowskiego, Warszawa 1996.

Rospond S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, PWN, Warszawa-Wrocław 2005.

Saloni Z., Świdziński M., *Składnia współczesnego języka polskiego*, PWN, Warszawa 1985.

Wiśniewski M., *Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego*, Toruń 2001.

****Słownik poprawnej polszczyzny*. Warszawa 1995.

II. Literatura polonă

- Albert A., *Najnowsza historia Polski 1914-1993. T. 1.* Warszawa 1995.
- Historia literatury polskiej w zarysie*, red. M. Stępień i A. Wilkoń, wyd. 5 Warszawa 1988.
- Krzyżanowski J., *Historia literatury polskiej. Alegoryzm — preromantyzm*, wyd. 6 Warszawa 1986.
- Kunciewicz P., *Leksykon polskich pisarzy współczesnych*, Warszawa 1995
- Libera Z., Pietrusiewiczowa J., Rytel J., *Od średniowiecza do oświecenia*, wyd. 2 Warszawa 1989.
- Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny*, t. 1–2 Warszawa 1984–85.
- Literatura polska 1918–1975*, red. A. Brodzka, H. Zaworska, S. Żółkiewski, t. 1, wyd. 2 Warszawa 1991, t. 2, Warszawa 1993, dokumentacja do t. 1 i 2, wyd. 2 Warszawa 1991.
- ****Słownik literatury polskiej XIX wieku*, Wrocław 1991.
- ****Słownik literatury polskiej XX wieku*, Wrocław 1992.
- Wnuk A., *Polska romantyczna powieść poetycka. Wyznaczniki i konteksty gatunkowe*, Warszawa 2014
- Wroczyński T., *Literatura polska. Dwudziestolecie międzywojenne. Podręcznik dla klasy trzeciej szkoły średniej*. Warszawa 1998
- Ziomek J., *Literatura Odrodzenia*, Warszawa 1999

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ*. Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică*. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ*. Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ*. Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar*. Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ*. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică*. Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică*. Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
9. *Evaluarea în procesul de învățământ*. Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ*. Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ POLONĂ MATERNĂ

- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârștelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001

Bereźnicki F., *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, Kraków 2001,
 Bortnowski S., *Kłopoty z klasyfikacją metod nauczania*, w: *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004
 Czajkowska I., Herda K., *Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w szkole*, Warszawa 2001,
Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, pod red. nauk. Danuty Lalak i Tadeusza Pilch, Warszawa 1999
Encyklopedia pedagogiczna, pod red. Wojciecha Pomykała, Warszawa 1993
 Hamer H., *Klucz do efektywnego nauczania. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 1994.
 Jaworski M., *Metodyka nauki o języku polskim*, Warszawa 1991.
 Jeziorka J., *Szkolne pytania, czyli dylematy nauczania* (co sprzyja efektywnemu nauczaniu i uczeniu się), Warszawa 2001.
 Karpińska A., *Drugoroczność: pedagogiczne wyzwanie dla współczesności*, Białystok 1999
 Kruszewski K., *Najpotrzebniejsze zasady dydaktyczne*, [w:] *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Warszawa 1994;
 Kubiczek B., *Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się*, Opole 2005.
 Kupisiewicz Cz., *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2000
 Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1995
 Łuczak B., *Niepowodzenia w nauce: przyczyny, skutki, zapobieganie*, Poznań 2000
Metodyka literatury, red. J. Pachecka, A. Piątkowska, K. Sałkiewicz, t.1., Warszawa 2002.
 Okoń W., *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 1995
 Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1998
Pedagogika, pod red. Bogusława Milewskiego i Bogusława Śliwerskiego, Warszawa 2000
 Polański E., *Dydaktyka ortografii i interpunkcji*, rozdz. *Formy ćwiczeń ort.*; *Błędy ortograficzne*; Warszawa 1995.
 Rusek M., *Lekcje polskiego – typy i struktura*, w: *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
 Sękowska Z., *Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej*, Warszawa 1998
 Tomaszewicz M., *Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu*, Warszawa 1996.
 Trzaska L., Wojciechowski M., *Metody aktywne w pracy z grupą. Problemy realizacji*, Warszawa 1997.

Wspomaganie rozwoju uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pod red. Danuty Osik, Anny Wojnowskiej, Lublin 2001

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate **include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură polonă maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: **Elvira CODREA** - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri: **Marculeac Carmen** - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou, Suceava

Ostrowschi Chahula Maria - Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou, SV

Tomasz Kobuszewski - Colegiul Național *Petru Rareș* Suceava

Anetta Buzuk - Colegiul Alexandru cel Bun Gura Humorului, Suceava

Albu Cristina-Maria - Școala Gimnazială *Moara Nica*, Suceava

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura rusă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura rusă maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura rusă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura rusă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura rusă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;

- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ RUSĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura rusă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura rusă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura rusă maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura rusă maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;

- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii ruse materne:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura croată maternă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura rusă maternă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;

- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura rusă maternă

8. *Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:*

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbaterea) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbatere: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. *Managementul clasei:*

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura rusă maternă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. *Curriculum la decizia școlii:*

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. *Conținuturi:*

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii ruse, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ RUSĂ MATERNĂ

I. Limba rusă

1. Fonetică și fonologie

Legile fundamentale ale foneticii limbii ruse. Tipuri de consoane. Schimbări fonetice: modificarea aspectului fonetic al vocalelor, asurzirea consoanelor sonore, sonorizarea consoanelor surde, cazuri particulare. Accentul. Intonația.

2. Vocabular

Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Sensul propriu și sensul figurat. Relațiile semantice în semantica lexicală: polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia.

Elemente de analiză a discursului: actele de limbaj: tipologie; enunțuri-tip de realizare a diferitelor tipuri de acte; tipuri de discurs / text: epistolar, descriptiv, narativ, incitativ, argumentativ - caracteristici generale, moduri de structurare în perspectiva aplicațiilor didactice.

3. Morfologie Categoriile gramaticale și lexico-gramaticale ale substantivului. Sistemul cazual al substantivului în plan paradigmatic și sintagmatic. Clase de determinanți nominali; particularități de construcție. Paradigmatica verbului: timpuri, moduri, diateze, aspectul verbal și modalitățile acțiunii. Verbe de mișcare și verbe poziționale.

4. Sintaxă

Analiza paradigmatică a propoziției și segmentarea actuală. Structura frazei. Tipurile de frază: fraza formată prin coordonare; fraza formată prin subordonare.

II. Literatura rusă

Repere în literatura rusă a sec. al XIX-lea. Efervescența prozei realiste. Diversificarea romanului rus din punct de vedere tematic, tipologic și al structurii ca specie literară. Romancieri de rezonanță universală: I. S. Turghenev, F. M. Dostoevski, L. N. Tolstoi, A. P. Cehov. Creație poetică: A.S. Pușkin, N. A. Nekrasov, F.I. Tiutcev. Dramaturgie: N. V. Gogol, A. N. Ostrovski. Evoluția literaturii ruse în perioada Veacului de argint. Curente literare. Reprezentanți. Literatura emigrației ruse. Folclorul și tradițiile rușilor lipoveni.

BIBLIOGRAFIE

I. Limba rusă

Feodor Chirilă, *Русский язык и русская культура*, Editura Fundației România de Măine, București, 2000.

Feodor Chirilă, *Limba rusă contemporană. Sintaxa frazei*, Editura Universității București, 1997.

Ivan Evseev &, *Limba rusă contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.

Mircea Gheorghiu, *Limba rusă contemporană. Morfologie*, Editura Universității București, 1995.

Feodor Chirilă, A. Ivanov, R. Chivescu, S. Wolf, *Dicționar tematic rus-român. Termeni și sintagme*, Editura „Ararat”, vol. I-II, București, 1998.

Chirilă F., Ivanov A., Olteanu T., *Probleme de dialectologie. Graiuri rusești- lipovenești din România*, EUB., 1993

II. Literatura rusă

- Русская литература от «Слово о полку Игореве» до наших дней*, Москва, 1995.
 Chirilă, Feodor, A. Ivanov, V. Jercea, *Limba și cultura rusă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.
 Crasovschi, Axinia, *Prozatori ruși. Secolele XIX-XX*, EUB, București, 2008.
 Șoptereanu, Virgil, *Istoria literaturii ruse de la sfârșitul sec. al XIX-lea - începutul sec. al XX-lea*, Editura Universității București, 1982.
 Bălănescu, Sorina, *Dramaturgia cehoviană - simbol și teatralitate*, Editura Junimea, Iași, 1983.
 Феодор Кирилэ, История и традиции русских-липован (Istoria și tradițiile minorității rușilor lipoveni), Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ RUSĂ MATERNĂ

I. Specificul predării-învățării-evaluării limbii ruse în învățământul gimnazial și liceal cu predare în limba rusă/ sau la clasele unde se studiază limba și literatura rusă din învățământul gimnazial și liceal cu predarea într-o altă decât cea maternă rusă

- Specificul curriculumului pentru disciplina *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă* (ciclul gimnazial și liceal);
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării și perfecționării cunoștințelor de limba rusă;
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor la nivelul fiecărei clase;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;
- Specificul organizării lecțiilor de comunicare în limba rusă la nivelul claselor la care aceasta se studiază;
- Metode și procedee specifice învățării limbii ruse, ca limbă maternă și ca limbă modernă;
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba rusă; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare etc. ;

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de limba și literatura rusă în învățământul gimnazial și liceal

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/ emițător de mesaje orale;
- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet);
- Strategii de învățare - predare-evaluare la disciplina *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă* (ciclul gimnazial și liceal);
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (reluări și rafinări ca ascultare activă/ corijări/ exemplificări la toate clasele de studiu);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba rusă;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare în limba rusă: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de învățare-predare-evaluare a citit-scrisului în limba rusă la nivelul tuturor claselor gimnaziale și liceale (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul gimnazial și liceal, corelarea lor cu particularitățile de vârstă, acumulări etc.:
 - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/ narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar etc.);
 - Textul liric (strofa, versul);
 - Textul nonliterar.
- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
 - Tehnica elaborării unui text scris: planul inițial, părțile componente ale unei compuneri. Contexte de realizare pentru clasele a V-a – a VIII-a;
 - Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email etc.);
 - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual etc.);
 - Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).
- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul gimnazial și liceal – particularități ale însușirii și rafinării normelor limbii literare la nivelul tuturor claselor (ortografie și punctuație - redactări).

3. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă).

4. Învățarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă*. (Pluridisciplinaritate, multidisciplinaritate, transdisciplinaritate, interdisciplinaritate, diversitate/ alteritate/ interculturalitate; Abordarea specifică integrării la disciplinele *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă*).

5. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă* (Forme de organizare; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare);

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba rusă/ Limba și literatura rusă*.

- Forme/ tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (nivel adecvat pentru gimnaziu și liceu).

BIBLIOGRAFIE:

Cerghit, I.1983, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București.

Cristea, S. 2002, *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău.

Dulamă, Maria Eliza 2008, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 396 p.

Manolescu, Marin 2002, *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, 2002, București: Editura Fundației "Dimitrie Bolintineanu", 248 p.

Marinescu, M., Feodor Chirilă, *Metodica predării limbii ruse*, Editura Universității București, 1993.

Акишина, А.А., *Учимся учить*, Москва, 1997.

Feodor, Chirilă, *Traducerea ca procedeu eficient în predarea limbilor străine*, „Limbile străine în școală”, vol. II, 1986, p.34-39.

Feodor Chirilă, *Проблемы интенсификации обучения русскому языку в румынской школе*, în vol. „Filologie rusă”, XV-XVI, Editura Universității București, 1998, p.299-309.

Feodor Chirilă, *Поиски нового концептуального подхода к обучению русскому языку*, în vol. „Filologie rusă”, XVII, Editura Universității București, 1999, p. 357-37.

Cerghit, I.1983, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București.

Cristea, S. 2002, *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău.

Dulamă, Maria Eliza 2008, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 396 p.

- Manolescu, Marin 2002**, *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, 2002, București: Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, 248 p.
- Marinescu, M., Feodor Chirilă**, *Metodica predării limbii ruse*, Editura Universității București, 1993.
- Акишина, А.А.**, *Учимся учить*, Москва, 1997.
- Feodor, Chirilă, *Traducerea ca procedeu eficient în predarea limbilor străine*, „Limbile străine în școală”, vol. II, 1986, p.34-39.
- Feodor Chirilă**, *Проблемы интенсификации обучения русскому языку в румынской школе*, în vol. „Filologie rusă”, XV-XVI, Editura Universității București, 1998, p.299-309.
- Feodor Chirilă**, *Поиски нового концептуального подхода к обучению русскому языку*, în vol. „Filologie rusă”, XVII, Editura Universității București, 1999, p. 357-37.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură rusă maternă, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Pașa Policov, expert pentru minoritatea rusă în cadrul Direcției Minorități a MECȘ

Membri:

Lector univ. dr. Iuliana Timofte, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine București

Prof. Nadea Casian, grad didactic I, inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar al Județului Tulcea

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficientă și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

**B.COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/
INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicabile, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C.TEMATICĂ ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

I.LIMBA SÂRBĂ

I. LIMBĂ ȘI STIL

1. Noțiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj).
2. Caracterul de sistem al limbii. (Funcțiunile limbii. Stilul. Particularitățile stilului).
3. Scurtă privire istorică asupra limbii sârbe. Originea și dezvoltarea limbii sârbe. Dialecte și graiuri de pe teritoriul României.
4. Planurile vorbirii. Vorbirea directă și vorbirea indirectă.

II.ORTOGRAFIE ȘI PUNCTUAȚIE

Principiile ce stau la baza ortografiei.

Semne de punctuație și ortografie. Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.

III. VOCABULARUL

Noțiuni generale : vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii sârbe ; vocabular fundamental și masa vocabularului. Sensul cuvintelor. Sens propriu și sens figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).

Structura morfologică a cuvântului.

Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne : derivare, compunere; mijloace externe : împrumut, calc lingvistic).

IV. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul. Particularitățile fonetice ale limbii sârbe. Asimilarea după sonoritate și locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui a inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui l în o . Norme de ortografie și ortoepie.

V. MORFOLOGIA

Obiectul morfologiei. Părțile de vorbire. Părțile de vorbire flexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba sârbă. Numeralul, flexiunea și categorii de numere. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

VI. SINTAXA

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categoriile de propoziții coordonate și subordonate.

BIBLIOGRAFIE

1. Pravopis srpskoga knjizevnog jezika, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II, Mihailo Stefanovic Beograd, 1994.
3. Gramatika srpskog jezika za srednje skole, Z. Stanojcic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. Leksikon stranih reci i izraza, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. Recnik knjizevnih termina, Nolit, Beograd, 1985.

II. LITERATURA SÂRBĂ

I. NOȚIUNI DE TEORIE LITERARĂ

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.

Genurile literare. Principalele specii literare.

II. LITERATURA POPULARĂ.

Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko-epske pesme (Hasanaginica).

Epske pesme. Pretkosovski ciklus (Zidanje Skadra). Kosovski ciklus (Kosovka devojka, Smrt Majke Jugovica, Car Lazar i carica Milica). Pokosovski ciklus (Bolani Dojcin). Ciklus Kraljevica Marka (Kraljevic Marko pije uz ramazan vino).

Narodne pripovetke- opsti prikaz (Ero i Turcin, U cara Trojana kozje usi).

Krace narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

III. LITERATURA MEDIEVALA.

Sveti Sava - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot Svetog Simeona). Teodosije (Zivot Svetog Save).

IV. ILUMINISMUL.

Dositej Obradovic - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot i prikljucenija, Pismo Haralampiju, Basne).

V. CLASICISMUL SI PREROMANTISMUL.

Jovan Sterija Popovic - zivot i knjizevni rad (Pokondirena tikva).

VI. ROMANTISMUL.

Vuk Stefanovic Karadjic - zivot i knjizevni rad. Borba za reformu jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrovic Njegos - zivot i knjizevni rad (Gorski vijenac). Branko Radicevic - zivot i pesnicko delo (Djacki rastanak, Kad mladijah umreti). Djura Jaksic - zivot i knjizevni rad (Na Liparu). Jovan Jovanovic Zmaj - zivot i knjizevni rad (Djulici, Djulici uveoci). Decije pesme. .

VII. REALISMUL.

Laza Lazarevic (Sve ce to narod pozlatiti). Stevan Sremac (Pop Cira i pop Spira). Branislav Nusic (Gospodja ministarka).

VIII. LITERATURA SECOLULUI XX.

Milos Crnjanski - zivot i knjizevni rad (Seobe). Ivo Andric - zivot i knjizevni rad (Most na Zepi, Na Drini cuprija). Desanka Maksimovic - zivot i pesnicko delo (Strepnja, Pokosena livada, Krvava bajka). Srpska knjizevnost u Rumuniji - opsti prikaz.

BIBLIOGRAFIE

***- Udzbenici za srednje skole, za IX, X, XI, XII razred, Bukurest, 1997.

1. Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.

2. Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin, Beograd, 1975.

3. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.

4. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.

5. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.

6. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.

7. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic, Beograd, 1968-19

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;

11. Mătășaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătășaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.
23. Momčilović, I., (2010). *Uloga vaspitača u organizaciji vaspitno- obrazovnog procesa*. Beograd, Kreativni centar

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea sârbă, MECS

Membri:

- 1 Stancov Jelco – I.Ș.J.Timiș
2. Jupunski Vera – Liceul Teoretic Dositei Obradovici, Timișoara, jud. Timiș
3. Petcov Dragana- Grădinița PP Nr. 14 Timișoara

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII
LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba sârbă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limbamaternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura sârbă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii sârbe materne

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

I. LIMBA SÂRBĂ

I. LIMBĂ ȘI STIL

Noțiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj).
 Caracterul de sistem al limbii. (Funcțiunile limbii. Stilul. Particularitățile stilului).
 Scurtă privire istorică asupra limbii sârbe. Originea și dezvoltarea limbii sârbe. Dialecte și graiuri de pe teritoriul României.
 Planurile vorbirii. Vorbirea directă și vorbirea indirectă.

II. ORTOGRAFIE ȘI PUNCTUAȚIE

Principiile ce stau la baza ortografiei.
 Semne de punctuație și ortografie. Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.

III. VOCABULARUL

Noțiuni generale : vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii sârbe ; vocabular fundamental și masa vocabularului. Sensul cuvintelor. Sens propriu și sens figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).
 Structura morfologică a cuvântului.
 Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne : derivare, compunere; mijloace externe : împrumut, calc lingvistic).

IV. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul. Particularitățile fonetice ale limbii sârbe. Asimilarea după sonoritate și locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui a inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui l în o . Norme de ortografie și ortoepie.

V. MORFOLOGIA

Obiectul morfologiei. Părțile de vorbire. Părțile de vorbire flexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba sârbă. Numeralul, flexiunea și categorii de numerale. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

VI. SINTAXA

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categori de propoziții coordonate și subordonate.

BIBLIOGRAFIE

1. Pravopis srpskoga književnog jezika, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II, Mihailo Stefanovic Beograd, 1994.
3. Gramatika srpskog jezika za srednje skole, Z. Stanojcic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. Leksikon stranih reci i izraza, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. Recnik književnih termina, Nolit, Beograd, 1985.

II.LITERATURA SÂRBĂ

I. NOȚIUNI DE TEORIE LITERARĂ

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.
Genurile literare. Principalele specii literare.

II. LITERATURA POPULARĂ.

Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko-epske pesme (Hasanaginica).

Epske pesme. Pretkosovski ciklus (Zidanje Skadra). Kosovski ciklus (Kosovka devojka, Smrt Majke Jugovica, Car Lazar i carica Milica). Pokosovski ciklus (Bolani Dojcin). Ciklus Kraljevica Marka (Kraljevic Marko pije uz ramazan vino).

Narodne pripovetke- opsti prikaz (Ero i Turcin, U cara Trojana kozje usi).

Krace narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

III. LITERATURA MEDIEVALA.

Sveti Sava - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot Svetog Simeona). Teodosije (Zivot Svetog Save).

IV. ILUMINISMUL.

Dositej Obradovic - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot i prikljucenija, Pismo Haralampiju, Basne).

V. CLASICISMUL SI PREROMANTISMUL.

Jovan Sterija Popovic - zivot i književni rad (Pokondirena tikva).

VI. ROMANTISMUL.

Vuk Stefanovic Karadjic - zivot i književni rad. Borba za reformu jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrovic Njegos - zivot i književni rad (Gorski vijenac). Branko Radicevic - zivot i pesnicko delo (Djacki rastanak, Kad mladijah umreti). Djura Jaksic - zivot i književni rad (Na Liparu). Jovan Jovanovic Zmaj - zivot i književni rad (Djulici, Djulici uveoci). Decije pesme. Laza Kostic (Santa Maria della Salute).

VII. REALISMUL.

Laza Lazarevic (Sve ce to narod pozlatiti). Stevan Sremac (Pop Cira i pop Spira). Borisav Stankovic (Necista krv). Branislav Nusic (Gospodja ministarka).

VIII. PARNASIANISMUL SI SIMBOLISMUL.

Jovan Ducic (Morska vrba, Himna pobednika).

IX. LITERATURA SECOLULUI XX.

Milos Crnjanski - zivot i književni rad (Seobe). Ivo Andric - zivot i književni rad (Most na Zepi, Na Drini cuprija). Desanka Maksimovic - zivot i pesnicko delo (Strepnja, Pokosena livada, Krvava bajka).Srpska književnost u Rumuniji - opsti prikaz.

BIBLIOGRAFIE

***- Udzbenici za srednje skole, za IX, X, XI, XII razred, Bukurest, 1997.

1. Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.
2. Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin, Beograd, 1975.
3. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.
4. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.
5. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.
6. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.
7. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic, Beograd, 1968-1972

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă sârbă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE

1. Ilic, P., Srpski jezik I knjizevnost u nastavnoj teoriji I praksi, Novi Sad, 1997.
2. Lekic, Dj., Metodika razredne nastave, Beograd, 1991.
3. Marinkovic, S., Metodika kreativne nastave srpskog jezika I knjizevnosti, Beograd, 1994
4. Nikolic, M., Metodika nastave srpskog jezika i knjizevnosti, Beograd, 1992.
5. Vuckovic, M., Metodika nastave srpskohrvatskog jezika, Beograd, 1984.

<http://documents.tips/documents/metodika-nastave-pocetnog-citanja-i-pisanja.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

Grup de lucru:

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea sârbă, MECS

Membri:

- 1 Stancov Jelco – I.Ș.J.Timiș
- 2 Jupunski Vera – Liceul Teoretic *Dositei Obradovici*, Timișoara, jud. Timiș
- 3 Mărgărit Milina – Liceul Teoretic Peciu Nou, jud. Timiș
- 4 Dragana Petcov- Grădinița PP Nr. 14, Timișoara

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
CENTRUL
ÎNVĂȚĂMÂNT
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
PREUNIVERSITAR
EXAMINARE

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura sârbă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura sârbă maternă* pot predă în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura sârbă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura sârbă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura sârbă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SÂRBĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura sârbă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura sârbă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura sârbă maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de

învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura sârbă. maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. Didactica lecturii:

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. Didactica limbii sârbe:

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. Didactica oralului:

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. Didactica redactării:

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura sârbă;

- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura sârbă.

8. *Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:*

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. *Managementul clasei:*

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura sârbă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. *Curriculum la decizia școlii:*

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. *Conținuturi:*

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii sârbe, curentele, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SÂRBĂ MATERNĂ

I. Limba sârbă

1. Fonetică și fonologie. Legile fundamentale ale foneticii limbii sârbe. Asimilarea după sonoritate și locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui **a** inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui **l** în **o**. Metateza lichidelor. Norme de ortoepie și ortografie.

2. Morfologie. Părți de vorbire flexibile și neflexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Formele cazuale și evoluțiile lor contemporane. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba sârbă. Numeralul, flexiunea și categorii de numere. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categorii de propoziții coordonate și subordonate.

II. Literatura sârbă

Literatura populară. Pretkosovski ciklus (*Zidanje Skadra*). Kosovski ciklus (*Kosovka devojka*, *Smrt majke Jugovića*). Pokosovski ciklus (*Bolani Dojčin*). Ciklus Kraljevića Marka (*Kraljević Marko pije uz ramazan vino*, *Kraljević Marko ukida svadbarinu*). Hajdučko-uskočki ciklus (*Stari Vujadin*, *Ropstvo Janković Stojana*). Ciklus za oslobođenje Srbije i Crne Gore (*Početak bune protiv dahija*). Narodne balade (*Hasanaginica*). Narodne pripovetke - opšti prikaz (*Ero i Turčin*). Kraće narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

Literatura medievală. Sveti Sava - život i prosvetiteljski rad (*Život Svetoga Simeona*). Teodosije (*Život Svetoga Save*). Jefimija (*Pohvala knezu Lazaru*). Despot Stefan Lazarević (*Slovo ljubve*).

Illuminismul. Dositej Obradović - život i prosvetiteljski rad (*Život i priključenija, Bache*).

Clasicismul și preromantismul. Jovan Sterija Popović - život i književni rad (*Pokondirena tikva*).

Romantismul. Vuk Stefanović Karadžić - život i književni rad. Borba za reformu književnog jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrović Njegoš - život i književni rad (*Gorski vijenac*). Branko Radičević - život i pesničko delo (*Devojka na studencu*, *Djački rastanak*, *Kađ mludujax ympemu*). Djura Jakšić - život i književni rad (*Na Liparu*). Jovan Jovanović Zmaj - život i književni rad (*Djulići, Булићу увеоу*). Laza Kostić (*Santa Maria della Salute*).

Realismul. Vojislav Ilić - život i pesnički rad (*U poznu jesen, Грм*). Jakov Ignjatović (*Vasa Rešpekt*). Laza Lazarević (*Sve ce to narod pozlatiti*). Stevan Sremac (*Pop Ćira i pop Spira*). Radoje Domanović (*Danga*). Borisav Stanković (*Nečista krv*). Petar Kočić (*Jazavac pred sudom*). Branislav Nušić - život i književno delo (*Gospodja ministarka*).

Parnasianismul și simbolismul. Aleksa Šantić (*Pretprazničko veče, Ми знамо судбу*). Jovan Dučić (*Морска врба*). Milan Rakić (*Na Gazi Mestanu*).

Literatura secolului XX. Miloš Crnjanski - život i književni rad (*Seobe*). Desanka Maksimović - život i pesničko delo (*Strepnja, Pokošena livada*). Ivo Andrić - život i književni rad (*Most na Žepi, Na Drini ćuprija*). Branko Ćopić (*Bašta sljezove boje*). Dobrica Ćosić (*Koreni*). Vasko Popa (*Kora*). Stevan Raičković (*Kamena uspravanka*). Danilo Kiš (*Enciklopedija mrtvih*).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SÂRBĂ MATERNĂ

1. Pravopis srpskoga knjizevnog jezika, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II, Mihailo Stefanovic Beograd, 1994.
3. Gramatika srpskog jezika za srednje skole, Z. Stanojcic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. Leksikon stranih reci i izraza, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. Recnik knjizevnih termina, Nolit, Beograd, 1985.
6. Srpski jezik i književnost u nastavnoj teoriji I praksi, Prometej, P. Ilic Novi Sad, 1997
7. Vežbe iz srpskohrvatskog jezika, J. Vuksanović, Beograd, 1992.
8. Udzbениci za srednje skole, za IX, X, XI, XII razred, Bukurest, 1997.
9. Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.
10. Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin, Beograd, 1975.
11. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.
12. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.
13. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.
14. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.
15. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic, Beograd, 1968-1972.
16. Istoria literaturii sârbe și croate (sec. XX), Mirco Jivcovic, București, 1974.
17. Istoria literaturii iugoslave - epoca romantismului sârb, Voislava Stoianovici București, 1973.
18. Usmena narodna književnost - poezija, Gornji Milanovac, 1990.
19. Usmena narodna književnost - proza, Gornji Milanovac, 1990.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SÂRBĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ*. Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică*. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ*. Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ*. Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar*. Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ*. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică*. Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică*. Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;

9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SÂRBĂ MATERNĂ

- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârstelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură sârbă maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea sârbă, MECS

Membri:

- 1 Stancov Jelco – I.Ș.J.Timiș
- 2.Jupunski Vera – Liceul Teoretic Dositei Obradovici, Timișoara, jud. Timiș
- 3.Mărgărit Milina – Liceul Teoretic Peciu Nou, jud. Timis

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBA MINORITĂȚII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicative, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legiților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

I. Limba slovacă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic
2. Morfologie: părțile de vorbire flexibile și neflexibile.
3. Probleme de punctuație și ortografie.

II. Literatura slovacă

1. Lirica romantică: A. Sládkovič: Marína, J. Botto: Smrť Jánošíkova, S. Chalupka: Mor ho!, J. Král': Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.
2. Lirica realismului slovac: P.O.Hviezdoslav: Hájnikova žena
3. Proza realismului slovac: J.G.Tajovský: Na chlieb, B.S.Timrava: Ľapákovci
4. Lirica lui I. Krasko: Otcova roľa.
5. Proza scurtă a lui J. Jesenský: Medicína.
6. Literatura slovacă din România: P. Bujtár: Lesní muzikanti, D.M.Anoca: Knižka pre prvákov
7. Literatura populară.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

1. Sliacky, O. Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež do roku 1945, Mladé letá, Bratislava, 1990.
2. Jurčíková, E. Krpčiar, J. Literatúra pre 5. ročník ZŠ, SPN, Bratislava, 1991.
3. Harpáň, M. Teória literatúry, Bratislava, 1994
4. Slovenský jazyk , učebnice pre V.,VI., VII. ročník, EDP, București, 1993.
5. Slovenský jazyk, učebnica pre VIII. ročník, EDP, București 1995
6. SAV – Morfológia, Bratislava, 1998.
7. Mistrík, J., Moderná slovenčina, Bratislava, 1983 7.Učebnice pre V.-XII. ročník, EDP, București, 1995

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
 - Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemond;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Priscoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;

14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din România;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii slovace materne

1. Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách. Bratislava: MŠ SR, 1999
2. Komenský, J. A.: 1991. Velká didaktika. Bratislava: SPN, 1991
3. Miloslava Jírová a kol.: 1981. Metodika výchovnej práce v jasliach a materských školách. Bratislava: SPN, 1981
4. Metodika výchovnej práce v jasliach a v materských školách. Bratislava: SPN, 1975

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea slovacă, MECȘ

Membri:

1. Bujtar Bozena— Liceul Teoretic *Jozef Gregor Tajovský*, Nădlac, jud. Arad
2. Nagy Iuhasz Iarmila – Liceul Teoretic *Jozef Gregor Tajovský*, Nădlac, jud. Arad
3. Turcsan Corina - Liceul Teoretic *Jozef Gregor Tajovský*, Nădlac, jud. Arad

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE

VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

PROGRAMA PENTRU

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII
LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba slovacă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba slovacă maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura slovacă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii slovace materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CU PREDARE ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii slovace în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura slovacă maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii slovace.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

I. Limba slovacă

a) *Nivelul fonetic*: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba slovacă; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii slovace, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe; diftongi; accent; abateri de la normă și corectarea lor.

b) *Nivelul lexico-semantic*: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, paronime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; sensul cuvintelor în context; vocabularul limbii slovace; mijloace de îmbogățire a vocabularului.

c) *Nivelul morfosintactic*:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (funcții sintactice, ortografierea); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția; interjecția;
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predicat și subiect; acordul logic; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor; fraza; raporturi sintactice la nivelul propoziției și al frazei).

d) *Nivelul ortografic și de punctuație*: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

Nivelul stilistic: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narrative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect, stil indirect liber.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ SLOVACĂ MATERNĂ

1. Anoca, Dagmar Maria, *Fonetika a fonológia slovenčiny*, Nadlak, 1998
2. Mistrik, J., *Moderná slovenčina*, Bratislava, 1983
3. Oravec, J., Bajzíkova, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk, Morfológia, Syntax*, Bratislava, 1998
4. Paulíny, E. *Slovenská gramatika*, Bratislava, 1981
5. *Pravidlá slovenského pravopisu*, 2001

II. Literatura slovacă

1. Proza – Specii narrative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

• *Conținuturi*: instanțele comunicării narrative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

2. Poezia – Poezia romantică. Poezia modernă.

• *Conținuturi*: structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (aliterația, asonanța, antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

3. Dramaturgia – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

- conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

1. Constantin și Metodie în Marea Moravie. Importanța activităților spirituale (creștinarea) și culturale.
2. Lirica romantică: A. Sládkovič – Detvan, J. Botto – Smrt' Jánošíkova, S. Chalupka – Mor ho!, J. Král' .- Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.
3. Lirica realismului slovac : P.O.Hviezdoslav – Hájníkova žena
4. Proza realismului slovac : M.Kukučín – Rysavá jalovica, J.G.Tajovský – Statky –zmätky, B.S.Timrava – Ťapákovci.
5. Lirica lui I. Krasko – Otcova roľa.
6. Proza scurtă a lui J.Jesenský – Medicina, Pani Rafíková
7. Proza interbelică . J.C.Hronský - Jozef Mak, M.Urban – Živý bič
8. Proza lirică . M.Figuli – Tri gaštanové kone, D. Chrobák – Drak sa vracia,
9. Ľ.Ondrejov – Zbojnícka mladost'
10. 10.Literatura slovacă din România: P. Bujtár – Vtačí král', Lesní muzikanti, D.M.Anoca – Knižka pre prvákov, O.Štefanko – Desať strelených rozprávok
11. Literatura populară
12. Barboricá, Corneliu, Istoria literaturii slovace, București, 1999
13. Călin, Gheorghe, Literatura slovacă, 1995.
14. Harpán, M., Teória literatúry, Bratislava, 1994
15. Kmet'ová, E., Mót'ovská A., Antológia slovenskej literatúry, I,II,III,IV, - Nadlak, 2003-2005
16. Antológia slovenskej literatúry I-IV , București, 1998
17. Učebnice slovenského jazyka a literatúry, II. – XII. ročník

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.

13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă slovacă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE MATERNE

1. Šebová, K., Maruzsová, Teória vyučovania slovenskej literatúry, Budapešť, 1988
2. Petlák, E., Všeobecná didaktika, Bratislava, 2004
- ***Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, *Program de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS)*, suport de curs, 2012
- ***Ghid de evaluare pentru învățământul primar, SNEE, București, 1999
- ***Programe școlare pentru învățământul primar - *Comunicare în limba slovacă/Limba și literatura slovacă, în vigoare la data concursului.*

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Timar Vieroșlava Inspector pentru minoritatea slovacă în cadrul MECȘ

Membri:

Iaroș Rudolf, învățător gr. I

Mărginean Camelia, profesor învățământ primar, gr. I

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura slovacă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura slovacă maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura slovacă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura slovacă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura slovacă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura slovacă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura slovacă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura slovacă
- maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura slovacă maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. *Didactica lecturii:*

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. *Didactica limbii slovacă.:*

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. *Didactica oralului:*

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbateră, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura slovacă;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura slovacă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura slovacă.

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura slovacă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii slovace, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

B.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

I. Limba slovacă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic. Elemente suprasegmentale.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

II. Literatura

1. Importanța poeziei sec. al XIX-lea: J. Kollár (Slávy dcera), Ján Hollý (Svätopluk)
2. Lirica romantică: Andrej Sládkovič, Samo Chalupka, Janko Kráľ, Ján Botto.
3. Importanța operei lui P. O. Hviezdoslav.
4. Eroii prozei lui Martin Kukučín, Jozef Gregor Tajovský și Božena Slančíková Timrava.
5. Lirica lui Ivan Krasko (Nox et solitudo)
6. Proza scurtă a lui Janko Jesenský (Pani Rafiková, Slnčný kúpeľ)
7. Poezia interbelică (J. Smrek, L. Novomeský).
8. Tendințe moderne în proza interbelică: Margita Figuli, Dobroslav Chrobák, František Švantner, Ľudo Ondrejov.
9. Temele prozei slovace în perioada de după 1945: Vincent Šikula, L. Ballek, Peter Jaroš.
10. Poezia slovacă după 1945: Milan Rúfus, Ján Stacho, Ivan Štrpka.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACA MATERNĂ

I. Literatură

- Anoca, Dagmar Mária, *Literatúra XX storočia. Literatura secolului XX*, Editura Universității din București, 2012.
- Anoca, Dagmar Maria, *Slovacica miscellanea*, Nadlak, 2012.
- Barborică, Corneliu, *Istoria literaturii slovace*, București, 1999.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry I*, Bratislava, 2004.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry II*, Bratislava, 2005.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry III*, Bratislava, 2006.
- Harpáň, Michal, *Teória literatúry*, Bratislava, 1994.
- Sedlák, Imrich și col., *Dejiny slovenskej literatúry*, Martin, 2009.
- Slovenská literatúra 18.a 19.storočia*, Bratislava, Univerzita Komenského, 2007.

II. Limbaslovacă

- Dolník, Juraj, *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*, Bratislava, 2011
- Luță (Țiprigan), Marilena Felicia, *Aspectul verbal. Retrospective și perspective*, București 2013.
- Morfológia slovenského jazyka*. Slovenská akadémia vied, 1966.
- Oravec, Ján, Bajžíková, Eugénia, *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Syntax, Bratislava, 1986.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Morfológia, Bratislava, 1988.
- Pauliny, Eugen, *Slovenská gramatika*, Bratislava, 1981.
- Pravidlá slovenského pravopisu*, Bratislava, 2001.

C.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ.* Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică.* Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ.* Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ.* Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar.* Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ.* Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică.* Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică.* Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ SLOVACĂ MATERNĂ

- Betáková, V., Tarcalová, Z., *Didaktika materinského jazyka*, Editura SPN, Bratislava, 1984.
- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârstelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Turek, Ivan, *Didaktika*, Editura Iura Edition, Bratislava, 2008.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură slovacă maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea slovacă, MECȘ

Membri:

1. Dagmar Maria Anoca – Conf. univ. Dr. Universitatea București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
2. Šomrák Ľudmila – prof. Gr.I, Liceul Teoretic *Jozef Gregor Tajovský*, Nădlac, jud. Arad
3. Heckel Iarminca – prof. Gr.I, Liceul Teoretic *Jozef Gregor Tajovský*, Nădlac, jud. Arad

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA TURCA ȘI METODICA PREDĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA
DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

**B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/
INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ MATERNA TURCA

I. LIMBA TURCA

Fonetică și fonologie.

Fonemele vocalice și consonantice ale limbii turce.
 Clasificarea și descrierea lor.
 Armonia vocalică și armonia consonantică.
 Accidente fonetice generale.
 Schimbări fonetice combinatorii ale vocalelor și consoanelor.
 Structura silabei. Accentul și intonația.

Morfologie

Părțile de vorbire.

1. Substantivul, categoriile fundamentale ale substantivului (genul, numărul, apartenența, cazul, declinarea, determinarea).
2. Adjectivul: categoriile de adjective (calificative, pronominal-determinative, numeral-determinative); adjectivele de întărire; gradele de comparație; adjectivizarea.
3. Numeralul (cardinal, ordinal, distributiv, fracționar, nedeterminat).
4. Pronumele (personal, demonstrativ, reflexiv, interogativ, interogativ-relativ, negativ, nedefinit, generalizator); declinarea pronumelor; pronominalizarea.
5. Verbul: formele verbale personale predicative; verbe tranzitive și intransitive; formele verbului (afirmativă, negativă, posibilitativă, imposibilitativă); diateza (activă, pasivă, reflexivă, reciprocă, factitivă); aspectul verbului; formele perifrastice ale verbului; modurile și timpurile verbale; conjugarea; verbele compuse; formele verbale nepersonale (participiile); numele verbale; adjectivele verbale; gerunziile.
6. Adverbul: clasificarea semantică a adverbilor (de calitate, de cantitate, cantitativ-circumstanțiale, circumstanțiale, atributive, predicative); gradele de comparație ale adverbilor; adverbializarea.
7. Postpozițiile și numele postpoziționale. Cuvinte și particule modale (interogative, negative, exclamative, limitative, intensive, supozitive, comparative, posibilitative, necesitative).
8. Conjuncția: coordonatoare (copulativă, disjunctivă, adversativă, concluzivă), subordonatoare; cuvinte și locuțiuni conjuncționale subordonatoare.
9. Interjecția și onomatopeea. Formarea cuvintelor, compunerea (tipurile de compunere); derivarea; sufixele derivate denominale și deverbale; sufixele nominale (substantivale, adjectivale, adverbiale); sufixele verbale.

Sintaxa:

Mijloacele de exprimare a relațiilor sintactice în limba turcă.

Sintaxa propoziției: clasificarea propozițiilor; părțile propoziției; ordinea cuvintelor în propoziție.

Sintaxa frazei: propoziții principale, propoziții regente, propoziții subordonate. Coordonarea și tipurile de propoziții coordonate. Subordonarea și procedeele de subordonare a propozițiilor; subordonarea paratactică și hipotactică.

Vorbirea directă și indirectă.

BIBLIOGRAFIE

- Banguoğlu, Tahsin, Türkçenin Grameri, İstanbul, 1974.
 Baubec, Agiemin, Limba turcă, Bucureşti, 1972 (19752).
 Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, Limba turcă fără profesor, Bucureşti, 1995.
 Dizdaroglu, Hikmet, Tiimcebilgisi, Ankara, 1976.
 Ediskun, Haydar, Yeni Tiirk Dilbilgisi, İstanbul, 1963.
 Hengirmen, Mehmet, Yabancılar için Tiirkçe Dilbilgisi, Ankara, 1999.
 Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1972.
 Gencan, T. N., Dilbilgisi, Ankara, 19712.
 Lewis, G. L., Turkish Grammar, Oxford, 1975.

II. LITERATURA

Tekerlemeler,Bilmeceler: *Tirtil, Kucuk dostum, Leylek ,Ebe, Hanim Kizi, Kayikci,Siniflar, Ucaklar,Ayva,Tavsan,Kelebek*

Siirler: *23 Nisan siiri;Mevsimler; Sinifta; Topum; Kedi;; Yildizlar; Emin Ekinci-Ogretmeni; Koksall Harslan-Ogretmenim;Hakki Sunat-Soyum Sopum;;M.Necati Oncay-Ailemiz;Yildiz Parmakasi-Guzel Annem; Necdet Ruftu Efe-Sonbahar;Sennur Sezer-Guz Turkusu;Nuri Kahraman-Aylar geciyor.*

M.E Yurdakul-Sakin kesme;
 Yunus Emre-Sol cennetin irmaklari;
 Orhon Seyfi Orhon-Peri kizi ile coban hikayesi;
 Faruk Nafiz Camlibel-Deniz,Coban cesmesi;

Masallar: Rifki Kaymaz -Leylegin akli;
 Omer Seyfettin-Forsa;
 R.N Guntekin-Calikusu,Yaprak dokumu;
 Lewis Carroll-Alis harikalar diyarinda ,
 Charles Peraullt-Kirmizi sapkali kiz ;
 Grimm Kardesleri-Pamuk prenses ve yedi cuceler ;

La Fontaine masallari: *Karga ile tilki, Tarla faresi ile ev faresi; Karagoz ve Hacivat; Dede Korkut Masallari*

BIBLIOGRAFIE

- Ozatalay Engin,Husniye-Tekerleme, Bilmece,Siir Parmak Oyunlari-
 Ya- pa Yayinlari, 2000
 Ayse Turla-Bilmece,Tekerleme,Parmak oyunu ve Siirler,Ankara 2011
 Macide Isik-Okul oncesi icin siirler,Ankara 2011
 Macide Isik –Okul oncesi icin tekerlemeler,Ankara 2011
 Nur Icozu-Aynadaki kiz,Saskin kugu yavrusu,Kar yagiyor,
 Bana dikkatle bakin,Laylaylon,Ankara,2011
 Emine Bora-Dostum Badi,Ankara 2011

Mustafa Balel-Dislek tavsan, Ankara 2011

Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kamer, Turk Dili Metinleri Antolojisi, București, 1993.

*** Dede Korkut Kitabı (ed.: Suat Hisarcı), Istanbul, 1962.

*** Dede Korkut. Povestiri (traducere, adaptare, prefață, notă asupra ediției și glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), București: Paideia, 2002.

Yunus Emre Divânı, Ankara, 1989.

Yunus Emre, Güldeste -poemele iubirii, București, 1991.

Emin Birol, Reşat Nuri Giintekin, Ankara, 1989

www.pepeeoyunlari.com

www.trtcocukdergisi.com

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- Utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.

- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4.SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5.METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII TURCE MATERNE

a) **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) **Didactica exprimării orale:**

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;

9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemond;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din România;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

BIBLIOGRAFIE SPECIFICĂ METODICII LIMBII TURCE MATERNE

- Türkçe Öğretimi Yazıları, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
- Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008
- Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi, Murat Özbay, Ankara, 2005.
- Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005
- Kâzım Nami Duru, Türkçeyi Nasıl Öğretmeli ?, (Hazl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
- Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009
- Indrumator pentru invatarea limbii turce- prescolari si scolari Seidali Zulfie si colaboratorii (Mustafa Mazis, Nubin Agiibram Selda), Ed. Europolis, Constanta, 2004
- Geleneksel cocuk oyunlarimiz, Veli Ucmaz, Ankara, 2010
- Cocuk gelismisi ve egitimi, cocugun gelismisi, T.C. Milli Egitim Bakanligi, Ankara, 2009
- Cocuk gelismisi ve egitimi, Turkce Dil Etkinlikleri, Milli Egitim Bakanligi- Ankara, 2007
- Ogreten hikayeler, Hulya Gelmedi Tokuc.
- Matematik-renk-sekil, kavram hikayeleri.
- Alici ifade edici Dil hikayeleri; Fen- Doga hikayeleri; Sosyal beceri hikayeleri.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Bormambet Vildan, Inspector de specialitate în cadrul MECŞ

Membri:

- 1. Agigibram Selda**
- 2. Mustafa Muazis**

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII TURCE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba turcă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba turcă maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatură turcă maternă;
- *secțiunea 2* – metodica predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii turce materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CU PREDARE ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ

Limba turcă

Fonetică și fonologie.

Fonemele vocalice și consonantice ale limbii turce.

Clasificarea și descrierea lor.

Armonia vocalică și armonia consonantică.

Accidente fonetice generale.

Schimbări fonetice combinatorii ale vocalelor și consoanelor.

Structura silabei. Accentul și intonația.

Morfologie:

Părțile de vorbire.

Substantivul, categoriile fundamentale ale substantivului (genul, numărul, apartenența, cazul, declinarea, determinarea).

Adjectivul: categoriile de adjective (calificative, pronominal-determinative, numeral-determinative); adjectivele de întărire; gradele de comparație; adjectivizarea.

Numeralul(cardinal, ordinal, distributiv, fracționar, nedeterminat).

Pronumele (personal, demonstrativ, reflexiv, interogativ, interogativ-relativ, negativ, nedefinit, generalizator); declinarea pronumelor; pronominalizarea.

Verbul: formele verbale personale predicative; verbe tranzitive și intransitive; formele verbului (afirmativă, negativă, posibilitativă, imposibilitativă); diateza (activă, pasivă, reflexivă, reciprocă, factitivă); aspectul verbului; formele perifrastice ale verbului; modurile și timpurile verbale; conjugarea; verbele compuse; formele verbale nepersonale (participiile); numele verbale; adjectivele verbale; gerunziile.

Adverbul: clasificarea semantică a adverbilor (de calitate, de cantitate, cantitativ-circumstanțiale, circumstanțiale, atributive, predicative); gradele de comparație ale adverbilor; adverbializarea.

Postpozițiile și numele postpoziționale. Cuvinte și particule modale (interogative, negative, exclamative, deictice, limitative, intensive, supozitive, comparative, posibilitative, necesitative).

Conjuncția: coordonatoare (copulativă, disjunctivă, adversativă, concluzivă), subordonatoare; cuvinte și locuțiuni conjuncționale subordonatoare.

Interjecția și onomatopeea. Formarea cuvintelor, compunerea (tipurile de compunere); derivarea; sufixele derivative denominale și deverbale; sufixele nominale (substantivale, adjectivale, adverbiale); sufixele verbale.

Sintaxa:

Mijloacele de exprimare a relațiilor sintactice în limba turcă.

Sintaxa propoziției: clasificarea propozițiilor; părțile propoziției; ordinea cuvintelor în propoziție.

Sintaxa frazei: propoziții principale, propoziții regente, propoziții subordonate. *Coordonarea* și tipurile de propoziții coordonate. *Subordonarea* și procedeele de subordonare a propozițiilor; subordonarea paratactică și hipotactică.

Vorbirea directă și indirectă.

BIBLIOGRAFIE

- Banguoğlu, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Istanbul, 1974.
 Baubec, Agiemin, *Limba turcă*, București, 1972 (19752).
 Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, *Limba turcă fără profesor*, București, 1995.
 Dizdaroglu, Hikmet, *Tiimcebilgisi*, Ankara, 1976.
 Ediskun, Haydar, *Yeni Tiirk Dilbilgisi*, Istanbul, 1963.
 Hengirmen, Mehmet, *Yabancılar için Türkçe Dilbilgisi*, Ankara, 1999.
 Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Istanbul, 1972.
 Gencan, T. N., *Dilbilgisi*, Ankara, 19712.
 Lewis, G. L., *Turkish Grammar*, Oxford, 1975.

LITERATURA TURCĂ

- Literatura turcă preislamică; particularități formale și de conținut, genuri predilecte.
- Structuri arhaice în epopeea oguză *Dede Korkut Kitabı*.
- Personalitatea literară a lui Mahmut Kaşgarî; importanța operei *Divânii Lugât-it-Tiirk Kutadgu Bilig* de Yusuf Hâs Hâcip și cartea sa de învățătură, în context islamic.
- Direcții de evoluție și particularități ale literaturii devoționale de orientare sufită. Ahmed Yesevî și poemele sale misionare.
- Yunus Emre, fondatorul literaturii anatoliene de expresie turcă. Kaygusuz Abdâl.
- *Mevlid-ul* lui Suleymân Celebî și semnificația sa pentru literatura de factură religioasă din Turcia.
- Hatâyî și Pîr Sultan Abdâl - exponenți ai curentului *Bektâşî-Alevî*. Fuzulî - exponent emblematic al culturii otomane din secolul al XVI-lea.
- Bâkî și viziunea sa artistică, în contextul literaturii clasice otomane.
- Personalitatea literară a lui Nâbî; trăsăturile distinctive ale poeziei sale.
- Nedîm, reprezentant emblematic al „epocii lalelei”.
- *Tanzimat-ul* și semnificația sa în istoria social-politică și literară a Turciei.
- Semnificația literară și extraliterară a activității lui Namik Kemal.
- Orientarea literară *Millî Edebiyat* și exponenții săi.
- Reşat Nuri Giintekin în conștiința literară a Turciei moderne; ponderea romanului de tip popular în ansamblul operei sale.
- Halide Edip Adivar - personalitate exemplară, reformatoare a mentalității sociale în anii cruciali ai Republicii.
- Drama înstrăinării și a inadaptabilității în opera romanescă a lui Yakup Kadri Karaosmanoglu.
- Opera lui Sabahattin Ali. Sait Faik - maestru al prozei scurte.
- Orhan Pamuk și romanul turc contemporan - direcții și perspective.

BIBLIOGRAFIE

- Ahmed-i Yesevi, *Dîvân-i Hikmet'ten Seçmeler*, Ankara, 199,1.
 Aktaş, Şerif, *Yakup Kadri Karaosmanoglu*, Ankara, 1987.
 Arzık, Nimet, *Anthologie de la poésie turque, Xle-XXe siècles*, Paris, 1968.
 Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kanier, *Tiirk Dili Metinleri Antolojisi*, București, 1993.

- *** *Dede Korkut Kitabı* (ed.: Suat Hisarcı), Istanbul, 1962.
- *** *Dede Korkut*. Povestiri (traducere, adaptare, prefață, notă asupra ediției și glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), București: Paideia, 2002.
- Demirel, Hamide, *The Poet Fuzûlî*, Ankara, 1991.
- Dinescu-Székely, Viorica, *Antologie de texte literare turcești (secolul al XX-lea)*, București, 1974.
- Dinescu-Székely, Viorica, *Romanul turc (perioada modernă)*, București, 1978.
- Dino, Guizine, *La genèse du roman turc au XIX siècle*, Paris, 1973.
- Emil, Birol, *Reşat Nuri Giintekin*, Ankara, 1989.
- Encinün, Inci, *Halide Edip Adivar*, Ankara, 1986.
- Gökpınarlı, Abdülbâki (ed.), *Türk Tasavvuf Şiiri Antolojisi*, Istanbul, 1972.
- Inalcık, Halil, *Imperiul Otoman: epoca clasică, 1300-1600*, București, 1993.
- Kabaklı, Ahmet, *TürkEdebiyatı*, I-III, Istanbul, 1973 (ed. a III-a).
- Kocatürk, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara, 1964.
- Köprülü, Mehmed Fuad, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Istanbul, 1981.
- Munteanu, Luminița, *Literatura turcă de inspirație sufită*, București, 2001.
- Munteanu, Luminița, Grigore, George, *Călăuza dervişului. Din mistica islamică*. București, 2001.
- *** *Philologiae Turcicae Fundamenta*, II, Wiesbaden, 1960.
- [Yunus Emre] *Yunus Emre Divânı*, Ankara, 1989.
- Yunus Emre, *Güldeste -poemele iubirii*, București, 1991.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII TURCE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII TURCE MATERNE

- Cristea, Sorin (1998). *Dicționar de termeni pedagogici*, EDP, București;
- Bernat, S.E. (2003). *Tehnica învățării eficiente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
- Sion, Grațiela (2003). *Psihologia vârstelor*, Ed. Fundației România de Măine, București;
- Stelle, J., Meredith, K. și Temple, C. (1998). *Învățarea prin cooperare*, Ghidul nr. V, Proiectul „*Lectura și scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice*”, Universitatea București;
- Șchiopu, Ursula, (1997). *Dicționar de psihologie*, Ed. Babel, București;
- Șchiopu, Ursula ; Verza, Emil. (1998). *Psihologia vârstelor – ciclurile vieții*. EDP, București ;
<http://artico.md/index.php/suport-informatiional/pentru-cadre-didactice/521-personalitatea-cadrului-didactic> - articolul „Personalitatea cadrului didactic - esența măiestriei pedagogice”;
- Türkçe Öğretimi Yazıları, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
- Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008
- Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi, Murat Özbay, Ankara, 2005.
- Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005
- Kâzım Nami Duru, Türkçeyi Nasıl Öğretmeli ?, (Hazl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
- Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009
- Yazma Eğitimi, Pegem Akademi, Murat Özbay, Ankara, 2011.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Bormambet Vildan, Inspector de specialitate în cadrul MECȘ

Membri:

1. Șachir Ruchie
2. Arif Aisel

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura turcă maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura turcă maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura turcă maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura turcă maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura turcă maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B.COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura turcă maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura turcă maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura turcă maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura turcă, maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. Didactica lecturii:

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. Didactica limbii turce:

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. Didactica oralului:

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbaterile, masa rotundă etc.).

6. Didactica redactării:

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct

de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare:

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura turcă ;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura turcă;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura turcă.

8. Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbaterile) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateri: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. Managementul clasei:

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura turcă (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;

- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii turce, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

B.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ MATERNĂ

1. Limba Turcă :

Fonetică și fonologie

Fonemele vocalice și consonantice ale limbii turce.

Clasificarea și descrierea lor.

Armonia vocalică și armonia consonantică.

Accidente fonetice generale.

Schimbări fonetice combinatorii ale vocalelor și consoanelor. Structura silabei.

Accentul și intonația.

Vocabular

Vocabularul fundamental și masa vocabularului.

Sensul propriu, sensul figurat, sensul auxiliar.

Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime, omonime).

Formarea cuvintelor, compunerea (tipurile de compunere); derivarea; sufixele derivative denominale și deverbale; sufixele nominale (substantivale, adjectivale, adverbiale); sufixele verbale.

Morfologie: Părțile de vorbire.

Substantivul, categoriile fundamentale ale substantivului (genul, numărul, apartenența, cazul, declinarea, determinarea).

Adjectivul: categoriile de adjective (calificative, pronominal-determinative, numeral- determinative); adjectivele de întărire; gradele de comparație; adjectivizarea.

Numeralul (cardinal, ordinal, distributiv, fracționar, nedeterminat).

Pronumele (personal, demonstrativ, reflexiv, interogativ, interogativ-relativ, negativ, nedefinit, generalizator); declinarea pronumelor; pronominalizarea.

Verbul: formele verbale personale - predicative; verbe tranzitive și intransitive; formele verbului (afirmativă, negativă, posibilitativă, imposibilitativă); diateza (activă, pasivă, reflexivă, reciprocă, factitivă); aspectul verbului; formele perifrastice ale verbului; modurile și timpurile verbale; conjugarea; verbele compuse; formele verbele nepersonale (participiile); numele verbale; adjectivele verbale; gerunziile.

Adverbul: clasificarea semantică a adverbilor (de calitate, de cantitate, cantitativ-circumstanțiale, circumstanțiale, atributive, predicative); gradele de comparație ale adverbilor; adverbializarea.

Postpozițiile și numele postpoziționale. Cuvinte și particule modale (interogative, negative, exclamative, deictice, limitative, intensive, supozitive, comparative, posibilitative, necesitative). *Conjunția*: coordonatoare (copulativă, disjunctivă, adversativă, concluzivă), subordonatoare; cuvinte și locuțiuni conjuncționale subordonatoare.

Interjecția și onomatopeea.

Sintaxa: Mijloacele de exprimare a relațiilor sintactice în limba turcă.

Sintaxa propoziției: clasificarea propozițiilor; părțile propoziției; ordinea cuvintelor în propoziție.

Sintaxa frazei: propoziții principale, propoziții regente, propoziții subordonate.

Coordonarea și tipurile de propoziții coordonate.

Subordonarea și procedeele de subordonare a propozițiilor; subordonarea paratactică și hipotactică.

Vorbirea directă și indirectă.

2. Literatură turcă

Literatură populară- genuri și specii;

Literatura turcă preislamică; particularități formale și de conținut, genuri predilecte;

Personalitatea literară a lui Mahmut Kaşgarî; importanța operei *Divânii Lugât-it-Tiirk*

Kutadgu Bilig de Yusuf Hâs Hâcip și cartea sa de învățătură, în context Islamic;

Direcții de evoluție și particularități ale literaturii devoționale de orientare sufită;

Ahmed Yesevî și poemele sale misionare;

Yunus Emre, fondatorul literaturii anatoliene de expresie turcă;

Hatâyî și Pîr Sultan Abdâl - exponenți ai curentului *Bektâşî-Alevî*;

Fuzulî - exponent emblematic al culturii otomane din secolul al XVI-lea;

Bâkî și viziunea sa artistică, în contextul literaturii clasice otomane;

Personalitatea literară a lui Nâbî; trăsăturile distinctive ale poeziei sale;

Nedîm, reprezentant emblematic al „*epocii lalelei*”;

Tanzimat-ul și semnificația sa în istoria social-politică și literară a Turciei. Reprezentanți: Ziya Paşa, Namık Kemal, Şinasi;

Curentul literar *Fecri Ati Topluluğu* și reprezentantul său: Ahmet Haşim;

Curentul literar *Edebiyat Cedide* și reprezentanții săi: Tevfik Fikret, Halit Ziya Uşaklıgil;

Millî Edebiyat și exponenții săi: Mehmet Emin Yurdakul, Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp;

Curentul *Bağımsızlar* și reprezentanții săi: Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı;

Milli Mücadele Dönemi: Nusret Zorlutuna, Yahya Kemal, Halide Edip Adivar - personalitate exemplară, reformatoare a mentalității sociale în anii cruciali ai Republicii;

Cumhuriyet Dönemi: până la 1940: Faruk Nafiz Çamlıbel, Ahmet Kutsi Tecer, Necip Fazıl Kısakürek, Reşat Nuri Güntekin. Reşat Nuri Güntekin în conștiința literară a Turciei modern- ponderea romanului de tip popular în ansamblul operei sale;.

Son Dönem : Ahmet Muhip Dranas, Orhan Veli Kanık, Cahit Tarancı, Sait Faik Abasıyanık, Peyami Safa, Yaşar Kemal, Necati Cumalı, Yusuf Ziya Ortaç, Mehmet Kaplan;

Orhan Pamuk și romanul turc contemporan - direcții și perspective.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ MATERNĂ

Limba turcă

Banguoğlu, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, İstanbul, 1990.

Baubec, Agiemin, *Limba turcă*, București, 1972 (1975).

Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, *Limba turcă fără profesor*, București, 1995.

Baubec Agiemin, *Limba turcă practică*, Constanța, 2012.

Emin Emel, *Curs practice de limba turcă*, Constanța, 2008.

Dizdaroglu, Hikmet, *Tiimcebilgisi*, Ankara, 1976.

Ediskun, Haydar, *Yeni TiirkDilbilgisi*, İstanbul, 1963.

Hengirmen, Mehmet, *Yabancılar için Tiirkçe Dilbilgisi*, Ankara, 1999.

Hengirmen, Mehmet, *Türkçe Dilbilgisi*, Ankara, 2005.

Güneş Sezai, *Türk Dili Bilgisi*, İzmir, 1997.

Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1972.

Gencan, T. N., *Dilbilgisi*, Ankara, 1971².

Lewis, G. L., *Turkish Grammar*, Oxford, 1975.

Literatura turcă

Besim Atalay, *Divanü Lugat-it-Türk Tercümesi*, vol. 1,2,3,4, Ankara, 1985

Ahmed-i Yesevi, *Dîvân-i Hikmet'ten Seçmeler*, Ankara, 199,1.

Aktaş, Şerif, *Yakup Kadri Karaosmanoglu*, Ankara, 1987.

Arzik, Nimet, *Anthologie de la poesie turque, Xle-XXe siecles*, Paris, 1968.

Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kanier, *Tiirk Dili Metinleri Antolojisi*, București, 1993.

*** *Dede Korkut Kitabı* (ed.: Suat Hisarcı), İstanbul, 1962.

*** *Dede Korkut*. Povestiri (traducere, adaptare, prefață, notă asupra ediției și glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), București: Paideia, 2002.

Demirel, Hamide, *The Poet Fuzûlî*, Ankara, 1991.

Dinescu-Szekely, Viorica, *Antologie de texte literare turcești (secolul alXX-lea)*, București, 1974.

- Dinescu-Szekely, Viorica, *Romanul turc (perioada modernă)*, București, 1978.
- Dino, Guzine, *La genese du roman turc au XIX^{si}ecle*, Paris, 1973.
- Emil, Birol, *Reşat Nuri Giintekin*, Ankara, 1989.
- Encinün, İnci, *Halide Edip Adivar*, Ankara, 1986.
- Gokpınarlı, Abdülbâki (ed.), *Tiirk Tasavvuf Şiiri Antolojisi*, İstanbul, 1972.
- İnalçık, Halil, *Imperiul Otoman: epoca clasică, 1300-1600*, București, 1993.
- Kabaklı, Ahmet, *TiirkEdebiyatı*, I-III, İstanbul, 1973 (ed. a III-a).
- Kocatürk, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara, 1964.
- Durali Yılmaz, *Roman Sanatı ve Toplum*, İstanbul, 1996.
- Sevgi Gökdemir, Ayvaz Gökdemir, *Yardımcı Edebiyat Kitabı*, cilt 1, 2, İstanbul.
- Rauf Mutluay, *100 Soruda Türk Edebiyatı*, İstanbul, 1970.
- Belkis Zincirkiran, *Metinlerle Edebiyat Bilgisi*, İzmir, 1974.
- Mehmet Kaplan, *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar*, İstanbul, 1997.
- Ahmet Hamdi Tanpınar, *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1997.
- Mahir Ünlü, Ömer Özcan, *20. Yüzyıl Türk Edebiyatı*, İstanbul, 1988.
- Köprülü, Mehmed Fuad, *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1981.
- Munteanu, Luminița, *Literatura turcă de inspirație sufită*, București, 2001.
- Munteanu, Luminița, Grigore, George, *Călăuza dervişului. Din mistica islamică*. București, 2001.
- *** *Philologiae Turcicae Fundamenta*, II, Wiesbaden, 1960.
- [Yunus Emre] *Yunus Emre Divânı*, Ankara, 1989.
- Yunus Emre, *Güldeste -poemele iubirii*, București, 1991.

C.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ MATERNĂ

1. *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ*. Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
2. *Taxonomia didactică*. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
3. *Procesul de învățământ*. Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
4. *Principiile procesului de învățământ*. Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
5. *Curriculum școlar*. Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
6. *Metode de învățământ*. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;

7. *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică.* Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
8. *Forme de organizare și proiectare didactică.* Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
9. *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
10. *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ TURCĂ MATERNĂ

- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
- Crețu, T., *Psihologia vârștelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
- Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
- Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
- Türkçe Öğretimi Yazıları, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
- Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008
- Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi, Murat Özbay, Ankara, 2005.
- Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005
- Kâzım Nami Duru, Türkçeyi Nasıl Öğretmeli ?, (Havl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
- Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
- Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009
- Yazma Eğitimi, Pegem Akademi, Murat Özbay, Ankara, 2011.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina Limbă și literatură turcă maternă, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Vildan Bormambet, Inspector de specialitate, MECŞ

Membri:

1. Ene Ulgean
2. Anefi Icbal

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ ȘI
METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -
EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: “*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general.* Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

**B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/
INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicative, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific.	- Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale	- Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar.	- Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

I. Limba ucraineană

a) *Nivelul fonetic*: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba ucraineană; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii ucrainene, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe.

b) *Nivelul lexico-semantic*: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; unități frazeologice (expresii/ locuțiuni); sensul cuvintelor în context/ sens denotativ și sens conotativ; vocabularul limbii ucrainene; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea), externe (împrumuturile și neologisme),

Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană;

Semnele speciale folosite în alfabetul ucrainean (apostrof, accentul).

c) *Nivelul morfosintactic*:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția; interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predicat și subiect; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor).

d) *Nivelul ortografic și de punctuație*: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

e) *Nivelul stilistic*: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narrative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect.

II. Literatura ucraineană

1. **Proza** – Specii narrative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

• *Conținuturi*: instanțele comunicării narrative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

• *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: *Ivan Franko, M. Kotsubynsky, O. Olesy*.

2. **Poezia** – Poezia romantică. Poezia modernă.

• *Conținuturi*: structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

• *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko* (două texte poetice); *Leonid Hlibov, Ivan Franko, Lesya Ukrainka, Maria Čybyka* (câte un text poetic).

3. **Dramaturgia** – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

• *Conținuturi*: structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

• *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko, Lesya Ukrainka*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

1. *** *Suciasna ukrajinska literaturna mova*, ed. II-a, Kiev, 1974
2. Ivcenko, M. T., *Suciasna ukrajinska literaturna mova*, Kiev, 1960
3. Mazilu, D. H., *Curs de limba ucraineană. Morfologie*, TUB, București, 1976
4. Mazilu, D. H., *Gramatika. Pidrucinyk dlia VII klasu*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
5. Rebușapca, I., *Curs de limba ucraineană contemporană. Fonetică și fonologie*, TUB, București, 1980
6. Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип (1997). *Український садочок: Читанка*, Видавництво Смолоскип, Київ.
7. Reboșapcă I. (1997), *Antologie de literatură ucraineană*. Editura Didactică și Pedagogică, București
8. Корсюк М. (1982), *Казки мого дитинства*. Видавництво Критеріон, Бухарест.
9. Ciubica M. (2002), *Ha крилах дитинства*. Editura Mustang, București.
10. Калуська Л. (2007), *Абетка чеснот української дитини*. Практико-орієнтований збірник методичних матеріалів. Видавництво Мандрівець, Тернопіль.
11. Kideșciuk I. *Limba ucraineană. Manual pentru clasa a IX_a*, Editura RCR Editorial, București, 2013

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități optionale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINESE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemonde;
11. Mățasaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mățasaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;
12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania;
15. Păiș Lăzărescu M., Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii ucrainene materne

1. *Oliynyk_Metodyka_vykladannia_ukrainskoi_movy_v_serednii_shkoli.jpg*
2. *рушевський Михайло - Історія української літератури.* - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
3. *Педагогічний дискурс, випуск 13, 2012*
4. *Міненко Л.М., Підлужна .В. Методика викладання української мови в початкових*
5. *класах. Частина 1. Навчання грамоти.* – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004.- 52 с.
<http://www.lingvistschool.kiev.ua/>
6. http://dnz27.edu.kh.ua/dilimosya_dosvidom/
7. <http://academiya.kiev.ua/uchebno-vospitatel-noe-ucherezhdzenie-obrazovaniya-shkola-licej-darovanie>
8. http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/doshkilna_osvita_15_1.pdf

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Elvira CODREA - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri:

Lucica MIHOC – IȘJ SV

Narcisa Nicoleta GRECENIUC - Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș

Loredana TOMȘA - Școala Gimnazială Horea, Cluj Napoca, Cluj

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ,
METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII
UCRAINENE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba ucraineană maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba ucraineană maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura ucraineană maternă;
- *secțiunea 2* – metodica predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii ucrainene materne,

B.COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

I Limba ucraineană

a) Nivelul fonetic: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba ucraineană; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii ucrainene, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe.

b) Nivelul lexico-semantic: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; unități frazeologice (expresii/ locuțiuni); sensul cuvintelor în context/ sens denotativ și sens conotativ; vocabularul limbii ucrainene; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea), externe (împrumuturile și neologisme),

Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană;

Semnele speciale folosite în alfabetul ucrainean (apostrof, accentul).

c) Nivelul morfosintactic:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția; interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predicat și subiect; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor).

d) Nivelul ortografic și de punctuație: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

e) Nivelul stilistic: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect.

II Literatura ucraineană

1. Proza – Specii narative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

- *Conținuturi*: instanțele comunicării narative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: *Marko Vovchyok, Ivan Franko, M. Kotsubynskyy, O. Olesy*.

2. Poezia – Poezia romantică. Poezia modernă.

- *Conținuturi*: structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko* (două texte poetice); *Leonid Hlibov, Ivan Franko, Lesya Ukrainka, Марія Чубика* (câte un text poetic).

3. Dramaturgia – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

- *Conținuturi*: structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko, Lesya Ukrainka*.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

1. рушевський Михайло **Історія української літератури**. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
2. Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип (1997). *Український садочок: Читанка*, Видавництво Смолоскип, Київ.
3. Reboșarcă I. (1997), *Antologie de literatură ucraineană*. Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Корсюк М. (1982), *Казки мого дитинства*. Видавництво Критеріон, Бухарест.
5. Ciubica M. (2002), *На крилах дитинства*. Editura Mustang, București.
6. Kideșciuk I. *Limba ucraineană*. Manual pentru clasa a IX_a, Editura RCR Editorial, București, 2013

C.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINENE MATERNE

I. Curriculum în învățământul primar

- Specificul curriculumului pentru disciplina *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană* (ciclul primar)

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de limba și literatura ucraineană în învățământul primar

1. Comunicarea orală

- Strategii de formare a comportamentului de ascultător/emițător;
- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet);
- Forme de activități care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (CP - I-II și III-IV);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în dezvoltarea exprimării orale;
- Formarea competențelor de comunicare: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte.

2. Receptarea mesajului scris. Exprimarea scrisă.

- Procesul didactic la disciplina *Comunicare în limba ucraineană în clasa pregătitoare*;
- Strategii de predare - învățare - evaluare a citit-scrisului la clasa I (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
 - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea, personajul literar, dialogul, descrierea);
 - Textul liric;
 - Textul nonliterar.

3. Organizarea textului scris în funcție de scopul redactării.

- Tehnica elaborării unui text scris: planul initial, părțile componente. Contexte de realizare pentru clasele II-IV;
- Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, scrisoare, email);
- Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
- Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).

4. Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar - particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele CP- I-II și III-IV (ortografie, ortoepie, punctuație).

5. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba ucraineană /Limba și literatura ucraineană* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă).

6. Învățarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba română/ Limba și literatura ucraineană*.

- Pluridisciplinaritate, multidisciplinaritate, transdisciplinaritate, interdisciplinaritate
- Abordarea specifică integrării la disciplinele *Comunicare în limba ucraineană/ Limba și literatura ucraineană*.

7. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană*

- Forme de organizare; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;

8. Jocul didactic în orele de *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană*

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba ucraineană/ Limba și literatura ucraineană*.

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (CP și I-IV).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINENE MATERNE

1. Cerghit, I. - *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București, 1983;
2. Cristea, S. - *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
3. Абасов З.А. *Нетрадиционные уроки как педагогическая инновация // Инновации в образовании*. – 2004. - №3.
4. Вашуленко М.С. *Методика викладання української мови в початковій школі*. – К., 2008 р.,
5. Гордуз Н. *Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови // Початкова школа*. – 2003. - №4.
6. Митник О., Шпак В. *Народження нестандартного уроку // Початкова школа*. – 1997. - №12. – С. 11-23.
7. *Нестандартні уроки в початковій школі // Упоряд. О. Кондратюк*. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005.
8. *Нестандартні уроки в школі // Шкільна бібліотека*. – 2005. - №8.
9. Новак Л.І. *Система нестандартних уроків української мови (в початковій школі) // Б-чка вчителя поч. школи*. – 2003. - №17.
10. Пензар Л. П. *Нестандартні уроки : (Передовий досвід) // Б-чка вчителя поч. школи*. – 2001. - №6.
11. Резніченко Н.І. *Нестандартні уроки української мови в 2 класі // Початкове навчання та виховання*. – 2006. - №6.
12. Варзацька Л.О. *Навчання мови та мовлення на основі тексту*. – К.: Рад.шк., 1986.
13. Варзацька Л.О., Шевченко Л.М. *Методика розвитку зв'язного мовлення школярів: Методичні рекомендації*, - К.: Рад.шк., 1992
14. Oliynyk_Metodyka_vykladannia_ukrainskoi_movy_v_serednii_shkoli.jpg

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Elvira CODREA - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri:

Narcisa Nicoleta GRECENIUC - Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș

Liuba Dorina ONIUJEC - Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș

Loredana TOMȘA - Școala Gimnazială Horea, Cluj Napoca, Cluj

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ**

**SPECIALIZAREA
PROFESORI**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă* pot predă în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura ucraineană maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura ucraineană maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura ucraineană maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;

- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinei *Limba și literatura ucraineană maternă*, anumite competențe specifice profesorului de *Limba și literatura ucraineană maternă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (din cele trei domenii: limbă, literatură, comunicare) și problemele de învățare specifice domeniului;
- Operarea cu programele de primar, de gimnaziu și de liceu în vederea proiectării unui demers didactic adaptat specificului grupului-țintă;
- Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei;
- Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar și nonliterar în funcție de tipul de text discutat și grupul-țintă;
- Aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică);
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii oralului;
- Aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice didacticii redactării;
- Elaborarea de teste inițiale, formative și sumative în funcție de obiectivele sau de competențele vizate;
- Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat la ciclul liceal;
- Aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată.

DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectarea didactică:

- componentele curriculum-ului școlar: curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare;
- curriculum național de limba și literatura ucraineană maternă pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal; obiective cadru, obiective de referință, competențe generale, competențe specifice;
- modelul conceptual al disciplinei: paradigma comunicativ-funcțională;
- proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare (integrarea celor trei domenii, coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților de învățare și a formelor de evaluare cu obiectivele/ competențele specifice anului de studiu, metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi), proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra -, inter - și transdisciplinare.

2. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina limba și literatura ucraineană maternă:

- metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ a tehnicilor de învățare prin cooperare;
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare;
- mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare: funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ; tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.

3. Didactica lecturii:

- abordarea textului literar (perspective în didactica lecturii, căi de acces spre textul literar, ghidarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea adecvată a unui text);
- didactica textului narativ (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului narativ);
- didactica textului dramatic (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură operaționale pentru receptarea adecvată a textului dramatic);
- didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice; modalități de construire a unor activități de învățare vizând înțelegerea și aplicarea acestor concepte; formarea unei grile de lectură care să conducă la receptarea adecvată a poeziei);
- abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- abordarea textelor aparținând altor arte din perspectiva codurilor specifice ale acestora.

4. Didactica limbii ucrainene:

- abordarea noțiunilor de limbă conform principiului concentric al predării-învățării;
- strategii de învățare și aplicare în contexte noi a noțiunilor de fonetică, de morfologie și de sintaxă (parcursuri inductive, deductive, analogice; analiza gramaticală, exercițiul gramatical, compunerea gramaticală etc.);
- strategii de învățare și de aplicare în contexte noi a noțiunilor de vocabular.

5. Didactica oralului:

- strategii de învățare și exersare a ascultării active;
- strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral prevăzute de programă (monologul informativ, monologul demonstrativ, descrierea orală, povestirea orală, rezumatul oral, dialogul formal și informal, interviul, dezbaterea, masa rotundă etc.).

6. *Didactica redactării:*

- strategii de învățare și exersare a redactării unor tipuri de texte prevăzute în programele școlare: texte funcționale (cerere, completare de formulare, telegramă, proces-verbal, curriculum vitae), texte reflexive și argumentative (relatarea unor evenimente și întâmplări din experiența personală, exprimarea unui punct de vedere: jurnalul personal, jurnalul de lectură, argumentarea unui punct de vedere), texte imaginative (alcătuirea unor descrieri, dialoguri sau narațiuni pe o temă dată) sau texte despre opera literară (rezumat, caracterizare, analiză, eseu etc.).

7. *Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curricular:*

- evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare;
- tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) folosite la limba și literatura ucraineană;
- metode tradiționale și metode alternative de evaluare (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a comportamentului elevilor) care se pot aplica la disciplina limba și literatura ucraineană;
- calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare;
- probe de evaluare (orale, scrise, practice) folosite în orele de limba și literatura ucraineană

8. *Comunicarea - mijloc al interacțiunii educaționale:*

- comunicarea în predare-învățare (adecvarea discursului la capacitățile de înțelegere a elevilor, ancorarea în cunoștințele prealabile ale elevilor asupra temei etc.); comunicare verbală, nonverbală, mixtă (congruența acestora); rolul profesorului în structurarea la elevi a unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- forme ale comunicării didactice (prelegerea, dialogul, dezbateră) și roluri asumate de către profesor (în dialog sau în dezbateră: moderator, participant, evaluator, sufleur);
- blocaje în comunicare; soluții de prevenire și depășire a acestora (tehnici de ascultare activă, jocuri de „încălzire“, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale, tehnici de exprimare a sentimentelor etc.);
- tipuri de întrebări (închise, deschise, cu alegere multiplă, întrebări concrete, întrebări abstracte) și adecvarea acestora la tema abordată.

9. *Managementul clasei:*

- rolurile profesorului în facilitarea experiențelor care conduc la formarea elevilor ca buni ascultători și buni comunicatori: organizator, participant, resursă, evaluator, facilitator etc.;
- organizarea activităților de învățare prin: crearea unui climat adecvat desfășurării orei; folosirea unor resurse materiale adecvate; folosirea resurselor psihice ale profesorului și elevilor (capacități, cunoștințe, experiențe individuale); folosirea adecvată și eficientă a timpului; forme de instruire (frontal, în perechi, în grupe, studiu individual) și alternarea acestora în cadrul unei secvențe didactice;
- antrenarea părinților în fixarea unor modele de exprimare, a unei atitudini deschise față de comunicare;
- gestionarea situațiilor conflictuale la ora de limba și literatura ucraineană (refuzul elevilor de a citi, polarizarea opiniilor în cadrul unor dezbateri etc.).

10. Curriculum la decizia școlii:

- proiectarea curriculum-ului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: opțional ca disciplină nouă;
- repere/ condiționări în elaborarea CDȘ-ului (resurse umane, materiale, context local, interesele elevilor);
- modalități de adecvare a unui CDȘ la grupuri-țintă diferite.

11. Conținuturi:

- Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de primar, de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.
- Pentru domeniul literatură, candidații trebuie să cunoască monografic opera autorilor prevăzuți în programa de liceu. De asemenea, candidații trebuie să cunoască epocile fundamentale ale literaturii ucrainene, curente, genurile și speciile literare, precum și operele literare reprezentative pentru fiecare dintre acestea.

C.TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

I. Limba ucraineană

- *Semantică și lexicologie:*
- Sistemul lexical al limbii ucrainene contemporane. Însușirile de bază;
- Omonimie. Noțiunea de omonimie. Principalele categorii de omonime;
- Paronimie. Noțiunea de paronimie. Folosirea paronimelor;
- Antonimie. Noțiunea de antonimie. Formarea antonimelor și folosirea lor stilistică;
- Sinonimie. Noțiunea de sinonimie. Principalele tipuri de sinonime;
- Stratificările stilistice ale lexicului. Cuvântul și folosirea sa stilistică. Principalele “stiluri” (profesional, științific, terminologic) și “limbaje” (poetic, etc.) ale limbii ucrainene contemporane;
- Analiza practică lexicală și semantică a cuvântului.
- Frazologie:
- Noțiunea de frazeologie. Frazelogisme. Tipuri de frazeologisme după originea lor. Folosirea frazeologismelor în literatura beletristică. Funcția lor stilistică.
- *Fonetica și fonologie:*
- Obiectul foneticii. Raportul foneticii cu fonologia. Fonemele vocalice ale limbii ucrainene contemporane. Trăsăturile lor articulatorii și acustice. Schimbarea în fluxul vorbirii. Asimilarea, disimilarea (diferite tipuri), simplificarea în grupurile consonantice. Alternanța fonemelor în limba ucraineană contemporană. Alternanța fonemelor și alternanța variantelor (combinatorii și poziționale). Alternanța vocalelor în procesul formării cuvintelor și declinării lor. Alternanța sunetelor o și e cu i și o și e cu sunetul zero; alternanța lui e cu o după șuierătoare și yot. Alternanța fonemelor consonantice. Alternanța sunetelor h, k, oh cu consoanele dentale și șuierătoare. Funcțiile morfologice ale alternanțelor consonantice în limba ucraineană contemporană;
- Structura fonetică a cuvântului. Silaba. Tipuri de silabe;
- Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană.
- *d) Ortoepie:*
- Reguli ortoepice ale limbii ucrainene literare. Ortoepia și rolul ei în cultura limbii;

- Principalele caracteristici ale pronunției ucrainene corecte. Rostirea vocalelor și a combinațiilor acestora;
- Alternanțele de tip eufonic. Pronunțarea cuvintelor împrumutate.
- *e) Grafica și ortografia:*
- Elementele graficii. Semnele speciale, folosite în alfabetul ucrainean (apostrof, accentul);
- Corelația dintre ortoepie și grafica. Literele și sunetele limbii ucrainene. Principiul fonetic și morfologic. Ortografia ucraineană contemporană.
- *f) Morfologia:*
- Părțile de vorbire în limba ucraineană contemporană:
- Substantivul. Definiție. Categoriile lexico-gramaticale și funcția sintactică. Categoria genului. Clasificarea substantivelor după genuri. Categoria substantivelor proprii și comune. Substantive concrete și abstracte. Categoria numărului. Categoria cazului. Declinările și declinarea substantivelor. Clasificarea substantivelor după declinări și grupe. Formarea substantivelor. Procedee. Procedul afixal (prefixal, sufixal, prefixalo-sufixal). Alte procedee (compunere). Accentul în declinarea substantivelor;
- Adjectivul. Definiție. Caracterul dependent al categoriilor adjectivale de gen, număr și caz. Clasificarea adjectivelor. Gradele de comparație ale adjectivelor. Declinarea adjectivelor. Formele lungi și scurte ale adjectivelor în limba ucraineană actuală;
- Numeralul. Definiție. Clasificarea numeralului. Clasificarea numeralelor după structură. Categoriile gramaticale. Declinarea numeralului. Formarea numeralului;
- Pronumele. Definiție. Particularitățile categoriilor gramaticale ale pronumelui. Clasificarea pronumelor. Declinarea pronumelor. Particularitățile morfo-sintactice. Accentul;
- Verbul. Definiție. Conjugare. Funcțiile sintactice. Categoriile lexico-gramaticale. Categoria aspectului. Formarea aspectului. Perechile aspectuale. Categoria tranzitiv/ intransitiv. Categoria persoanei. Verbe impersonale. Categoria modului. Categoria timpului. Categoria numărului și genului. Conjugarea verbelor;
- Participiul. Caracterizare generală. Clasificare;
- Gerunziul. Formarea gerunziilor;
- Adverbul. Definiție. Particularități morfologice și funcții sintactice. Clasificare;
- Prepoziția. Definiție. Structura morfologică a prepozițiilor;
- Conjuncția. Definiție. Clasificare. Conjuncțiile coordonatoare și subordonatoare;
- Particula. Definiție. Clasificare;
- Interjecția. Definiție. Clasificarea interjecțiilor.
- *g) Sintaxa: Obiectul sintaxei.*
- Propoziția ca unitate sintactică de bază. Tipuri de propoziții.
- Sintaxa propoziției simple. Părțile principale ale propoziției.
- Subiectul.
- Predicatul.
- Acordul subiectului cu predicatul.
- Părțile secundare de propoziție.
- Atributul.
- Complementul.
- Sintaxa frazei. Raportul de coordonare și subordonare. Tipurile propozițiilor secundare.
- Vorbirea directă și indirectă.

II. Literatura ucraineană

○ *Elemente de teorie literară*

- Literatura beletristică – un important mijloc de cunoaștere și modelare a realității;
- Procesul literar;
- Genuri și specii literare;
- Structura operei literare. Mijloace și procedee artistice;
- Analiza literară a unei opere literare: conținutul tematic, compoziția și subiectul, personajele.

○ *Folclorul ucrainean*

- Apariția și circulația folclorului. Caracterul popular, colectiv, oral, anonim, sincretic;
- Bogăția tematica și varietatea stilistică a folclorului ucrainean: valoarea sa instructiv-educativă și estetică. Genurile și speciile folclorului ucrainean: poezia legată de obiceiuri (poezia obiceiurilor de familie, poezia obiceiurilor de peste an, cântecul liric); poezia epică în versuri (duma, balada, cântecul istoric, reportajul versificat); proza populară (basmul, legenda, anecdota). Folclorul așezărilor ucrainene de pateritoriu al României.

○ *Istoria literaturii ucrainene*

- Valoarea și originalitatea literaturii ucrainene. Periodizarea literaturii ucrainene;
- Literatura ucraineană veche;
- Formarea poporului și a limbii ucrainene. Letopisețele ruse (sec. XIV – prima jumătate a sec. XVII);
- *H. S. Skovoroda* – cea mai proeminentă personalitate a literaturii ucrainene vechi;
- Literatura ucraineană modernă (sfârșitul sec. XVIII – începutul sec. XIX);
- *P. Kotliarevsky* (1709-1838) – primul clasic al literaturii ucrainene moderne. Poemul *Eneida* în contextul literaturii eroico-comice europene. Piesa *Natalka Poltavka* – analiza;
- *P. Hulak-Artemovsky* (1790-1865);
- *H. Kvitka-Osnovianenko* (1778-1843) – inițiatorul prozei ucrainene moderne. *Konotopska vidma*, *Marusia*, *Serdecina Oxana*. Dramaturgia;
- *E. P. Hrebinka* (1812-1848). Creația romantică. Elemente naturaliste;
- Romanticismul în literatura ucraineană (anii 1820-1840);
- Premisele apariției și trăsăturile particulare ale romantismului ucrainean;
- *Taras Șevcenko* (1814-1861). Biografia. Tematica creației lirice. Baladele și poemele romantice, istorice și satirice. Importanța operei;
- Literatura postșevcenkiană;
- *Marko Vovciok* (1834-1907) – continuarea tradițiilor șevcenkiene în proza ucraineană; *Dva syny*; *Institutka*;
- Realismul etnografic;
- *Ivan Neciui-Levițkyi* (1838-1918) – viața și opera;
- *Panas Myrnyi* (1849-1920) – viața și activitatea literară.
- Realismul critic;
- *Ivan Fanko* (1856-1916). Principalele teme ale creației lirice. Proza. Drama *Ukradene șciastia*;
- *Myhailo Kotsyubinsky* (1864-1913) – viața și opera scriitorului. Povestirile pentru copii. Problematika operelor *Vin ide*, *Koni ne vynni*, *Tini zabutyh predkiv*, *Intermezzo*, *Fata morgana*;
- *Vasyl Stefanyk* (1871-1936) – maestru al nuvelei social-psihologice. Nuvelele *Novyna*, *Palii*, *Kaminnyi hrest*;
- *Olga Kobylanska* (1863-1942). *Zemlea*;
- Dramaturgia clasică ucraineană;
- *M. Staryțkyi*, *M. Kropivnițkyi*, *I. Karpenko-Karyi* – cele mai importante opere dramatice;
- Neoromantismul în literatura ucraineană;

- *Lesia Ukrainka* (1871-1913) – viața și opera literară. Temele majore ale creației lirice. Dramaturgia. *Lisova pisnia*;
- Modernismul în literatura ucraineană;
- Simbolismul: *M. Voronyi, O. Olesi*;
- Literatura ucraineană după 1917;
- Prezentări monografice;
- *O. Honciar - Sobor*;
- *P. Tycyna* – culegerile *Soniacini klarnety, Pluh, Viter z Ukrainy*;
- *M. Rylski* – temele lirice majore;
- *A. Malysko* – portretul liric;
- *L. Kostenko* – *Marusia Ciurai*;
- *V. Sosiura* – particularitățile paletei lirice;
- Literatura în limba ucraineană din România.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

1. *рушевський Михайло - Історія української літератури*. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
2. *Чижевський Д. І.- Історія української літератури (від початків до доби реалізму)*. — Нью-Йорк: Українська Вільна Академія Наук у США, 1956
3. *Чижевський Дмитро - Реалізм в українській літературі* / Підготов. тексту, фак. ред., передм. М. Наєнка. — К.: Вид. центр «Просвіта», 1999
4. *Дмитро Чижевський - Лекції з історії української літератури*. В кн.: *В. Петров, Д. Чижевський, М. Лобенко, І. Мірчук*. Українська література. Історія української культури; Український вільний ун-т. — Мюнхен; Львів, 1994
5. *М.С.Возняк - Історія української літератури* Львів, Видавництво «Світ», 1992
6. *Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. Кн. 1: підручник. За ред. акад. М. Жулинського, Київ 2005*
7. *Kideștiuc - Limba ucraineană. Manual pentru clasa a IX-a*, Editura RCR Editorial, București, 2013
8. *** *Suciasna ukrajinska literaturna mova*, ed. II-a, Kiev, 1974
9. *Ivcenko, M. T.*, *Suciasna ukrajinska literaturna mova*, Kiev, 1960
10. *Mazilu, D. H.*, *Curs de limba ucraineană. Morfologie*, TUB, București, 1976
11. *Mazilu, D. H.*, *Gramatika. Pidrucynik dlia VII klasu*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
12. *Rebușarpa, I.*, *Curs de limba ucraineană contemporană. Fonetică și fonologie*, TUB, București, 1980

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

- *Didactica – teorie generală a procesului de învățământ.* Obiectul și funcțiile didacticii. Didactica generală și didactica disciplinei. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane;
- *Taxonomia didactică.* Tipologia și dinamica obiectivelor didactice. Finalitățile didactice și funcțiile lor. Operaționalizarea obiectivelor didactice;
- *Procesul de învățământ.* Componentele și variante ale instruirii și învățării. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ;
- *Principiile procesului de învățământ.* Principiile didactice – Noțiuni generale. Sistemul principiilor didactice;
- *Curriculum școlar.* Concept și evoluție. Conținutul învățământului – caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului. Strategii de organizare a conținutului învățământului;
- *Metode de învățământ.* Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică. Taxonomia metodelor de învățământ. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor;
- *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitatea didactică.* Mijloacele de învățământ - suport al activității didactice. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ. Modalități de selecție și utilizare a mijloacelor de învățământ;
- *Forme de organizare și proiectare didactică.* Proiectarea didactică – condiție a unei activități didactice de calitate. Funcțiile proiectării didactice. Conținutul și nivelul proiectării didactice;
- *Evaluarea în procesul de învățământ.* Evaluarea – componentă fundamentală a procesului de învățământ. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare. Strategii de evaluare a randamentului școlar. Rolul și importanța evaluării în:
 - educarea capacității de autoapreciere;
 - prevederea eșecului școlar;
 - stimularea performanței școlare;
 - dezvoltarea personalității elevilor).
- *Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ.* Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

1. Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa cărții de Știință, Cluj 2005
2. Crețu, T., *Psihologia vârștelor*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
3. Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
4. Iucu, R. B., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2001
5. Macovei, E., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
6. Manolescu, M., *Pedagogie*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2001
7. Manolescu, M., *Evaluarea școlară – un contract pedagogic*, Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002
8. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
9. Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001
10. Oliynyk_Metodyka_vykladannia_ukrainskoi_movy_v_serednii_shkoli.pdf

11. *Методика викладання української мови в середній школі* - Олійник Іван Степанович, Іваненко Валентин Кузьміч, Рожило Лариса Павлівна, Скорик Олександр Семенович
12. <http://ff.udpu.org.ua/pro-fakultet/kafedra-ukrajinskoji-movy-ta-metodyky/>
13. http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php%3Fpage%3Da07
14. <http://academia-pc.com.ua/product/302>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare pentru disciplina **Limbă și literatură ucraineană maternă**, precum și manualele alternative cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator : Elvira CODREA - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri: Simona MALEARCIUC – IȘJ MM

Lucica MIHOC – IȘJ MM

Aliona POPA – Universitatea București

Anamaria GAVRIL – Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava

Gheorghe ANDRASCIUC – Colegiul Național *Dragoș Vodă* , Sighetu Marmăției, MM

**LISTA DISCIPLINELOR DE CONCURS PENTRU CARE AU FOST APROBATE PROGRAMELE PENTRU
CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

Nr. crt.	DISCIPLINA DE CONCURS
1.	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBA ROMÂNĂ – PENTRU MINORITĂȚI-(INVATAMANT PREȘCOLAR)
2.	LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE PENTRU MINORITĂȚI– (INVATAMANT PRIMAR)
3.	LIMBA SI LITERATURA BULGARA MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
4.	LIMBA SI LITERATURA BULGARA MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
5.	LIMBA SI LITERATURA BULGARA MATERNA
6.	LIMBA SI LITERATURA CEHĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
7.	LIMBA SI LITERATURA CEHĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
8.	LIMBA SI LITERATURA CEHA MATERNA
9.	LIMBA SI LITERATURA CROATĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
10.	LIMBA SI LITERATURA CROATĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CROATE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
11.	LIMBA SI LITERATURA CROATA MATERNA
12.	LIMBA SI LITERATURA GERMANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
13.	LIMBA SI LITERATURA GERMANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
14.	LIMBA SI LITERATURA GERMANA MATERNA
15.	LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ
16.	LIMBA SI LITERATURA ITALIANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
17.	LIMBA SI LITERATURA ITALIANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ITALIENE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
18.	LIMBA SI LITERATURA ITALIANĂ MATERNA
19.	LIMBA SI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
20.	LIMBA SI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII MAGHIARE MATERNE –ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
21.	LIMBA SI LITERATURA MAGHIARA MATERNA
22.	ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE
23.	LIMBA SI LITERATURA POLONĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII

24.	LIMBA SI LITERATURA POLONĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII POLONE MATERNE – ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
25.	LIMBA SI LITERATURA POLONA MATERNA
26.	LIMBA SI LITERATURA RUSA MATERNA
27.	LIMBA SI LITERATURA SÂRBĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
28.	LIMBA SI LITERATURA SÂRBĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE – ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
29.	LIMBA SI LITERATURA SARBA MATERNA
30.	LIMBA SI LITERATURA SLOVACĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
31.	LIMBA SI LITERATURA SLOVACĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE MATERNE – ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
32.	LIMBA SI LITERATURA SLOVACA MATERNA
33.	LIMBA SI LITERATURA TURCĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
34.	LIMBA SI LITERATURA TURCĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII TURCE MATERNE – ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
35.	LIMBA SI LITERATURA TURCA MATERNA
36.	LIMBA SI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRADINIȚA DE COPII
37.	LIMBA SI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNA ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINESE MATERNE – ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
38.	LIMBA SI LITERATURA UCRAINEANA MATERNA

LISTA PROGRAMELOR PENTRU CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR DECLARATE VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR CARE ÎȘI PIERD VALABILITATEA

Nr. crt.	Denumirea programei pentru concurs	Ordinul prin care a fost aprobată programa pentru concurs
1.	Programa pentru Limba și literatura bulgară maternă - profesori	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
2.	Programa pentru Limba și literatura cehă maternă – învățători, educatoare, profesori	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
3.	Programa pentru Limba și literatura croată maternă - învățători, educatoare, profesori	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
4.	Programa de Limba și literatura germană maternă pentru profesori, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
5.	Programa pentru limba și literatura maghiara maternă - profesori	Programa pentru concurs aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5907/2008
6.	Programa pentru limba și literatura polonă maternă - profesori	Programa pentru concurs aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
7.	Programa de Limba și literatura rusă maternă pentru profesori, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
8.	Programa pentru Limba și literatura sârbă maternă - profesori	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
9.	Programa de Limba și literatura slovacă maternă pentru profesori, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
10.	Programa de Limba și literatura slovacă maternă pentru profesori, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
11.	Programa pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, profesori	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5620/2010
12.	Programa pentru Istoria și tradițiile minorității maghiare	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2600/2007
13.	Programa pentru disciplina Limba și literatura română și universală pentru copii și metodica predării activităților de limba română - educatoare în grădinițele de copii cu predare în limbile minorităților, pentru concursul național unic pentru ocuparea posturilor didactice declarate vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5908/2008
14.	Programei la disciplina Limba și literatura română și universală pentru copii și metodica predării limbii și literaturii române la clasele cu predare în limbile minorităților - înstitutori/învățători, pentru concursul național unic pentru ocuparea posturilor didactice declarate vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5908/2008

Nr. crt.	Denumirea programei pentru concurs	Ordinul prin care a fost aprobată programa pentru concurs
15.	Programa pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar la Limba și literatura bulgară - educatoare și învățători	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5612/2006
16.	Programa de Limba și literatura germană maternă pentru educatoare, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
17.	Programa la disciplina Limba și literatura maghiară și metodica predării activităților instructiv-educative în grădinița de copii - educatoare pentru concursul național unic pentru ocuparea posturilor didactice declarate vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5909/2008
18.	Programa pentru limba și literatura polonă maternă – învățători, educatoare	Programa pentru concurs aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
19.	Programa pentru limba și literatura sârbă maternă – învățători, educatoare	Programa pentru concurs aprobată prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5287/2004
20.	Programa de Limba și literatura slovacă pentru educatoare, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
21.	Programa pentru disciplinele Limba și literatura ucraineană maternă și metodica predării limbii și literaturii ucrainene, specializarea educatoare/institutori, profesori pentru învățământ preșcolar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5620/2010
22.	Programa de Limba și literatura germană maternă pentru învățători, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
23.	Programa la disciplina Limba și literatura maghiară și metodica predării limbii și literaturii maghiare - institutori/învățători pentru concursul național unic pentru ocuparea posturilor didactice declarate vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5909/2008
24.	Programa de Limba și literatura slovacă pentru învățători, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
25.	Programa de Limba și literatura turcă pentru institutori, specifică pentru ocuparea posturilor didactice vacante în învățământul preuniversitar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2530/2007
26.	Programa pentru disciplinele Limba și literatura ucraineană maternă și metodica predării limbii și literaturii ucrainene specializarea învățători/institutori, profesori pentru învățământ primar	Programa aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5620/2010